

Ålands hälso-
& sjukvård

Verksamhetsberättelse 2020

Innehåll

Inledning.....	3
Styrelsen.....	5
Ledningsgruppen.....	5
Centrala ekonomiska uppgifter.....	6
Allmän del.....	8

LINJEORGANISATION

Chefläkarens enhet.....	14
Akutkliniken.....	18
AnOpIVA-kliniken.....	22
Barn- och ungdomskliniken.....	26
BB- och gynekologikliniken.....	29
Kirurgkliniken.....	32
Laboratorieenheten.....	40
Medicinkliniken.....	44
Primärvårdskliniken.....	52
Psykiatriska kliniken.....	59
Radiologiska kliniken.....	64
Sjukhusapoteket.....	66
Tandvårdskliniken.....	71
Ögonkliniken.....	73
Öron-näsa-halskliniken.....	75

STABSORGANISATION

HSD-enheten.....	77
Ekonomienheten.....	80
Intern service.....	84
It-enheten.....	88
Personalenheten.....	90
Sekreterarenheten.....	94
Tekniska enheten.....	97
Upphandlings- och försörjningsenheten.....	101
Vårdchefens enhet.....	103

Inledning

Översikt

Verksamheten har under 2020 tagit avstamp ur organisationens definierade utvecklingsområden. ÅHS utvecklingsområden är följande: förändring av organisationskultur och organisationsstruktur, kartläggning och granskning av ÅHS tjänsteutbud, ökat arbetsvälbefinnande, utveckling av vårdprocesser och kartläggning/modernisering av stödfunktioner. Alla fem utvecklingsområden är kopplade till hållbarhetsagendan.

Organisationen har gått in för en långsiktig och behärskad effektivisering av kärnverksamheten och stödfunktionerna. Hälso- och sjukvårdens kostnadsutveckling bör stävjas på ett hållbart sätt som garanterar god vårdkvalitet och tillgänglighet. Effektivisering av verksamheten bör även ske med beaktande av kommunerna som samarbetsparter. En effektivisering av ÅHS verksamhet ska inte ge ökade kostnader för kommunerna.

Kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvård påverkas starkt av det demografiska läget samt av att verksamheten hela tiden utvecklas både medicinskt och teknologiskt. Att förutse kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården är svårare i jämförelse med många andra branscher därför att "målet flyr undan varje år".

Fr.o.m. 2019 och speciellt starkt under 2020 har ÅHS förbättrat processen kring budgetrapportering både inom organisationen och till styrelsen. Uppföljning för verksamhetsmål, nyckeltal och ekonomiskt utfall sker inte längre centraliserat utan av de budgetansvariga klinik- och enhetscheferna. Det här är en stor förändring som tar tid men som är helt nödvändig för en behärskad ekonomisk utveckling.

Verksamheten och verksamhetsrutinerna förändrades på ÅHS tidig vår 2020 då coronapandemin var ett faktum. Organisationen körde under en dryg månad ner verksamheten så att primärvården och sjukhusets verksamhet kunde anpassas till pandemins utmaningar. Patientflöden planerades om, ombyggnationer gjordes och verksamheter bytte fysiskt plats i sjukhuset för att möjliggöra en covid-19-avdelning och en intensivvårdsavdelning för

covid-19 positiva patienter. Personalen kartlades med tanke på deras utbildning och erfarenhet i syfte att säkerställa tillgången till personal inom medicinkliniken och IVA. Utbildning hölls både internt och externt i allt från användning av skyddsutrustning till basala hygienrutiner.

ÅHS synlighet har under pandemin stärkts kraftigt genom de pressträffar som hållits och genom den täta kontakten med media.

Hållbarhetsstyrning

ÅHS arbete med hållbar utveckling tog bra fart under 2019. Intensifieringen pausades under 2020 ganska långt pga. den pandemiska situationen vi befunnit oss i under hela året. Mycket tack vare ett arbete som påbörjades 2019 har tankesättet ändå hållits vid liv men inte utvecklats i den takt och på det sätt som det var planerat.

Målsättningar

Utgående ifrån organisationens fem definierade utvecklingsområden har följande verksamhetsmål ställts upp för 2020.

Mål: Förändring av organisationsstruktur och organisationskultur

Delmål 1: Gemensam värdegrund

Förverkligat: Arbetet påbörjades 2019 och har fortsatt 2020. Ett dokument har sammanställts och kommer att föras till godkännande i ÅHS styrelse under första kvartalet 2021.

Delmål 2: Optimering av personalresurser och patientplatsanvändning

Förverkligat: Under 2020 har detta mål inte förverkligats formellt men organisationens överskötare har indirekt haft detta som en av sina huvuduppgifter. Pandemins intåg gjorde att det gränsöverskridande arbetet blev än viktigare, speciellt gällande vårdpersonalresurserna. En kartläggning av alla resurser inom sjukhuset genomfördes utgående ifrån det behov som kan uppstå under pandemin.

Delmål 3: Individcentrerad och smidig organisationskultur

Förverkligat: Arbetet med att beskriva hur organisationen fungerar fortsätter.

Mål: Hållbart tjänsteutbud

Förverkligat: Arbetet har fortsatt och analyser har gjorts främst inom kirurgin.

Mål: Ökat arbetsvälbefinnande

Förverkligat: Pandemin har på många sätt fört personalen samman. Arbetet över gränserna har ökat inom många delar av verksamheten, ledning och personal har starkt närmat sig varandra.

Kiva Q arbetsvälbefinnande undersökningen gjordes för andra gången i slutet av 2019. Resultatet för personalens trivsel har förbättrats märkbart. Genomgången av alla klinikers- och enheters resultat kom inte helt till slut innan pandemin tog alla fokus. De kliniker som behövt stöd i sitt arbete har erbjudits det men på de flesta ställen har detta arbete lagts på is.

Mål: Utveckling av vårdprocesser

Förverkligat: Byte av vårdinformation är ett flerårigt projekt som klassas som det högst prioriterade projektet inom ÅHS. Pandemin har inte påverkat hur projektet framskridit fast de kliniska arbetsgrupperna tvingades till en lång paus. Upphandlingsfasen har inletts enligt målsättningen.

Förbättrad delaktighet för patienter och intressegrupper har varit en strak målsättning t.ex. genom patientråd. Pandemisituationen har gjort att detta inte kunnat förverkligas.

Utveckling av expertsjukskötarverksamheten har tagit ett steg vidare genom planeringen av en specialutbildning på Högskolan Åland.

Speciellt inom psykiatrin har vårdprocesserna kartlagts och utvecklingen/förändringen av verksamheten har påbörjats. En lågtröskelverksamhet vid namn Mental hälsa har startat vid hälsocentralen.

Mål: Ibruktagande av nya metoder för systemstöd och digitalisering

Förverkligat: En modernisering av de telefonirelaterade tjänsterna har startats även i syfte att nå en större kostnadseffektivitet. Enligt målsättningen skulle upphandlingen ha utförts under 2020 men processen har försenats och upphandlingen har lagts ut i början av 2021.

Det nya löne- och personaladministrativa systemet har förberetts under 2020 och togs i bruk den 1.1.2021.

Processerna kring budget- och uppföljningsverktyget Hypergene har fortsatt enligt plan.

Styrelsen

Ålands landskapsregerings utsåg följande styrelse för Ålands hälso- och sjukvård 10.3.2016–31.12.2019 dock så att den då tillsatta styrelsens

mandat fortsatte till dess en ny styrelse utsågs från och med 1.6.2020.

Ordinarie ledamot

Annette Holmberg-Jansson, ordförande (MSÅ)
Ingrid Zetterlund, viceordförande (Lib)
Tomas Blomberg (Lib)
Carina Aaltonen (S)
Runar Karlsson (C)
Ingvar Björling (Ob)

Personlig ersättare

Roger Jansson (MSÅ)
Cita Nylund (Lib)
Torbjörn Björkman, (Lib)
Göte Winé (S)
Veronica Thörnroos (C)
Runa-Lisa Jansson (Ob)

Ålands landskapsregering utsåg följande styrelse för perioden 1.6.2020–31.12.2023:

Ordinarie ledamot

Wille Valve (MSÅ)
Roger Höglund (C)
Anna Holmström (C)
Runa-Lisa Jansson (Ob)
Erica Scott (Hi)
Ulf Weman (S)
Cita Nylund (Lib)

Personlig ersättare

Tage Silander (MSÅ)
Jan Salmén (C)
Gyrid Högman (C)
Leena Pokela (Ob)
Simon Holmström (Hi)
Camilla Gunell (S)
Tony Asumaa (Lib)

Styrelsen har sammanträtt 12 gånger (2019:12 gånger) och behandlat 94 paragrafer (2019: 91paragrafer).

Ledningsgruppen

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Chefläkare

Ekonomichef

Personalchef

Vårdchef

Vårdchef delegerat enligt styrelsebeslut § 93 18.12.2020:

Jeanette Pajunen

Olli-Pekka Lehtonen

Ulrika Österlund

Terese Åsgård

Sirpa Mankinen tjänstledig från 1.3.2019

Carita Karlsson 1.6.2019-31.12.2020

Christel Lindberg 1.6.2019-31.12.2020

Leea Söderström 1.6.2019-31.12.2020

Sandra Rasmussen från 1.10.2020

Verksamhetsstrateg

Centrala ekonomiska uppgifter

ÅHS visar ett totalt överskott om 3,0 miljoner 2020 och detta beror på covid-19 epidemin. Under året har flera kliniker och enheter dragit ner på sin verksamhet eller varit stängda under vissa perioder. Detta har medfört att kostnader för personal, köpta tjänster, material och extern vård utanför Åland är klart lägre under 2020. Året

kan inte betraktas som ett normalår ur ekonomisk synvinkel.

De totala nettokostnaderna för 2020 uppgår till 86,4 miljoner euro, budget 2020 ligger på 89,4 miljoner euro och det totala överskottet uppgår därmed till 3,0 miljoner euro. Överskottet är hänförligt till covid-19

ÅHS TOTAL inkl Covid	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020 inkl covid	Utfall 2020 inkl covid	Budgetavvikelse inkl covid
INTÅKTER	-8 773 859	-7 899 674	-13 296 000	-13 817 419	521 419
Personalkostnader	52 010 802	53 372 351	56 755 255	55 307 369	1 447 886
Köpta tjänster	13 043 494	13 427 875	15 813 445	14 846 394	967 051
Intern hyra	6 348 515	6 573 322	7 614 000	7 730 893	-116 893
Material	8 058 157	8 368 058	9 259 300	10 197 971	-938 671
Inventarier och anskaffningar	912 945	925 306	760 000	1 074 819	-314 819
Övriga kostnader	-527 647	339 861	156 000	454 854	-298 854
Extern vård utanför Åland	9 348 696	9 900 068	10 590 000	8 929 796	1 660 204
Avskrivningar	1 669 523	1 863 565	1 800 000	1 679 115	120 885
DRIFTSKOSTNADER	90 864 484	94 770 406	102 748 000	100 221 212	2 526 788
NETTOKOSTNADER	82 090 625	86 870 731	89 452 000	86 403 794	3 048 207

Under året har de kostnader som uppstått p.g.a. covid-19-epidemin bokförts skilt. Kostnader som annars skulle uppstått i ett normalläge har ej redovisats som covidkostnader, endast extra kostnader. Nedan redovisas utfall exklusive covid samt covidkostnaderna särskilt.

Redovisning exklusive covid

De totala nettokostnaderna exklusive covid uppgår till 86,4 miljoner euro, budget 2020 ligger på 89,4 miljoner euro och det totala överskottet uppgår därmed till 3,0 miljoner euro. Överskottet är hänförligt till covid-19.

ÅHS TOTAL exkl Covid	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÅKTER	-8 773 859	-7 899 674	-8 620 000	-9 472 670	852 670
Personalkostnader	52 010 802	53 372 351	55 151 255	54 055 495	1 095 760
Köpta tjänster	13 043 494	13 427 875	14 583 445	13 840 082	743 363
Intern hyra	6 348 515	6 573 322	7 614 000	7 730 893	-116 893
Material	8 058 157	8 368 058	8 417 300	8 453 460	-36 160
Inventarier och anskaffningar	912 945	925 306	750 000	713 627	36 373
Övriga kostnader	-527 647	339 861	156 000	454 854	-298 854
Extern vård utanför Åland	9 348 696	9 900 068	9 600 000	8 929 359	670 641
Avskrivningar	1 669 523	1 863 565	1 800 000	1 679 115	120 885
DRIFTSKOSTNADER	90 864 484	94 770 406	98 072 000	95 856 886	2 215 114
NETTOKOSTNADER	82 090 625	86 870 731	89 452 000	86 384 216	3 067 784

Intäktsbudgeten för 2020 uppgick till totalt 8,6 miljoner euro (grundbudget). Utfallet blev 9,5 miljoner euro. Intäkterna lämnade ett överskott på totalt 0,8 miljoner euro. Patientavgifter och måltidsavgifter är lägre under 2020 p.g.a. covid-19. Överskottet härrör sig från högre erhållna ersättningar än budgeterat. Under året har en större mängd ersättningar från tidigare år influtit och gamla momskorrigeringar erhållits samt att handläggningen av ansökningarna hanterats snabbare under året.

Driftskostnadsbudgeten inklusive avskrivningar uppgick till totalt 98,1 miljoner euro. Av det var 95,7 miljoner euro enligt grundbudget och 2,3 miljoner euro tilläggsbudget 2. Utfallet blev 95,9 miljoner euro. Driftsbudgeten lämnade ett överskott på totalt 2,2 miljoner euro.

Utfallet i driftskostnaderna fördelar sig enligt f:

Personalkostnader

överskott på 1,1 miljon euro

Den största bidragande orsaken till överskottet är covid-19. Under året har viss verksamhet varit nedstängd och därmed har ej vikarier, extra personal, jour och övriga tillägg betalats ut enligt budget. Det finns ett flertal tjänster som inte är tillsatta under året. Orsaken till detta är dels covid-19 och att läget för rekrytering av speciellt läkare har varit utmanade under året.

Köpta tjänster

överskott på 0,7 miljoner euro

Överskottet beror främst på covid-19. Vi ser klart lägre kostnader för sjuktransporter, personalens och konsulterers resekostnader och utbildningskostnader.

Intern hyra

underskott på 0,1 miljon euro

Underskottet har uppstått då informationen vid budgeteringen inte stämde med årets utfall.

Material

underskott 0,04 miljoner euro

Inventarier och anskaffningar

överskott 0,04 miljoner euro

Övriga kostnader

underskott 0,3 miljoner euro

Kreditförluster

Extern Vård utanför Åland

överskott 0,7 miljoner euro

Överskottet beror främst på covid-19. Kostnaderna varierar stort mellan åren och är därmed ett mycket utmanade anslag att budgetera.

Avskrivningar

överskott 0,1 miljon euro

P.g.a. av covid-19 har ett flertal av de planerade investeringarna ej förverkligats under året. Investeringsanslagen är 4-åriga så planen är att investeringarna förverkligas senare inom tidsperioden.

Redovisning av covidkostnader

Under våren erhöll ÅHS en tilläggsbudget (TB 2) för täckande av kostnader som beräknades uppstå p.g.a. av covid-läget. Kostnaden beräknades för 6 månader. Den totala driftskostnadsbudgeten uppgick till 4,7 miljoner euro. I slutet av året blev det klart att statsunderstöd ska betalas ut för att täcka kostnaderna som uppstått och att detta statsunderstöd ska sökas av ÅHS. För att korrigera budgeten gjordes en tilläggsbudget 5 där en intäkt om motsvarande 4,7 miljoner upptogs. Statsstödet kommer att sökas under våren 2021 och därmed har ÅHS i bokslutet för 2020 upptagit en intäktsreservering om 4,3 miljoner euro som är summan av driftskostnaderna för covidkostnaderna. Statsunderstödet gäller för tiden 1.3-31.12.2020 så det uppstår en liten differens av de kostnader som ÅHS hade i januari och februari 2020.

Driftskostnaderna för covid uppgår till 4,4 miljoner euro och består av:

- **Personalkostnader 1,2 miljoner euro** främst kostnader för provtagning, smittspårning, samt kohortering av personal
- **Köpta tjänster 1,0 miljon euro** den största kostnaden gäller laboratorietjänster för provtagning, ingår även kostnader för hyror av extra lokaler, städning och extra övervakning.
- **Material 1,7 miljoner euro** vårdmaterial, laboratoriematerial och skyddskläder
- **Inventarier och anskaffningar 0,4 miljoner euro** Medicinsk teknisk utrustning, utrymmen för provtagning och IT-utrustning.

Allmän del 2020

Ansvarsperson

Ledningsgruppen för Ålands hälso- och sjukvård

Verksamhetsbeskrivning

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) har som uppgift att i enlighet med LL (2011:114) om hälso- och sjukvård handha den offentliga hälso- och sjukvården på Åland. ÅHS kan sköta sina uppgifter genom att producera vårdtjänster eller genom att köpa tjänster av andra producenter. ÅHS kan även sälja vårdtjänster så länge som myndighetens förutsättningar att fullfölja sina uppgifter tryggas.

ÅHS är en myndighet vars verksamhet vilar i främsta hand på kompetens, kvalitet och utveckling. Myndigheten har en nyckelroll i förverkligandet av hållbarhets- och utvecklingsagenda för Åland. ÅHS har ett ansvar för att arbeta aktivt med att säkerställa likvärdiga tjänster och service för alla invånare, samt att tillämpa barnrättsperspektiv i beslut som direkt eller indirekt påverkar barn.

Organisationens kompetensförsörjning är grunden för att myndigheten ska kunna upprätthålla en hög kvalitet på vårdtjänsterna. Utveckling behöver ske kontinuerligt och ÅHS behöver vara konkurrenskraftig och attraktiv både som arbetsgivare och som hälso- och sjukvårdsproducent.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

ÅHS utvecklingsområden är följande (punkterna under är aktuella exempel):

1. Förändring av organisationsstruktur och organisationskultur (relaterar till strategiskt utvecklingsmål 1 och 2 i utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland)
 - Ny vision, värdegrund och strategi
 - Förberedelser inför nya socialvårdslagen, samarbete med kommuner och blivande "Kommunernas socialtjänst".
 - Ny kommunikationspolicy
 - Upphandlad företagshälsovård
2. Kartläggning och granskning av ÅHS tjänsteutbud (relaterar till strategiskt utvecklingsmål 7 i utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland)
 - Rätt balans mellan köpta och egna tjänster
3. Ökat arbetsvälbefinnande (relaterar till strategiskt utvecklingsmål 1,2 och 7 i utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland)
 - Kompetenskartläggning
 - Jämställdhetsarbete
 - Ökad satsning på friskvård
 - KivaQ arbete
4. Utveckling av vårdprocesser (relaterar till strategiskt utvecklingsmål 1, 2, 5 och 7 i utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland)
 - Anpassning av verksamheten utgående ifrån ny socialvårdslag och ny äldrelag

- Utveckling och samordning av vårdprocesser inför byte av vårdinformationssystem
 - Kvalitetsarbete och kvalitetsmätningar
5. Kartläggning/modernisering av stödfunktioner (relaterar till strategiskt utvecklingsmål 5 och 7 i utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland)
- Digitalisering och e-tjänster
 - Upphandling av nytt vårdinformationssystem
 - Tillgänglig, modern service till invånarna
 - Implementering av nytt personal- och löneadministrationssystem (Unit4)

Planerade förändringar

All verksamhetsförändring ska grunda sig på dialog mellan personal och ledning. Delaktighet ska fortsättningsvis vara en av grundpelarna i verksamhetsutvecklingen.

Praktiska processer för styrning av ett utökat klinik- och enhetsöverskridande arbete, en ökad sam användning av resurser behöver arbetas fram och godkännas av hela verksamheten.

ÅHS verksamhet stöds bäst av ett ledarskap nära sammankopplat med de kliniska verksamheterna. Organisationen är för liten för att ledas ur ett hierarkiskt perspektiv. Organisationsstrukturen fortsätter att sakta förändras med inriktning på en decentraliserad organisationsuppbyggnad. Individ- och patientperspektiv är det grundläggande.

Arbetet med ändamålsenliga verksamhetsutrymmen fortsätter. Alternativ utreds. En helhetsplan behövs.

Kliniker och enheter men också ledningen stärks med en resurs som verksamhetsstrateg. Verksamhetsstrategen ska hjälpa organisationen att föra utvecklingen framåt, hjälpa med styrningen av projekt, an hållan om EU-finansiering mm.

Säkerhetsarbetet i organisationen synliggörs mera. Under 2020 kommer införas digital säkerhetsintroduktion för alla nyanställda. Arbetsplatsutredningar görs utgående ifrån säkerhetsaspekter och arbetarskydd. Vikt läggs vid utveckling av tekniska lösningar som stöd i säkerhetsarbetet. En högre säkerhetsnivå minskar riskerna för hot och våld och ökar arbetstagarnas säkerhetskänsla. Extra vikt läggs vid katastrof- och beredskapsplanering.

ÅHS behöver strukturera och systematisera sitt hållbarhetsarbete för att leva upp till de förväntningar som finns på myndigheten. ÅHS förväntas ha en nyckelroll i förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan.

Det är viktigt att ta ett helhetsgrepp om den digitala utvecklingen. Det digitala utvecklingsarbetet samordnas, förankras och kommuniceras tydligt genom digitaliseringskommittén för att nå den önskade nyttan av alla investeringar och satsningar.

Utvecklingsprojektet "Från ord till handling"

Utgående ifrån det förslag till förändring och utveckling som togs fram vid ÅHS utvecklingsdagar under 2018 och personalens framtagna förslag och idéer har en hel del verksamhetsmål satts upp för 2020 och också för planeringsperioden 2021–2022.

I en organisation av ÅHS storlek tar förändringsarbete tid, och det ska få ta tid.

Utvecklingsprojektet heter "Från ord till handling" och tar avstamp ur:

- engagera hela personalen i utvecklingen av ÅHS verksamhet
- samla in konkreta idéer och förslag från personalen
- göra arbetet som gjordes på ÅHS utvecklingsdagar 2018 synligt.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Förändring av organisationsstruktur och organisationskultur	
		Gemensam värdegrund	Godkänd värdegrund Strategiarbetet påbörjat
I	●		Grundarbetet gjort
II-III	●		Paus p.g.a. coronapandemin
IV	●		Gemensam värdegrund har tydliggjorts utgående från reglemente.
		Optimering av personalresurser och patientplatsanvändning	Utredningen kring behovet av plats- och vårdkoordinator färdigställs
I	●		
II	●		Verkställigheten av åtgärder kopplade till coronapandemin har givit en bra grund för fortsatt arbete. Skriftlig utredning inte påbörjad.
III-IV	●		Arbetet har framskridit. Basdokument framtagna.
		Individcentrerad och smidig organisationsstruktur	Fortsatt uppdatering av ÅHS reglemente Grunden för en decentraliserad organisation är lagd
I	●		Arbetet pågår fortlöpande
II	●		Pågår, flera smärre ändringar i reglementet gjorda. Separat beslut fattat kring ny ledningsstruktur under pandemin, detta för att få en kraftigare decentralisering och snabbhet i beslutsgången.
III-IV	●		Grunden för en decentraliserad organisation är lagd. Separat beslut fattat kring ny ledningsstruktur under pandemin, detta för att få en kraftigare decentralisering och snabbhet i beslutsgången.

	Hållbart tjänsteutbud	
--	-----------------------	--

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Rätt balans mellan köpta och egna tjänster	Tjänsteutbudet kartlagt inom minst 3 kliniker eller enheter Framtagning av relevanta mätetal
I			
II			Klinikerna går igenom som en del för budgetplanering 2021.
III-IV			Planering pågår.
		Ökat arbetsvälbefinnande	
		Ökad delaktighet, förbättrad vi- anda	Introduktionspaket specifikt för chefer framtaget
I			En arbetsgrupp har tagit fram ett underlag för checklista och introduktionsutbildning.
II-III			Inga åtgärder
IV			En arbetsgrupp har tagit fram ett underlag för checklista och introduktionsutbildning.
		Ökade påverkningsmöjligheter för personalen	Ibruktagna av nya metoder för beaktande av personalens innovationer
I-IV			Pågår kontinuerligt
		Helhetsutredning av alla verksamhetsutrymmen	Bedömning av ändamålsenlighet och nya lösningar
I			Arbetet pågår
II			Pågår
III			En första presentation tas till styrelsen under hösten.
IV			Kartläggning av verksamhetsutrymmen i samarbete med Fastighetsverket pågår.
		Utveckling av vårdprocesser	
		Byte av vårdinformationssystem	Upphandlingsfas pågår
I			Upphandling startas hösten 2020
II-IV			Projektet följer upplagd tidplan.
		Förbättrad servicenivå för patienterna, smidigare vårdprocesser	Förberedelser inför ibruktagna av sjukvårdsupplysning utförda
I			Förarbetet påbörjat
II			Pausat p.g.a. covid pandemin
III-IV			Arbetsgrupp tillsatt av LG.
		Förbättrad delaktighet för patienter och intressegrupper	Förverkligande av kundpanel/patientråd
I-IV			Lagt på is p.g.a. coronapandemin

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Utveckling av expertsjukskötarverksamhet	Förstudie utförd på hela sjukhuset
I-II	●		Arbetet påbörjat
III-IV	●		LG har på begäran av Högskolan på Åland givit en viljeyttring gällande utbildning som skulle ges på Åland. LG ställde sig positiva till detta.
		Uppdatering av katastrofplanen samt komplettering med beredskapsplan	Grundarbetet utfört
I-IV	●		Arbetet pågår
		Systemstöd och digitalisering	
		Modernisering av telefonirelaterade tjänster	Implementering av nytt telefonsystem
I	●		Upphandlingsunderlaget färdigställt
II-III	●		Upphandlingsannons ska publiceras under hösten 2020
IV	●		Upphandlingsannons publicerades under i början av 2021.
		Byte av löne- och personaladministrationssystem	I bruk 2020-2021
I	●		Arbetet pågår
II	●		Konverteringar, upplägg av nytt tjänsteregister, leveransprover av webbfunktioner och test av löneadministrativa delar.
III	●		Konvertering till produktionsmiljö. Komplettering av anställningsuppgifter. Utbildning. Utveckling av funktionerna för tjänsteårsberäkning och beräkning av semesterrätt. Utredning kring egen server påbörjad.
IV	●		Utvecklingsarbete enligt tidsplan, systemet togs i bruk i slutet av 2020.
		Förbättrad förvaltningsstyrning	Budgetprocessen sker i Hypergene
I	●		Arbete pågår och systemet tas i bruk i juni 2020
II	●		Resultat och budgetuppföljningen implementerad. Arbetet fortsätter med verksamhetsplaner och prognos under hösten och budgetering som tas i bruk under 2021.
III	●		Arbetet pågår med verksamhetsplanering i Hypergene. Plan lagd tillsammans med Hypergene angående Prognos och Budgetprocess.
IV	●		Resultat och budgetuppföljningen i Hypergene implementerad Q2. Plan lagd tillsammans med Hypergene angående Prognos och Budgetprocess vilka beräknas tas i bruk under 2021.

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Vård dagar	26 451	24 887	21 555
Öppenvårdsbesök	270 580	316 439	299 150
Vårdplatser	117	110	110
Operationer	2397	2483	2 313
Förlossningar	261	252	241
Ålands befolkningsmängd	29 815	29 902	30 117

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2021	
841 (816,4)	841 (826,4)	849 (834,1)	855 (840,6)	

Hållbarhetsmål

Hållbarhetsmål	Övergripande mål
Välmående människor vars inneboende resurser växer	
	Delaktighet i utvecklingen av KST
	Upphandlad företagshälsovård, professionell hjälp med att stöda personalen. Hjälp med att ta tag i utmaningar och i förlängningen minskad sjukfrånvaro och ett ökat arbetsvälbefinnande.
	Kiva Q fortsätter i syfte att stöda personalen och förmännens arbete
	Ökad satsning på friskvård
Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället	
	Jämställdhetsarbete
	Kompetenskartläggning
Attraktionskraft för boende, besökare och företag	
	Kvalitetsarbete och kvalitetsmätningar
	Upphandling av ett nytt vårdinformationssystem
	Digitalisering och e-tjänster
Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster	
	Hållbarhetskrav i upphandlingar
	Minskat resande och ökat deltagande per distans

Chefläkarens enhet 2020

Ansvarsperson

Chefläkare Olli-Pekka Lehtonen

Verksamhetsbeskrivning

Enheten övervakar och utvecklar kvaliteten av den medicinska verksamheten på ÅHS, så att tjänster till medborgare motsvarar minst den nivå som i omgivningen. Enheten ansvarar för samarbetet med klinikledningarna, andra aktörer på Åland och omgivningen, så att resurserna används effektivt och ändamålsenligt.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

1. Upphandlingen av det nya vårdinformations-systemet
2. Arbetsfördelning mellan klinikerna och vård utanför Åland
3. Upprätthålla katastrofberedskap och förbereda beredskapsplan
4. Hygien-infektion-smittskyddsverksamheten
5. Kvalitetsutveckling på ÅHS
6. Utveckla en starkare position för forskning på ÅHS

Planerade förändringar

Sekreterarenhet flyttas till chefläkarens enhet under 2020.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Upphandlingen av det nya vårdinformationssystemet	Kravspecifikationerna är färdiga och förhandlingarna i konkurrenspräglad dialog är i gång
I		Förberedning av upphandlingen går enligt planen godkänt av styrgruppen.	Generella vårdprocessbeskrivningar är färdiga.
II		Arbetet pågår igen efter en paus p.g.a. covid. Tidsfristen att skicka ut anbudsbegäran den 2.11.2020.	
III		Upphandlingens innehåll och verkställandet färdiga	Förberedelserna har gått enligt tidtabell.
IV		Kallelser för dialog skickat	Förberedelserna har gått enligt dåtida tidtabell.
		Arbetsfördelning mellan primärvården och psykiatri samt beroendevården.	"Primärpsykiatri" är i bruk. Plan för arbetsfördelning inom beroendevården har inrättats mellan alla behöriga aktörer på Åland.
I		Verksamhetsinledning planerat, målet att påbörja den 1.9.2020	Tidtabellen färdig

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II		Förberedelserna färdiga för att kunna påbörja den 7.9.2020.	
III		Verksamheten påbörjades den 7.9.2020.	
IV		Verksamheten i gång	Evaluering pågår.
		Arbetsfördelning mellan klinikerna och vård utanför Åland.	En skiss för arbetsfördelningsplan för 2025 har inrättats på alla kliniker på vilken vård måste finnas på Åland och vad köpes utanför.
I		Enstaka övervägningar på olika kliniker, planen för arbete saknas	Frågan ska lyftas alltid då det blir frågor om resurser
II		Arbetsfördelningen går igenom på klinikerna i förberedelsen för budgeten 2021.	
III		Akutkliniken tagits som pilot	Extern utredning beställt.
IV		Akutklinikens granskning	Experternas rapport färdig
		Beredskapsplan	Grundarbetet för beredskapsplanen har framställts och den första skissen av planen är färdig.
I		Inte fortsatt efter hösten 2019	Inte fortsatt efter hösten 2019
II		Inte fortsatt efter hösten 2019.	
III			Covid-handlingsplanen 10/2020 hjälper i arbetet
IV			Praktiska erfarenheter från covid-hantering
		Hygien-infektion-smittskyddsverksamheten	Basal hygienrutin har implementerats på hela ÅHS enligt planen i 2019.
I		Arbetet pågår enligt planen i 2019 med hjälp av hygienbud.	
II		Basal hygienrutin har implementerats i samband med covid-19 skyddsåtgärder.	
III-IV			Läget detsamma
		Kvalitetsutveckling på hela ÅHS	ÅHS har intagit en kvalitetspolicy som behövs även för upphandlingen av det nya vårdinformationssystemet.
I		Den första skissen på kvalitetspolicy behandlat på ledningsgruppen den 28.4.2020 § 92. Arbetet fortsätts.	Kvalitetspolicy färdig
II		Arbetet fortsätter.	
III-IV			Läget detsamma.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Kvalitetsutveckling på ÅHS kliniska verksamhet	Arbetet påbörjas med att enhetliga processer mellan klinikerna (tidsbokningen, remiss) enligt upphandlingsarbetet för vårdinformationssystem. En skild enhet för patientadministration övervägs.
I	●	Allt annat saknas.	Vårdinformationssystemets del färdig.
II-III	●	Läget detsamma	
IV	●	Plan för patientadministration under beredning	
		Bättre forskning på ÅHS	ÅHS har inrättat en klubb för forskare inom hälsa och vården på Åland. Plan för att försäkra de viktigaste förutsättningar och resurser för forskning har framställts.
I	●	Det första mötet på forskningsklubben hölls den 29.1.2020. Etikkommittés behörigheter har utretts.	
II	●	Etikkommittés förnyelse förberett. Forskningsanslag med i budgetförberedelserna.	
III	●		Styrelsen utsåg etikkommittén 28.8.2020 § 40 Fyra ansökningar till kommittén. Forskning finansieras temporärt från chefläkares konto.
IV	●		Journalforskning enligt GDPR utretts på etikkommittén

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
20 (19,8)	20 (19,8)	20 (19,8)	19 (19,0)	19 (19,0)

Ekonomisk uppföljning

Chefläkarens enhet	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-73 497	-455 000	-392 004		-392 004	-62 996
Personalkostnader	1 506 733	1 494 258	1 425 013	13 087	1 411 926	82 332
Köpta tjänster	3 459 123	4 158 500	3 661 678	94 642	3 567 036	591 464
Material	18 210	17 500	398 299	320 539	77 760	-60 260
Inventarier och anskaffningar	318 020	376 000	349 255	26 053	323 202	52 798
Övriga kostnader	184 390	60 000	55 309		55 309	4 691
Extern vård utanför Åland	9 900 068	9 600 000	8 929 796	437	8 929 359	670 641
DRIFTSKOSTNADER	15 386 544	15 706 258	14 819 350	454 758	14 364 592	1 341 666
NETTOKOSTNADER	15 313 047	15 251 258	14 427 346	454 758	13 972 588	1 278 670

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Arbetet på tyngdpunktsområdet 2: "arbetsfördelning mellan klinikerna och vård utanför Åland" är dels avsett att behärska kostnader inom externvård utanför Åland, dels att övervaka och utveckla kvaliteten av vården.

Intäkterna som budgeterades på chefläkarens konto fördelas nu i praktiken ut på klinikerna.

Akutkliniken 2020

Ansvarsperson	Klinikchef Petter Westerberg
Verksamhetsbeskrivning	<p>Akutkliniken kan indelas i följande verksamhetsområden:</p> <p>Akutmottagningen och akutvårdsavdelningen Handhar triagering och akut omhändertagande enligt akutmedicinska principer.</p> <p>Prehospitala verksamheten Ansvarar för medicinsk ledning och utveckling av ambulansverksamheten inklusive delegering av medicinska uppgifter på bas- och vårdnivå. Medicinsk ledning av Alarmcentralen. Första insatsverksamheten.</p> <p>Helikopterverksamheten Ansvar för medicinsk ledning och bemanning av luftburen transportverksamhet.</p> <p>HLR-verksamheten samt övrig utbildningsverksamhet.</p>

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020	<p>Kunskapslyft, en organiserad, kontinuerlig fortbildning av personalen fortgår</p> <ul style="list-style-type: none">• Akutens personal verkar inom ett extremt brett medicinskt område. Personalen besitter ett brett kunnande och många har sina egna intresseområden och specialkompetenser. För att garantera den medicinska säkerheten krävs att all personal ha en gemensam "grundnivå" av färdigheter.• Fortbildningen, i form av korta, ofta praktiskt inriktade utbildningstillfällen, pågår kontinuerligt. Ett 50-tal ämnen har i samråd med personalen listats för genomgång. Det mesta av fortbildningen kan ordnas internt. Ett flertal av utbildningarna kan även samköras med andra verksamheter inom organisationen.• Ett system för uppföljning, statistik och schemaläggning av utbildningen planeras tillsammans med IT-enheten. Upplägget kan även användas av andra kliniker.• För att synliggöra vilken kompetens som behövs för arbetet på akutkliniken, utförs en kunskapskartläggning för sjukskötare. Av resultatet framställs sedan en kunskapskarta för sjukskötare, verksamma både på akutmottagningen och i helikoptern. <p>Kvalitetsarbete: "Bra bemötande"</p> <ul style="list-style-type: none">• Ett gott bemötande är en central del i akutens värdegrund. Detta omfattar både bemötande i patientkontakter och mellan varandra inom personalen. Fokus på bra bemötande är ett kontinuerligt arbete som vi under 2020 vill lyfta fram och belysa i olika sammanhang, t.ex. i medarbetarsamtal, på planeringsdag och i föreläsningsform.
--	---

Utreda behov och eventuellt förverkligande av gemensam triagefunktion avseende de akuta patientflödena:

- Ur kvalitetssäkringsperspektiv är det viktigt att patienternas akuta frågeställningar bedöms och hanteras på samma sätt oberoende av vilken väg man söker akut sjukvård. I dag har öppenvårdens och specialsjukvårdens jourmottagningar separata intag och även personalresursen i intaget varierar. Bedömningen av akuta frågeställningar blir därmed beroende av person och söktidpunkt.
- Vi ser ett behov av att utreda om en gemensam triagefunktion för specialsjukvårdens och öppenvårdens jourmottagningar kunde medföra ökad patientsäkerhet och/eller annan patientnytta samt förbättrad arbetsmiljö på akutens och hälsocentralens jourmottagningar.
- -Under 2020 planeras tillsätta en arbetsgrupp med målsättning att ta fram en rapport avseende detta.

Genomgång och uppdatering av ambulanssjukvårdens behandlingsriktlinjer.

- Det medicinska ledningsansvaret för ambulanssjukvården ligger på ÅHS och förverkligas genom delegeringar på bas- och vårdnivå som utgår från akutklinikens ansvarige läkare. Den prehospitaledens förverkligande bygger på de behandlingsriktlinjer för ambulanssjukvården som tagits fram i samarbete mellan Räddningsverket och Akutkliniken.
- -Behandlingsriktlinjerna från 2009 har kontinuerligt kompletterats och reviderats men är nu i behov av en mer omfattande, systematisk genomgång och uppdatering.

ÅHS medicinska ansvar för landskapsalarmcentralen

- -ÅHS har det medicinska ansvaret för landskapsalarmcentralen. Under de senaste åren har mycket resurser lagts på förnyad teknik och beslutsstöd i alarmväxeln. Arbetet med att uppdatera tekniken i alarmväxeln är försenat och pågår ännu. Det finns ett fortsatt behov av att se över verksamhetens medicinska innehåll, inkluderande beslutsstöd, alarmrutiner och stöd avseende operatörernas fortbildning. Området är eftersatt och högprioriterat.
- -Arbetet, som kommer att bli omfattande, påbörjades 2019 med inledande möten, och kommer att fortsätta åtminstone till 2021.

Planerade förändringar

Personalbemanning

- Verksamheten har sedan 2019 en tidsbunden förstärkning med två tillfälliga sjukskötartjänster för att trygga grundbemanningen på kliniken och för att möjliggöra att personalen kan delta i den regelbundna fortbildningen. De två tillfälliga sjukskötartjänsterna finns som önskemål för omvandling till ordinarie tjänster.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Kunskapskartläggning för sjukskötare	Kunskapskarta för sjukskötare på akutmottagningen och i helikoptern.
I	●		Inledande arbete påbörjat
II-IV	●		Fördröjt p.g.a. covid19 pandemin, återupptas 2021
		Bra bemötande	Utvalda frågor med klassningsskala tas upp vid medarbetarsamtal.
I-IV	●		Påbörjat. Fördröjt p.g.a. C19 pandemin, återupptas 2021
		Utredning av gemensam triagefunktion.	Arbetsgrupp tar fram rapport avseende eventuell gemensam triagefunktion
I-IV	●		Ej påbörjat. Aktuell fråga under pandemiplaneringen. Behövs klinikövergripande beredning.
		Uppdaterade behandlingsriktlinjer för ambulanssjukvården	Nya behandlingsriktlinjer klara både för bas- och vårdnivå
I	●		Ej påbörjat
II-IV	●		Påbörjat, fortsätter 2021. Fördröjt p.ga pandemiberedskapen
		Alarmcentralen – påbörjat arbete med index och beslutsstöd för alarmoperatörerna	Arbetet påbörjat
I-IV	●		Pågår. Fortsätter 2021-2022

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2021	VP 2022
Antal patientbesök	10015	9941	8203	10000	
Antal ambulansuppdrag/ prehospitala verksamheten	2611	2668	2663	2600	2700
Antal uppdrag/ helikopter- verksamheten	335 255 sekundär + ca 80 primär		459 (317 sekundär +139 primär)	480	500

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
26 (26,0)	27 (26,8)	26 (26,0)	28 (28,0)	28 (28,0)

Ekonomisk uppföljning

Akutkliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-1 159 591	-1 380 000	-1 103 825		-1 103 825	-276 175
Personalkostnader	2 944 825	2 891 940	3 197 717	171 808	3 025 909	-133 969
Köpta tjänster	1 221 098	1 500 200	1 277 350	166	1 277 184	223 016
Material	209 872	220 800	230 310	5 357	224 953	-4 153
Inventarier och anskaffningar	20 544	4 000	20 004	10 819	9 185	-5 185
Övriga kostnader	171		1 743		1 743	-1 743
DRIFTSKOSTNADER	4 396 509	4 616 940	4 727 124	188 150	4 538 974	77 966
NETTOKOSTNADER	3 236 918	3 236 940	3 623 299	188 150	3 435 149	-198 209

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Antalet patientbesök på akuten minskade till följd av covid19 pandemin där belastningen på akutsjukvården sjönk framförallt till följd av utebliven turistsäsong, begränsningar i färjetrafiken och andra samhällsåtgärder för att stävja pandemin. Under slutet av året normaliserades besökstalen och förväntningen är att siffrorna för 2021-2022 normaliseras, dock med reservation för hur pandemin utvecklas. Ambulansverksamheten hade en motsvarande nedgång i antalet uppdrag under sommarmånaderna men en högre belastning än normalt under slutet av året så slutresultatet landade på samma nivå som 2019. Helikopterverksamheten har hanterat ett ökande antal uppdrag, både avseende primär och sekundäruppdrag.

Personalkostnaderna har ökat under året vilket till kan relateras till att akuten omstrukturerade sin verksamhet p.g.a. rådande coronapandemi. Omstruktureringen bestod av att akutens arbetsfält renodlades; triagering, "ren" linje och infektionslinje separerades. Även ett triageringstält anskaffades. Alla dessa nya linjer krävde mer personal per pass, dvs 5 extra sjukskötare per dygn. En hög belastning på personalen har varit telefonrådgivningen, där ca 9.000 samtal rörande sjukvårdsupplysningsärenden inkom under året.

AnOpIVA-kliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Runo Härgestam

Verksamhetsbeskrivning

Anestesi-operation-intensivvårdskliniken ansvarar för operationsverksamhet, instrumentvård och intensivvård.

Operationsavdelningen är en service-enhet som skapar förutsättningar för akut och elektiv operationsverksamhet. Olika enheter inom avdelningen samarbetar för att erbjuda högkvalificerad service i enlighet med moderna krav på kunskap, säkerhet och utrustning.

Personal från Anestesi och Operationsenheten är delaktig vid traumalarm och allvarliga händelser på akutmottagningen och övriga sjukhuset.

Intensivvårdsavdelningen vårdar patienter med allvarlig, ibland livshotande svikt i vitala organ. Den dagkirurgiska avdelningen som tidigare varit inrymd intill IVA, och bemannad av IVA har nu tillfälligt flyttats till Medimars lokaler för att istället ge plats för en särskild covid-IVA. Det ingår i ÅHS beredskap för att kunna ta emot patienter som insjuknat i covid-19 och samtidigt är i behov av intensivvård. Covid-IVA ingår som en del av IVA:s verksamhet.

Instrumentvårdsavdelningen ansvarar för rengöring, sterilisering och funktionskontroll av operationsinstrument och känslig undersökningsutrustning för alla enheter inom ÅHS.

Verksamhetsberättelse 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Coronapandemin har präglat verksamheten för ANOPIVA under 2020. Under pandemins första månader under våren flyttades kirurgavdelningen till annan del av sjukhuset och nuvarande lokaler gjordes om för att kunna vårda förväntat inflöde av covid-19 sjuka patienter. All planerad elektiv kirurgi ställdes in vilket medförde ökade operationsköer. Efter sommaren kunde man dock konstatera att den förväntade belastningen av dessa patienter uteblev och operationsverksamheten återgick till mer normal verksamhet. Den uppkomna operationskön kunde sedan åtgärdas bland annat genom att överföra dagkirurgiska patienter till Medimar och därmed skapa utrymme för att utföra fler ortopediska ingrepp på ÅHS istället. Vid årets slut var samtliga kötider åter till normala väntetider.

Fastighetsverket har varslat om nödvändiga renoveringsarbeten tillsammans med uppgradering av operationsavdelningens och instrumentvårdens ventilationssystem. Planering och projektering för detta startas redan 2019 men har sedan fått stå tillbaka under hösten 2020 på grund av coronapandemin.

Operationsavdelningen har under året fått 4 nya operationsbord, vilket förbättrat flexibilitet, effektivitet och arbetsmiljö. Det har även bidragit till att förvaringen av övriga tilläggsmaterial till operationsborden kunnat optimeras.

IVA bedriver idag sin verksamhet i lokaler som är bristfälligt anpassade till behoven. Den allvarligaste bristen är avsaknad av isoleringsrum vilket blivit uppenbart under nuvarande coronapandemi. Därutöver saknas förvaringsutrymmen och

patientplatserna är trånga. Man kan inte komma in i nuvarande hissar med moderna intensivvårdssängar när patienter ska transporteras ner till röntgenundersökningar. Uppvakningsavdelningen ligger placerad i genomfart för transport av patienter till och från IVA.

Sterilisering är en process vars effektivitet inte kan kontrolleras i efterhand genom inspektion eller undersökning av produkten. Det är därför viktigt att steriliseringsprocesser valideras och fortlöpande kontrolleras. Under vecka 35 och 36 genomförde instrumentvården validering på enhetens samtliga tre autoklaver. Validering är en dokumenterad arbetsgång för anskaffande, registrering och tolkning av data som krävs för att visa att en process konsekvent uppfyller kraven i de förbestämda parametrarna gällande tid, tryck och temperatur. Valideringen har medfört en del förändringar i lastmönstret, justeringar i processerna samt att instrumentvården kunnat införa nytt förpackningsmaterial. Valideringsresultatet fungerar som underlag i det dagliga steriliseringsarbetet

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		IVA: Fortsatt användning av TILDA	Kontinuerligt ökat antal apparatkort och övningar tillagda.
I-IV			
		För hela kliniken görs kontinuerlig genomgång av medicinteknisk utrustning avseende ålder och skick. Ambitionen är att identifiera all utrustning som är äldre än 10 år och i samråd med MT proaktivt byta ut denna vid behov för att förhindra akut utbyte av havererad medicinteknisk utrustning.	Arbetet kommer fortgå kontinuerligt och vi har utrustning som idag är mer än 25 år gammal med delvis akut utbytesbehov. Annan utrustning närmar sig eller ligger runt 10 års ålder och förväntas kunna underhållas och brukas minst 5 år till men plan för utbyte bör ändå finnas. Sammanlagt värde över en 10-års period överstiger 200 000€.
I-IV			Arbetet fortgår kontinuerligt
		För både operationsavdelningen och IVA gäller att man växt ur lokalerna så förvaringsutrymmena och korridorer på är full av utrustning.	Man behöver optimera förvaringen och hitta smarta lösningar för att få bättre plats. Gäller förvaringsskåp, rullvagnar, vägghängningsanordningar osv.
I			
II			Arbetet har delvis genomförts men stoppats p.g.a. coronaberedskap
III-IV			Arbetet fortgår kontinuerligt
		IVA har tre vårdplatser som bör vara utrustade på identiskt sätt. Man har dock endast två riktiga IVA-sängar. Ytterligare två sk. Hillroom-säng bör därför anskaffas.	4 identiska IVA-platser
I			

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II	●		2 Hillroomsängar är nu anskaffade
III-IV	●		3 nya respiratorer har anskaffats.
		IVA handlägger patienter med pneumothorax som får thoraxdrän. Man använder nu thoraxsugar med elektronisk styrning som optimerar sugkraften och förkortar vårdtiden. IVA behöver en sådan pump.	Anskaffningen utförd
I	●	anskaffning ej beviljats	
II	●		
III-IV	●		Anskaffningen utförd
		Op inför TCI som anestesimetod.	Utbildning planeras för detta i mars 2020.
I	●		
II-IV	●		TCI införd som rutin
		Instrumentvården behöver installera en ny diskmaskin. Investeringen är beviljad men installationsarbetet kommer kraftigt påverka instrumentvårdens kapacitet och koordineras därför med allmän renovering av dessa utrymmen.	
I	●		
II	●		Arbetet har skjutits på framtiden p.g.a. coronaberedskap
III	●		Projektering för renoveringar påbörjad
IV	●		Ingår i fastighetsverkets övergripande planering.

Analys av åtgärder

De lokaler som tidigare inrymt dagkirurgisk uppvaksverksamhet byggdes om för att kunna intensivvårda covid-19 sjuka patienter under våren 2020. I dessa lokaler har man därefter vårdat både covid-19 positiva patienter och intensivvårdspatienter där man fortfarande väntar på covidsvaret för att inte riskera att blanda covidpositiva intensivvårdspatienter med icke-positiva patienter.

Bemanningen på IVA förstärktes med personal med tidigare intensivvårdskunskaper från andra delar ÅHS för att vara förberedda för en hög vårdbelastning. Bemanningen på IVA ökades under sen vår och över sommaren. Omställningar

i personalens schema kunde därmed minskas under sommaren och hösten. De femton första veckorna på året var antalet omställningar nästa 11 per vecka (10,8). Utslaget på hela året var detta 5,2. Omställningar i befintligt schema härrörs från sjukledigheter och behov av mer arbetskraft på plats p.g.a. en högre vårdtyngd eller isolering av misstänkta covid-IVA patienter.

Ett av IVA:s mål för år 2020 var att systematiskt införa månadens fokusområde. Pandemiförberedelserna medförde ett avbrott i detta mellan mars och november. Arbetet med detta fortgår kontinuerligt på IVA.

Post-IVA verksamheten har fortgått under år 2020, med färre antal fysiska besök av patienterna med anledning av covid-19 pandemin. Under år 2020 skrevs 19 nya patienter in på post-IVA mottagningen. Ytterligare två patienter från slutet av år 2019 var inskrivna i

post-IVA mottagningen. Behovet av uppföljning är stort och uppskattat. Patienternas berättelser och upplevelser ska leda till en förbättring och utveckling av intensivvården på ÅHS. Arbetet med post-IVA mottagningen utvecklas vidare under år 2021.

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
Antal elektiva operationer som inte är klara innan kl. 16:00	59	76	49		
Antal dagar med överbeläggningar på IVA (någon del av dagen)	64	60	44		
Antal omställningar av IVA/UVA/DK personalen på befintligt schema	Ca 7 omställningar/v ecka	6,6 omställningar/v ecka	5,2 omställningar/v ecka		

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
49 (46,3)	49 (46,3)	50 (48,6)	51 (49,6)	51 (49,6)

Ekonomisk uppföljning

AN-OP-IVA kliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-378 832	-464 000	-447 715		-447 715	-16 285
Personalkostnader	3 537 545	3 750 146	3 765 037	57 881	3 707 156	42 990
Köpta tjänster	65 984	72 400	70 841	744	70 097	2 303
Material	613 427	640 600	736 130	44 103	692 027	-51 427
Inventarier och anskaffningar	40 959	10 000	109 697	65 095	44 602	-34 602
Övriga kostnader	23				0	0
DRIFTSKOSTNADER	4 257 938	4 473 146	4 681 705	167 823	4 513 882	-40 736
NETTOKOSTNADER	3 879 106	4 009 146	4 233 990	167 823	4 066 167	-57 021

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Kostnaderna för operationsverksamhet och intensivvård som är relaterade till den vårdskuld som coronaberedskapen orsakar är svår att särskilja från ordinarie vårdkostnader.

Många poster går in i varandra så uppskattningarna måste uppfattas som grova och översiktliga.

Barn- och ungdomskliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Christian Johansson

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten omfattar somatisk öppenvård och avdelningsvård samt psykiatrisk öppenvård (BUP) för barn som är 0-17 år och deras familjer. BUP har ingen jourverksamhet, utan jourärenden sköts av psykiatriska kliniken. Till klinikens verksamhet hör även en öppenvårdsmottagning för ungdomar och unga vuxna upp till 25 år med restriktiva ätstörningar (TREAT).

BUF-teamet (Barns Utveckling och Funktionshinder) är ett samarbetsteam där barnläkare, psykologer, barn- och ungdomspsykiater samt habiliteringskoordinator från barn- och ungdomskliniken tillsammans med tal- ergo- och fysioterapeuter från paramedicinska mottagningen utreder och behandlar barn med utvecklingsförseningar.

Utmärkande för både den somatiska och psykiatriska vården för barn och ungdomar är att arbetet ofta kräver omfattande kontakt med barnets nätverk (t.ex. med familj, daghem och skola).

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Kliniken kommer att fokusera på ett övergripande arbete med att tydliggöra patientflöden, arbetsprocesser, kompetens och informationsflöden. Syftet är att lägga grunden för att nå det långsiktiga målet med att samordna och utveckla den befintliga kompetensen för att erbjuda en bättre och effektivare specialsjukvård till barn och ungdomar – oberoende av om symtomen är somatiska, psykiatriska eller kombinerade.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Mottagningen- och avdelningen	
		Säkerställa en strukturerad och tidseffektiv inskolning av nya medarbetare.	De delar av kompetensstegen som är godkända att användas inom organisationen är i bruk.
I-IV			Kompetensstegen och inskolningsprogrammet för sjukskötare och barnskötare som jobbar på avdelningen är färdigt.
		Färdigställa de viktigaste delarna av kunskapsbeskrivningarna för sjukskötare/barnskötare.	10 kunskapsbeskrivningar är färdigställda.
I			5 kunskapsbeskrivningar är färdiga

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II			5 kunskapsbeskrivningar är färdiga.
III-IV			2 nya kunskapsbeskrivningar är färdiga.
		TILDA utbildnings- och uppföljningsverktyg tas i bruk.	7 kompetenskort är sammanställda och i användning.
I-III			7 kompetenskort för respirator Servo-I är sammanställda och färdiga att tas i bruk
IV			
		Sjuksköterskemottagning för astmapatienter inleds.	100 sköterskebesök/år.
I-IV			På grund av covid-19 har mottagningen inte startat
		Uppstart av ett smärtteam.	Utarbetat vårdprogram för en patientgrupp.
I			Ett vårdprogram har utarbetats och tilldelats smärtgruppen.
II			ACT - utbildning under hösten i samarbete med paramedicinska avdelningen.
III-IV			Ett multiprofessionellt smärtteam för barn och unga med långvarig smärta har startat sin verksamhet
		BUP	
		Effektivera utredningsprocesserna så att väntetiderna till neuropsykiatriska utredningar förkortas. Effektivt användande av vårdprogrammen för ökad enhetlighet i terapier, vilket möjliggör kortare väntetid.	Högst tre månaders väntetid för fördjupade neuropsykiatriska utredningar. Kvartalsvis utvärdering av användningen av vårdprogram.
I-IV			
		Vara med och förbereda familjecenter på Åland.	Bistå med kunskap och handledning i processen med att förverkliga familjecenter.
I-IV			Bistått KST
		Ändra obesatt socialkuratorstjänst till psykologtjänst.	Att före sommaren ha en person anställd på den nya tjänsten.
I-IV			Avgörs 26.3.21 i styrelsen.
		TREAT	
		Säkerställa en strukturerad och tidseffektiv inskolning av nya medarbetare.	Tydliga inskolningsprogram för behandlare och läkare.
I			Inskolningsprogrammet behöver kompletteras med specifika sjukskötarkompetenser specifikt för Treat

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II			Profilering av kompetenser
III			Kompetensbeskrivningar under arbete som förtydligar inskolningsprogrammet
IV			Färdigt
		Utvärdera och utveckla arbetet med ångestskolan, så att den förutom att hållas individuellt även kan hållas i gruppform.	Att ångestskolan har hållits i gruppform vid en behandlingsserie.
I-III			På grund av distansarbete och rådande covid-19 situation har inte träffar i gruppform hållits.
IV			Ångestskolan är igång

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
34 (33,0)	35 (33,8)	35 (34,1)	35 (34,1)	35 (34,1)

Ekonomisk uppföljning

Barn- och ungdomskliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÄKTER	-184 375	-206 000	-208 636		-208 636	2 636
Personalkostnader	2 609 633	2 681 110	2 633 743	169	2 633 574	47 536
Köpta tjänster	386 540	319 400	371 277		371 277	-51 877
Material	142 475	156 300	142 921		142 921	13 379
Inventarier och anskaffningar	6 958	5 000	24 206	15 310	8 896	-3 896
Övriga kostnader	3 575		2 473		2 473	-2 473
DRIFTSKOSTNADER	3 149 181	3 161 810	3 174 620	15 479	3 159 141	2 669
NETTOKOSTNADER	2 964 806	2 955 810	2 965 984	15 479	2 950 505	5 305

BB-gynekologikliniken 2020

Ansvarsperson	Klinikchef Annika Kahnberg
Verksamhetsbeskrivning	<p>Kvinnors hälsa, den reproduktiva hälsan innefattande infertilitetsproblematik, graviditet, förlossning och den nyföddas vård samt diagnostik och vård av underlivssjukdomar.</p> <p>Kliniken erbjuder samma nivå av specialistvård som de omkringliggande områdena antingen via egna eller köpta tjänster.</p>

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020	<p>Hospiteringsmöjligheter för personal, både läkare och vårdpersonal på större förlossningskliniker.</p> <p>Utbildnings och fortbildnings möjligheter för personalen.</p> <p>Upprätthålla en bred allmän kompetens och god vård på ÅHS.</p> <ul style="list-style-type: none">• På ÅHS är det viktigt med en bred kompetens. För detta krävs att personal håller sig a-jour både på den obstetriska och gynekologiska vården, utvecklingen inom dessa områden samt patienthandläggningen.• Personalen ska kunna hantera allt från akuta situationer till planerad vård.• Litenheten på Åland är sårbar men det kan även ses som en styrka. Man får möjligheten att arbetat med hela spektra och hålla sig uppdaterad på alla områden.• Interna utbildningar, delta i fortbildningar och utbildningar samt ges möjlighet till hospitering.• Certifiering.
--	---

45 minuters väntetider, minska dem på sikt. Vi är en akutavdelning där läkare trots jour även har mottagning detta kan medföra att akuta situationer går före bokad verksamhet t.ex. gällande förlossning, operationer.

Planerade förändringar

- KUB på Ålands hälso- och sjukvård
Fosterscreening dvs. KUB undersökning.
Förhoppningen är att det påbörjas under första halvan av 2020 på Åland med hjälp av köpta tjänster. Det finns ett utkast till avtal mellan ÅHS och ÅUCS men det är inte fastställt i dagsläget. Enligt det kommer en läkare 1,5 dag varannan vecka och utför Kub undersökningen till Åland från ÅUCS.
Detta innebär en stor vinst på många plan. Dels för kliniken och primärvården men också mellan kliniken och ÅUCS som kommer att få bättre samarbete klinikerna emellan. Klinikens läkare kommer att erbjudas möjlighet att kunna få second opinion ultraljud gjorda av kollega från ÅUCS. Resursers utnyttjas till fullo.
Den största vinsten är för patienterna, den samhällsekonomiska. Undersökningen kan göras hemma på Åland och den gravida med partner behöver inte åka 1-2 dagar

till Åbo för detta. Vi räknar även med att fler kommer att vilja utföra undersökning jfr i dagsläget då den blir mer lättillgänglig. Dock blir det högre kostnader för ÅHS då läkartjänsten kommer bortifrån samt ulj apparat bör finnas som uppfyller krav som ställs på utrustning för att kunna utföra undersökningen. (Ulj apparat beviljad 2019) Övriga kostnader omfördelas från dagens läge från primärvården till specialistsjukvården; BB-Gyn kliniken då de övertar uppgiften.

- Erbjuder endometrieablation polikliniskt
- Önskar kunna erbjuda steriliseringar som preventivmedel med offentliga medel
- LARC kostnadsfritt till Åländska kvinnor enl. tidigare inlämnad skrivelse
- Rekryterings och vikariebehov oförändrat (läkare + barnmorskor)
- Arbete med VIS projekt
- Jour kunna bedöma CTG-kurvor hemma
- Naturliga avgångar; pensioneringar
- Vårdpersonalen erbjuds hospitering 2 v på TYKS

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Kompetenskartläggning barnmorskor	Grundkartläggning klar
I			Kartläggning ej påbörjad
II-IV			P.g.a. covid
		Polikliniska ingrepp	Utöka enl resurser och behov
I-II			En del görs redan men utrustning saknas
III			Samma som ovan, komplettering av utrustning krävs
IV			Samma ovan, men en del utrustning har vi fått från op varför betydligt mindre investering nu
		Minska väntetider för patienter	Statistik 45-min tider
I-II			Tas upp vid varje avdelningsmöte och omstrukturering i tidbokning har gjorts
III			Förekommer mycket sällan nu.
IV			Förekommer sällan
		Fortsatt erbjuda sexual rådgivare	Utvidgat samarbete (onk , primärvård, kir, rehab
I-II			Konsult Åbo enl tidigare avtal
III			Överväger att vår egen psykolog tar över från årsskiftet
IV			Egen psykolog tar över vid årsskiftet
		Erbjuda KUB på Åland	Infört 31/5-2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
I-II	●		Fördröjt av corona
III	●		Osäkert p.g.a. ekonomi/avtal enl O-P
IV	●		Avtal under arbete
		Erbjuda spermaprovtagning på ÅHS	Utredning klar 2020
I-II	●		Inledande diskussioner har börjats
III-IV	●		Utbildning av labpersonal krävs

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020
Antal förlossningar	263	257	241

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
24 (23,5)	24 (23,5)	24 (23,5)	24 (23,5)	24 (23,5)

Ekonomisk uppföljning

BB-/gynekologkliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÄKTER	-330 677	-375 000	-353 676		-353 676	-21 324
Personalkostnader	2 043 772	2 147 369	2 098 764	6 457	2 092 307	55 062
Köpta tjänster	43 735	35 700	42 477		42 477	-6 777
Material	157 281	145 300	148 472	868	147 604	-2 304
Inventarier och anskaffningar	5 564	5 000	7 350		7 350	-2 350
Övriga kostnader	1 435				0	0
DRIFTSKOSTNADER	2 251 787	2 333 369	2 297 063	7 325	2 289 738	43 631
NETTOKOSTNADER	1 921 110	1 958 369	1 943 387	7 325	1 936 062	22 307

Kirurgkliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Dan Gustafsson

Verksamhetsbeskrivning

Kirurgkliniken består av en mottagning och en vårdavdelning med 20 vårdplatser.

Kirurgkliniken ansvarar för såväl akut som planerad behandling och vård av kirurgiska, ortopediska och urologiska åkommor. Avdelningen sköter även öron-, näs- och halspatienter samt käk kirurgiska patienter. Vidare vårdas även patienter som genomgått högspecialiserad kirurgisk behandling på sjukhus utanför Åland.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Tyngdpunktsområden från 2020 förblir i stort oförändrade.

Urologi, endokrinkirurgi samt neurokirurgiverksamheten upprätthålls med kollegor från Åbo som återkommer med regelbundenhet.

Den allmän-/gastrokirurgiska verksamheten fortsätter med klar fokus på att öka laparoskopiska ingrepp gällande bukkirurgin.

ERCP verksamheten kan komma igång planerat kring 2022.

Målsättningen för uppstart av endovenösa behandlingar har uppfyllts. Ortopedin har fortsatt bemanningsstöd från Uppsala men detta behov verkar minska då en ortopedisk / ryggkirurgisk nyrekrytering gjorts under 2019. Inom ortopedin är axelproteser och partiella knäproteser de nya satsningar som planeras för perioden. Inom avdelnings och mottagningsverksamheten sätts ERAS-projektet igång 2020 med uppstart slutet av 2019.

Avdelningens och mottagningens personal ska starta en kompetenskartläggning samt fokusera på arbetsvälbefinnande och hospitering. Detta i enlighet med devisen **Arbetsmiljö – Kompetens – Resultat**. Vidare ska samarbetet mellan avdelningen och mottagningen utökas bl.a. i kontaktytan stomimottagningen. På mottagningen ska personalen fortbildas i sårvård.

Planerade förändringar

a. Fastigheter/arbetsutrymmen

Avdelningen är i behov av slussförsörjda isoleringsrum. Vidare är samtliga våtutrymmen (förutom ett som renoverats under 2019) i behov av renovering. Denna renovering ska utföras under 2020 efter att avdelningens kravspecifikation är klar och samköras med de underhållsarbeten som planeras på operationsavdelningen.

Vartefter vi överför allt fler ingrepp från operationsavdelningen till mottagningen, ökar belastningen på våra mottagningsutrymmen.

b. IT

Som alla andra kliniker kan vi bara hoppas på en smidig övergång till nytt journalsystem. Vi försöker emellertid också att på egen hand skapa ett kvalitetsuppföljningssystem för vår verksamhet. Vidare deltar vi aktivt i planeringen för att införa ett logistiksystem i ÅHS kliniska verksamhet.

c. Anskaffningar

Med ökad andel laparoskopiska ingrepp tilltar behoven av nyanskaffningar. Vidare kräver satsningen på en egen ryggekirurg samt axel proteser ett utökat instrumentarium.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		RF behandling av varicer	80-90% som polikliniska ingrepp
I-IV			
		Laparoskopisk bukkirurgi	80% laparoskopisk akut och elektiv gastrokirurgi 2020-2022.
I-IV			
		Införande av kvalitetsregister	Ska vara funktionella under vårterminen 2020.
I-IV			
		ERAS	Utarbeta checklistor för de olika riktlinjerna pre, intra och postoperativt. Utbildning inom ERAS för samtlig vårdpersonal 2020. Implementera samtliga checklistor för vård enligt ERAS på avdelningen. Studiebesök till sjukhus som tagit ERAS i bruk 2020.
I-IV			
		Utveckling av samarbete avdelning - mottagning	Kunskapsexpansion och resursutökning organisering av interna vidareutbildningar
I-IV			
		Revision av katastrof lager	Färdig utvärdering av ny logistik samt nytt innehåll 2019-2020.
I-IV			
		ERCP	Utbildning av personal
I-IV			
		Axelproteser samt partiella knäproteser	Retrospektiv kostnadsuppskattning, prospektiv kostnadsmonitorering samt registerhållning.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
I-IV			
		Avdelningsfarmaceut	Kostnadsanalys av läkemedel före och efter införandet av avdelningsfarmaceut. Utvärdering gällande eventuell påverkan på läkemedelsförskrivning vid hemskrivningar från avdelningen.
I-IV			
		Budgetrevision	Se underrubrik ekonomi

Analys av åtgärder

1. Radiofrekvensbehandling RF av varicer (åderbräck)

RF behandling av varicer innebär i korthet, att man kan flytta ingreppet från operationsavdelningen till mottagningen. Därmed frigörs dyr tid på operation och kan användas till andra ändamål. I gengäld utökas verksamheten på mottagningen, som emellertid har betydligt lägre driftskostnader. Verksamheten är igångsatt och är löpande. Antalet öppna variceroperationer har reducerats med ca 80-90 %. Målet är att ytterligare utöka möjligheten att utföra RF behandling och andra större polikliniska åtgärder på kirurgmottagningen. Detta genom att iordningställa gamla chefsläkarkansliet till ett ändamålsenligt åtgärdsrum. Expansion av lokalerna möjliggör även en utökning av verksamheten inom tangerande kirurgiska, urologiska och ortopediska subspecialiteter.

Mätetal De senaste fem åren har vi utfört strax under femtio (29–59) varicoperationer per år på operationsavdelningen. Merparten av dessa ingrepp (cirka 80 %) kan överföras till kirurgmottagningen som polikliniska ingrepp. Uppfyllt 2019–2020.

2. Laparoskopisk bukkirurgi

Tekniken möjliggör snabbare mobilisering och kortare vårdtider p.g.a. mindre morbiditet postoperativt. Tumörkirurgiskt motsvarar laparoskopisk kirurgi öppen gällande överlevnad etc. De flesta bukkirurgiska ingrepp går att utföra laparoskopiskt och i de flesta fall är detta också fördelaktigt för patienten. I materialkostnad är laparoskopi dyrare än öppen kirurgi, men detta kompenseras med minskad sjukfrånvaro och färre vårddygn.

Mätetal Aktiv implementering av laparoskopier har gradvis börjat under 2017–2019. Retrospektiv utvärdering av procentuellt antal laparoskopiska ingrepp 5 år bakåt samt prospektiv uppföljning årligen. Målsättningen är 80% laparoskopisk akut och elektiv gastrokirurgi 2020–2022.

3. Införande av kvalitetsregister Kolecystectomier, Coloncancer, Ljumskbråck, Impingement Axlar, Upprätthållande och regelbunden utvärdering av knä och höftprotes registret

I modern sjukvård är det i dagens läge omöjligt att upprätthålla en trovärdig verksamhet utan att regelbundet utvärdera resultaten av denna. Det enda sätt som möjliggör en sådan uppföljning är att upprätta och underhålla kvalitetsregister. På så sätt kan effekten av förändringar utvärderas både i kostnadseffektivitet som patientrelaterade resultat. Detta kommer att innebära behov av en administrativ stödfunktion samt nya IT lösningar.

Mätetal Register upprättas under 2019–2020 och ska vara funktionella under vårterminen 2020.

4. Införande av ERAS (Enhanced Recovery after Surgery)

Implementering av ERAS innebär förbättrad återhämtning efter operation. ERAS är ett evidensbaserat vårdprogram som optimerar patienten inför operationer, ger snabbare återhämtning, minskar risken för komplikationer samt ger kortare vårdtider.

5. Utveckla mottagningens stomimottagningen i samarbete med kirurgavdelningen, kompetenskartläggning av mottagningens och avdelningens personal samt fokusera på arbetsvälbefinnande och hospiteringar.

I nulägen finns en välfungerande stomiresurs vars bas är på kirurgavdelningen. För att utveckla verksamheten och tillgängligheten kommer samarbetet att utökas mellan kirurgavdelningen och kirurgmottagningen.

Kompetenskartläggningen är analog till ovanstående och ger oss en möjlighet att lyfta alla personalgrupper inom den kirurgiska mottagnings och avdelningsverksamheten. Hospitering ses som ett kostnadseffektivt kunskapsutbyte som ger en inspiration för att vidareutveckla verksamheten inom den egna personaldisciplinen. Likaså lyfts arbetsvälbefinnandet; Arbetsmiljö, kunskap och resultat är en triad där alla delar är lika viktiga.

Mätetal Kunskapsexpansion och resursutökning så att avdelningen och mottagningen har hela tiden tillgång till stomisjuksköterskor. Arbetsplatsvälbefinnande via aktiv uppföljning, summering av hospiteringar samt organisering av interna vidareutbildningar för att stärka gemenskapen mellan avdelningen och mottagningen. Detta under 2020–2021.

6. Revision av katastroflager

ÅHS katastrof lager har under en längre tid varit föremål för revision. Lagret berör intimt kirurgklinikens kapacitet under stunder av extraordinära förhållanden. Revisionen är nu åter igångsatt och lagret förväntas vara färdig reviderat i årsskiftet 2019–2020.

7. ERCP (Endoscopic Retrograde CholangioPancreatography)

ERCP är en avancerad form av endoskopisk verksamhet. Populärt uttryckt innebär ERCP att man i dess mest avancerade form kan gå in i gallgångarna och avlägsna gallstenar utan ytterligare kirurgiska interventioner. Tekniken används också i diagnostiska procedurer. I dagsläget utförs dessa ingrepp på extern remiss till specialistklinik vid Åbo Universitets Centralsjukhus ÅUCS.

Vi har informerat ÅUCS om våra planer och har fått deras godkännande. Förutom utrustning krävs utbildning (K.S Huddinge Fellowship i ca 3–6 mån). Utan en adekvat utbildad personal kan inte verksamheten igångsättas.

Mätetal De senaste åren har vi utfärdat c:a tjugo årliga externremisser för ERCP vid ÅUCS. Vidare ger ERCP instrumentariet möjlighet att färdigbehandla stenar i den djupa gallgången i ett och samma ingrepp (i samband med laparoskopisk gallblåseoperation). Detta efter 2022.

8. Axelproteser och partiella knäproteser.

Axelledsproteser inkluderas i behandlingsarsenalen för artros, cuffartropati och frakturer. I dagsläget remitteras patienter externt i de fall de behöver axelledsproteser. Effektivisering sker i form av färre externa sjukhusvistelser och färre resor samt minskade kostnader och kompetensbevaring. Partiella knäproteser inopereras externt i dagsläget. Lagerhållningen gällande implantaten är minimal och kostnadsfördelen jämfört med externremiss är klart fördelaktig.

9. Avdelningsfarmaceut

En provperiod pågår där en av sjukhusets farmaceuter har en placering på kirurgavdelningen. Detta för att effektivisera läkemedelshanteringen, minska polyfarmaci och koordinera läkemedelsbehov inom sjukhuset.

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
Operationsvolym:					
Allmän kirurgi	559	618			
Ortopedi	640	559			
Urologi	120	101			

Patientflöden och operationsvolym

De enklaste nyckeltalen är antalet inläggande patienter, antalet mottagningsbesök och antalet operationer, kliniken arbetar också för att införa ett antal kvalitetsregister över vår verksamhet, som ovan nämnts.

Under 2018 vårdades inläggande 1215 kirurgiska patienter på sjukhuset. Majoriteten av dessa på kirurgiska avdelningen. För perioden 1.1.-25.11.2019 vårdades 1061 patienter inläggande. Antalet inläggande patienter har under 2019 eventuellt ökat något dock går inte det att dra någon slutsats angående signifikansen.

Under 2018 registrerades 12722st läkarbesök / kontakter samt 2371st telefontider till läkare på mottagningen. Motsvarande sjuksköterskekontakter på mottagningen år 2018 var 13231st.

Motsvarande siffror 2019 (per 31.10.2019) var 11534st läkarkontakter, 2421 telefonkontakter med läkare och 11075 kontakter med sjuksköterska .

Mottagningens flöde är i stort sett oförändrat men den stora utmaningen är av en logistisk karaktär. Detta innebär i praktiken att schemalägga de fasta specialisterna och de externa konsulterna så att man undviker flödesrusningar på mottagningen. En förutsättning för detta är en terminsvis förbättrad schemaläggning av jourer och frånvaroepisoder av alla fast anställda specialistläkare.

En förbättrad koordinering / information mellan kirurgmottagningen och de externa konsulter som hyrs in av de andra specialistmottagningarna

i huset skulle reducera antalet onödiga kirurgiska externremisser skrivna av externa konsulter.

Vidare har ett antal patientgrupper följts upp på mottagningen av hävd, arbete pågår nu att aktivt omdirigera dessa till hälsocentralen eller se över behovet av uppföljning överhuvudtaget. Detta för att kunna utnyttja den kompetensresurs som finns på bästa möjliga sätt. Ingrepp på mottagningen har inte statistikförts adekvat med åtgärds-koder tidigare. Förändring bör ske under 2021 för att kunna på ett mera adekvat sätt utvärdera andelen polikliniska ingrepp som görs per år.

Inom den operativa kärnverksamheten kan det konstateras att per 21.10.2019 följande utförts: 493st allmänkirurgiska ingrepp, 444 ortopediska ingrepp samt 78st urologiska ingrepp. Jämfört med år 2018 kan man säga att numeriskt har antalet ingrepp legat på samma nivå förutom de ortopediska ingreppen (som utslaget ingrepp/månad minskat med ca 16%). Detta är sannolikt en tillfällig fluktuation och kan även vara en statistisk anomali p.g.a. 2019 års statistik är räknad per 21.10.2019. Inom allmänkirurgin har 35st venkirurgiska ingrepp förflyttats till polikliniken under 2019.

Av detta kan man dra slutsatsen att de operativa volymerna har ökat något (i linje med tidigare verksamhetsberättelse). Denna utveckling kan förutspås fortsätta under perioden 2020-2022. Återigen kommer detta att ställa större krav på operations-, uppvaks-, intensivvårds- och lagringsutrymmen som i dagens läge börjar ha tjänat ut sitt syfte.

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
36 (33,7)	36 (33,7)	37 (36,2)	38 (36,2)	38 (36,2)

Ekonomisk uppföljning

Kirurgkliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-741 975	-876 000	-1 134 547		-1 134 547	258 547
Personalkostnader	3 382 974	3 346 454	3 400 576	164 635	3 235 941	110 513
Köpta tjänster	545 417	386 600	549 980	33	549 947	-163 347
Material	852 161	838 400	872 803	41 503	831 300	7 100
Inventarier och anskaffningar	58 580	10 000	109 305	70 065	39 240	-29 240
Övriga kostnader	33 382		12 495		12 495	-12 495
DRIFTSKOSTNADER	4 872 514	4 581 454	4 945 159	276 236	4 668 923	-87 469
NETTOKOSTNADER	4 130 540	3 705 454	3 810 612	276 236	3 534 376	171 078

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Verksamhet generellt

Klinikens normala verksamhet har kraftigt påverkats av covid-19 pandemin. I dess kölvatten har avdelningen tvingats flytta, vårdplatserna reducerats, dagkirurgin stängt och de elektiva operationsvolymerna decimerats. Dock har den temporära verksamhetsreduktion pandemin inneburit arbetets ikapp helt till slutet av Q4 2020.

Mottagningen

Mottagningens verksamhet har under pandemins initiala skeden kraftigt reducerats. Dock har verksamheten återupptagits enligt SHM:s direktiv till att normaliseras sedan de sista veckorna i maj 2020. Avdelningssköterskan på kirurgmottagningen har tvingats axla ansvaret för ÖNH samt ögonmottagningens avdelningssköterskor. Detta föranleder att det praktiska mottagningsarbetet faller bort. I sin tur kommer detta att behöva kompenseras med en vikarie (ssk) till årsskiftet 2020–2120. Vikarien möjliggör även en rimlig semesterplanering.

De polikliniska procedurer som utförs på mottagningen ökar och är mera personalkrävande. Således kommer det ovannämnda ssk-vikariatet att behövas som fast tjänst i framtiden. Dock blir detta en helhetsbesparing då ingrepp flyttas från operationssal till mottagning.

Mottagningens lokaler är sedan tidigare bedömda för en stor renovering.

Avdelningen

Avdelningens vikariekostnader kommer att minska då en ny sjukskötersketjänst blivit tillsatt.

Dock kan sommarens pandemiläge förändra detta.

Inför första kvartalet ligger kostnaderna på 25% av årsförbrukningen vilket bådär gott.

Ett förestående problem är den kö av operationspatienter som byggts upp under våren p.g.a. pandemin.

Kösituationen behandlas vidare nedan. Dock bör vi beakta ett alternativ där vi dedikerar 5-6 platser inom Ålands centralsjukhus (förutom de platser Kirurgavdelningen har i normalfall) för protespatienter. Detta i sin tur skulle kräva en extra sköterskebemannning på ca 3,5 heltider. Dessa utgifter bör kunna debiteras på pandemikontot. (Den utökade personalen på 3,5 tjänster för ortopedin är räknad på att kirurgin fortsätter med 14 platser. Det är sedan inte heller inräknat semestrar och sjukledigheter utan bara grundbemanning för 5-6 ortopediplatser fulla veckor och 14 kirurgiplatser.)

Kirurgavdelningen har ett antal rum i behov av renovering, vilket skulle kunna tillgodoses under den tid då covid avdelningen (gamla kirurgavdelningen) är tom. Renoveringen har planerats sedan tidigare.

Åtminstone en del av dessa utgifter bör kunna debiteras på pandemikontot då förändringarna i avdelningen orsakat materialskador.

Avdelningen behöver införskaffa en EKG apparat och nya möbler (som är godkända för sjukhusbruk) samt visst kontorsmaterial.

Åtminstone en del av dessa utgifter bör kunna debiteras på pandemikontot.

Det kan konstateras att alla köer (inom alla ortopediska och kirurgiska subspecialiteter) är inom normala toleransnivåer. Klinikens personal har med gemensam kraftanstängning arbetat undan de köer som pandemin gett upphov till.

Operationsverksamhet, Kösituation och sammanfattning

Pandemin har föranlett att den dagkirurgiska enheten på ÅCS uttraderats till förmån för en isolerings enhet för intensivvård. Vidare har planerade ingrepp under en viss tid skjutits upp. Den dagkirurgiska verksamheten har utlokaliseras till Medimars lokaler i Möckelö. Denna sker inom ÅHS regi med ÅCS egna operatörer och personal delvis från Medimar och delvis från ÅCS. Pandemin har inneburit att en kö på ca 181st operationer byggts på under våren (30% av årsproduktionen). Dessa har avverkats och kö-situationen är nu normal vid övergången till 2021.

De sjukskrivningar bland klinikens operatörer som orsakat temporära förlängda väntetider har lösts via tillfälligt anställda externa operatörer.

Sammanfattningsvis verkar intäkterna bli högre än utgifterna. Vi har ökat på beräknade personalkostnader med 60.000,- p.g.a. av de sjukvikarier som behövs på läkarsidan. Vi har ökat på beräknade köpta tjänster med 40.000,- p.g.a. av behov av köpta läkartjänst gällande axelortoped. Vi förutspår även en ökad operationsverksamhet p.g.a. det nyligen startade colorektalcancer-screening projektet.

Laboratorieenheten 2020

Ansvarsperson

Laboratoriechef Christian Jansson

Verksamhetsbeskrivning

Laboratoriet är en serviceenhet inom ÅHS som erbjuder den laboratorieservice som behövs för att dygnet runt kunna ge högkvalitativ hälso- och sjukvård till varje enskild ålänning.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

- Laboratoriet fortsätter sitt kvalitetsarbete med avsikten att få fler delområden ackrediterade.
- Arbetet med att ta emot elektroniska svar från externa laboratorier fortsätter. Laboratoriet har som mål att 2020 inte mera ta emot faxesvar.

Planerade förändringar

- PCR verksamheten utökas.
- Ökade utrymmesbehov:
 - EEG registreringar. Laboratoriet har ett allt för litet och tillfälligt EEG rum i korridoren till dialysen. Förr eller senare måste vi flytta. Som det är nu ryms dessutom inte både EEG skötare, patient och anhöriga på samma gång i rummet. Dessutom är rummet inte isolerat enligt de behov som behövs för en EEG registrering.
 - Kvalitetsarbete. Det behövs mer skrivbordsutrymme för alla dokument som ska skrivas/uppdateras.
 - PCR är en verksamhet som växer och behöver mer plats för analysarbete.
 - Att skicka prov har med åren blivit en större verksamhet med ökade krav på både packning och märkning. Vi borde ha ett packningsrum med packningsmaterial.
 - Provtagningen. Det ställs idag högre krav, från patienter som är på olika belastningar, om att kunna sitta i ett vilorum under belastningen. Ofta handlar det om gravida eller mammor som ammar.

Det rum som idag används för hjärtultraljud planerades och byggdes för att uppfylla kraven för EEG registrering, men rummet togs i sin helhet av hjärtverksamheten. Optimalt vore om det utrymme samt ett närliggande kansli kunde frigöras till laboratoriet. Det skulle lösa utrymmesbehovet.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Fortsatt ackreditering:	
		<ul style="list-style-type: none">- Blodgaser- Klinisk kemi del 2- Koagulation	FINAS godkännande
I		Arbetet med att skriva alla dokument fortskrider, men oklart om vi hinner få allt klart tills FINAS kommer på besök.	Alla dokument borde ha varit klara, men pga pandemiläget så har det varit svårt att få klart.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II		Bestämde under sommaren att vi inte hinner med allt arbete som krävs för att kunna få en bedömning av FINAS för blodgaser, klinisk kemi del 2 och koagulation. FINAS kommer på bedömningsbesök i september. Detta projekt skjuts upp med 1 år.	
III			
IV			FINAS gjorde ett bedömningsbesök i december och gav fortsatt ackreditering för de bedömningsområden som redan omfattades av laboratoriets ackreditering. Nya delområden tas med under 2021.
		Elektroniska svar från externa lab:	
		- SYNLAB - HUSLAB	Att ta i bruk mottagandet av elektroniska svar från externa laboratorier.
I		Arbetet med detta projekt ligger på is.	Det krävs ett samarbete med både IT-enheten och externa laboratorier, vilket inte har varit möjligt under pågående coronapandemi.
II		Arbetet är åter i gång	I september planeras installation av Alternativt Id i Analytix vilket möjliggör fortsatt arbete med att kunna ta hem elektroniska svar från externa laboratorier.
III		Arbetet fortsätter	Alternativt Id är installerat och i funktion. Nu ska externa laboratorier kontaktas för att börja bygga upp en elektronisk kontakt för remiss och svar. HUSLAB är kontaktat och ett första möte planeras ännu i år.
IV		Projektet flyttas till 2021	För att projektet ska kunna framskrida behövs ett samarbete med IT-enheten på ÅHS, CGM och HUSLAB. IT-enheten har som uppdrag att driva detta vidare under 2021.

Analys av åtgärder

Hela året präglades av en pågående covid-19 pandemi. Det uppkom ett snabbt behov av att analysera patientprov för förekomst av covid-19 virus. Inledningsvis skickades prov för analys både till Helsingfors och Åbo, men redan under våren kunde laboratoriet utveckla ett säkert viruslab för snabbdiagnostik av covid-19. Detta test kunde utnyttjas för att förhindra smittspridning inom sjukhuset. I ett samarbete med det Åländska privatlaboratoriet Bimelix kunde man under sommaren säkerställa att alla åländska prov analyserades på Åland. Svarstider för snabbtest på sjukhuset blev runt 2 timmar medan svar från Bimelix erhöles inom 24 timmar. Arbetet på laboratoriet blev under pandemin

under stor press p.ga både kohortering och beredskapsarbete.

Laboratoriet hade som verksamhetsmål att under 2020 utöka PCR verksamheten och att få bättre utrymmen för vissa delområden. PCR verksamheten utvecklades då laboratoriet började analysera både covid-19, mrsa och vre. Laboratoriet anskaffade även ett nytt PCR instrument som möjliggjorde samtidig analys av 22 olika luftvägspatogener i samma prov.

När Hjärtverksamheten flyttade till andra utrymmen så frigjordes utrymmen som laboratoriet kunde ta över. Laboratoriet fick därmed nytt rum för EEG registreringar vilket blev

en klar kvalitetshöjning då rummet ursprungligen var byggt för säker registrering av olika elektriska signaler. Ytterligare fick laboratoriet nytt rum för EKG registreringar och nytt vilorum för patienter som är på olika belastningar. Dessa utrymmen gav även möjlighet till ny arbetsplats för kvalitetsarbete.

2019 blev laboratoriet ackrediterat enligt standarden SFS-EN ISO 15189 för både provtagning, hematologi och immunologi. Laboratoriets tyngdpunktsområden för 2020 var att fortsätta med kvalitetsarbete med avsikten att få fler delområden ackrediterade samt att arbeta

med att ta emot elektroniska svar från externa laboratorier. Arbetet kring covid-19 pandemin krävde mycket resurser och orsakade att en del projekt inte kunde genomföras. Laboratoriet kunde inte arbeta för att nå en utökad ackreditering, men FINAS gjorde ett distansbesök och gav godkänt för fortsatt ackreditering av de områden som redan var ackrediterade. Arbetet med att ta emot elektroniska svar stötte på olika problem och krävde bl.a. en uppdatering av laboratoriets program Analytix (alternativt id infördes). Projektet visade sig sedan bli rätt omfattande och kräver en ny planering med IT-enheten som huvudpart.

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
Antal laboratorieanalyser (tot)	382 000	374 000	376 000	390 000	
Antal laboratorieanalyser, företagshälsovård	4 800	4 200	30		
Inköpta tjänster, antal analyser	28 000	29 800	38 700	30 000	

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
23 (22,2)	23 (22,4)	23 (22,4)	23 (22,8)	23 (22,8)

Ekonomisk uppföljning

Laboratorieenheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÄKTER	-54 501	-47 000	-54 658		-54 658	7 658
Personalkostnader	1 153 957	1 282 221	1 211 285	1 543	1 209 742	72 479
Köpta tjänster	1 311 459	1 180 600	1 697 190	385 794	1 311 396	-130 796
Material	597 199	599 400	1 675 201	933 634	741 567	-142 167
Inventarier och anskaffningar	12 782	5 000	3 179		3 179	1 821
Övriga kostnader	147				0	0
DRIFTSKOSTNADER	3 075 544	3 067 221	4 586 855	1 320 971	3 265 884	-198 663
NETTOKOSTNADER	3 021 043	3 020 221	4 532 197	1 320 971	3 211 226	-191 005

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Kvartal 4

Kostnaden för analys av covid-19 prov blev under året 1,32 miljoner €.

Laboratoriets bruttokostnader för 2020 blev, exklusive kostnaderna för covid-19, 3,27 miljoner €, vilket jämfört med 2019 är en ökning med 8,0 % (243 000 €). Jämfört med budget så blev det + 6,6 % (202 108).

Laboratoriets kostnader utgörs huvudsakligen av löner (37 %), kostnader för prov som skickas till externa laboratorier (36 %) och kemikaliekostnader för egna analyser (17 %).

Under året var det fortsättningsvis svårt att nå full bemanning när det gäller laboratorieskötare/ bioanalytiker.

Lönekostnaderna blev därför också 5,5 % lägre än budget. Laboratoriet har inom de närmaste åren flera laboratorieskötare som går i pension, vilket gör att vi även i fortsättningen kommer att jobba med personalbrist och fokus på rekrytering.

Kostnaden för prov som skickas till externa laboratorier blev 1,16 miljoner €, vilket är endast 1,8 % (ca 20 000 €) högre än 2019 och 5,3 % över budget. Kostnaden för kemikalier till de egna analyserna blev hela 32,6 % (139 300) högre än kostnaden 2019 och 26,5 % (118 900) över budget.

Medicinkliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Per-Anton Westerberg

Verksamhetsbeskrivning

Inom medicinkliniken bedrivs specialistsjukvård inom de internmedicinska specialiteterna, samt geriatrik, rehabiliteringsmedicin, neurologi, hudsjukdomar och onkologi; och de paramedicinska mottagningarna. Till specialistläkarmottagning och paramedicinsk mottagning krävs remiss.

Medicinkliniken ansvarar för bemanning av medicinbakjour. Jouren är en beredskapsjour med högst 30 minuters inställelsetid.

Medicinkliniken ansvarar även för omhändertagande av medicinska patienter på intensivvårdsavdelningen, som i övrigt administreras av anestesikliniken.

Medicinkliniken har utbildningsuppdrag för läkare under specialisering via Helsingfors Universitet, läkare under allmäntjänstgöring (AT via Uppsala Universitet), läkare före AT-tjänstgöring, läkarstudenter från Helsingfors eller Uppsala som gör klinisk praktik på ÅHS

Medicinkliniken har nära samarbete med övriga kliniker inom ÅHS, remissinstanser utanför Åland och kommunala inrättningar, och tredje sektor. Kliniken är indelad i sex verksamhetsområden.

Verksamhetsberättelse 2020

Verksamhet 2020 präglades av covid-19 pandemin. Det undantagstillstånd som rådde i Finland och på Åland från 16.3 ledde till förändrade arbetssätt för att omfördela resurser för att ha beredskap att vårda covid-patienter. Stängda gränser, distansbesök, virtuella möten, besöksförbud, skärpta hygienrutiner och övningar präglade våren. Utrustning för andningshjälp och distansövervakning införskaffades. En covid-avdelning organiserades och var i beredskap mellan april och augusti. Åland förskonades och sommaren blev lugn och covid-avdelningen avvecklades i augusti. Endast en patient vårdades på covid-avdelningen, och ett fåtal innan dess på medicinavdelningen.

Försök att rekrytera rehabiliteringsläkare/fysiater i Sverige och Finland blev resultatlösa. En läkare med närliggande specialitet anställdes 1.9.2021 för att verksamheten åter skulle kunna öppna efter sommarstängningen. Neurologmottagningens konsulter slutade helt komma från Uppsala under våren, och tillgången otillräcklig och väntetiden över 9 månader för besök hos neurologi-specialist. Avtal med ÅUCS ledde till att en neurolog kunde kopplas in för remissbedömningar och distansbesök, men i otillräcklig omfattning.

Vårdavdelning 1

Avdelningssköterska Annika Kowalevski

Handhar specialiserad palliativ vård, samt allmän geriatrik. Verksamheten har 10 vårdplatser i tillfälliga lokaler. Patienter remitteras från olika avdelningar och mottagningar samt från akutmottagningen. Symtomlindring vid avancerad cancer eller andra svåra tillstånd dominerar verksamheten.

Verksamhet 2020

Patientflödet har förbättrats, men det finns fortfarande ett behov av ökad kunskap inom ÅHS om avdelningens specialkompetens. Samarbetet med och mellan hemsjukvård och hemtjänst har fungerat bra och har gynnat patienterna, så att palliativ vård i hemmet till slutet har varit möjlig i större utsträckning.

Beläggningen har varit lägre än normalt. 240 vårdtillfällen, hälften kortare än 7 dagar och 25 % längre än 14 dagar. Beläggningsgrad i medeltal 64 %, med stor variation över året.

Begränsningar i besök orsakade ökat lidande för patienter och anhöriga, och har även inneburit en utmaning för personalen. Planerade utvecklingsprojekt som arbetet med barn och ungdomar som anhöriga har inte kunnat påbörjas.

Den palliativa mottagningen har haft öppet tre dagar i veckan.

En till sjukskötare ur befintlig personal har blivit inskolad så att nu turas fyra sjukskötare om att arbeta på mottagningen veckovis.

Personalens utbildning och utveckling har till stor del skett via Teams. Tillgången till föreläsningar har varit god tack vare distansföreläsningar.

Under året har en närvårdare och en sjukskötare gått i pension. Båda tjänsterna förblir obesatta tills vidare.

Sjukfrånvaron har varit extremt hög, med såväl många kortvariga sjukfrånvaron p.g.a.. pandemin och med flera långtidssjukskrivna.

Vårdavdelning 2

Avdelningssköterska Åsa Olander

Har haft 18 heldygnspplatser för geriatrisk rehabilitering och rehabiliteringsmedicin, 8 dagrehabiliteringsplatser samt läkarmottagning för rehabiliteringsmedicin.

Den geriatriska rehabiliteringen är främst inriktad på neurologiska och ortopediska patienter. Rehabiliteringsmedicin handhar i första hand rehabilitering av funktionsnedsättning av neurologiska sjukdomar och skador. Det finns även ett multiprofessionellt team för rehabilitering vid kroniska smärttillstånd

På dagrehabiliteringen görs strukturerade bedömningar av arbetsförmåga.

Verksamheten 2020

Under första fasen av pandemin begränsades planerade ortopediska operationer och patienttillströmningen minskade, för att ta fart under hösten. Under året skedde 277 vårdtillfällen, ca 30 % kortare än en vecka och 17 % längre än 30 dagar. Beläggningsgraden var 68 % i medeltal.

Teamet på dagrehabilitering har arbetat med vårdprogram för rehabilitering vid långvarig smärta. Förändrade arbetsrutiner på grund av pandemin ledde till att arbetet med övriga vårdprogram skjutits på framtiden.

Dialog med psykiatrikliniken angående behov och samverkan kring psykologresurs vid rehabilitering har förts.

Fysiater-konsult, med intresse för kroniska smärttillstånd upphörde i juni, och vi harbehövt remittera en del patienter för bedömningar och behandlingar utanför Åland.

Tillsammans med Paramedicin har kartläggning av huruvida effektiverad hemrehabilitering, i ÅHS regi, kunde vara ett arbetssätt med syfte att förkorta den tid patienten vårdas på avdelning och att öka välbefinnandet hos patienten. Kartläggningen, i form av en sammanställd skrivelse, är sänd till LG och arbetet presenterat för HSD.

Medicinavdelningen

Avdelningssköterska Marcela Sandvik

Har 30 vårdplatser och bedriver akut sjukvård inom de internmedicinska specialiteterna. Majoriteten av patienterna kommer till avdelningen via akutmottagningen. En del av patienterna kommer från andra sjukhus, efter olika ingrepp. Planerade intagningar kan ske inför pacemakerinläggning och andra ingrepp, och vissa läkemedelsbehandlingar som kräver övervakning av hjärtrytmen.

Till medicinavdelningens verksamhet hör också dialysmottagningen, med 5 behandlingsplatser för hemodialys, samt nefrologisk mottagning.

Verksamhet 2020

Medicinavdelningens personal och lokaler förbereddes för vård av förväntade covidpatienter. Samtidigt fortsatte vården av andra sjukdomstillstånd, under förstärkta smittskyddsåtgärder.

Arbetssättet genomgick upprepade förändringar på grund av pandemins faser och prognoser. I den första fasen visste ingen vad som var att vänta, covid-provtagning var starkt begränsad och skyddsrutinerna omfattande. En modul (7 rum) blev "slussavdelning" där patienter isolerades väntan på covid-provsvär (ca 48 - 72 timmar) oavsett sjukdomstillstånd. Avdelningens totala platsantal minskades från 30 till 25 platser på avdelningen, för att kunna använda enkelrum i större utsträckning.

1716 vårdtillfällen och en medelbeläggning på 70 %. Vårdtiderna var mestadels korta, 40 % mindre än 2 dygn, och endast 15 % längre än 7 dagar.

16.3 utlystes undantagsförhållanden i Finland och på Åland på grund av pandemin. 22.03.20 vårdas det första covid-19 fallet på medicinavdelning. 25.3 kom en prognos från THL att pandemin varar ca 18 veckor och beaktande Ålandsbefolknings storlek uppskattade vi från deras prognos att ca 70 patienter med covid-19 skulle behöva sjukhusvård och 22 IVA vård.

En covid-IVA och en anslutande covid-avdelning organiseras och förbereds och är i beredskap april-augusti 2020. Samhällets åtgärder ledde dock till effektivt stopp för smittspridningen, endast en patient vårdades på covid-avdelningen.

Hösten 2020 deltog personalen i coachning. Personalens trivsel har ökat på avdelningen, vilket framkommit i en intern enkät samt i KivaQ.

Under våren och hösten 2020 har personalen hospiterat på IVA för att bekanta sig med intensivvårdsinsatser som kunde bli aktuella vid många covid-sjuka patienter.

I oktober 2020 var det 40 år sedan dialysverksamhet inleddes på ÅHS vilket uppmärksammades. Mellan 6 och 9 patienter har erhållit dialys 3 eller 4 gånger/vecka under året. 2 dialyspatienter har genomgått njurtransplantation i Helsingfors, en med anhörig som donator, och en efter över 2 års väntetid på en njure.

Medicinpolikliniken

Avdelningssköterska Agneta Lindberg-Sjöblom.

Medicinpolikliniken består av hjärt-, lung- och sömnapné, behandlings-, mag-tarm-, reumatologi-, infektions-, antikoagulans-, endoskopi-, endokrinologi- och diabetes-, minnes-, onkologi- och hematologi-, hud- och neurologimottagning.

Det finns både läkar- och sjukskötarmottagningar.

Verksamhet 2020

Under pandemin har de flesta verksamheter fått anpassas och distansbesök tillämpats när möjligt under den tidiga fasen. Vårdens medicinska grunder oförändrade under pandemin. En lägre remisstillströmning kunde märkas.

Personalen har kunnat delta i flera utbildningstillfällen vilka har ordnats internt och externt på distans och även till lägre pris, medan planerade utbildningsdagar blivit inställda.

Arbetet med att göra upp en plan för att formulera en kompetenskartläggning 2021-2022 skjuts fram till 2021.

Samarbete över verksamhetsgränserna har fortsatt inom medicinpolikliniken och andra enheter.

Hjärtmottagningen flyttade i november till mer ändamålsenliga lokaler, och inhyser tre hjärtspecialister., varav en under året delvis varit föräldraledig. En biomedicinsk analytiker med kompetens för fysiologiska undersökningar har anställts från 1.9.2020 i ett år som ett projekt för att göra arbetet effektivare och frigöra tid för sjuksköterskor och läkare för andra patientrelaterade uppgifter. Hud- och Neurologimottagningen hade begränsade neurologresurser från mars - augusti. En neurologkonsult från Åbo har hanterat de flesta remisserna under hösten. Väntetiden för icke-prioriterat besök till neurolog angavs i slutet av året till 9 månader. Mottagningens sköterskorna arbetade delvis under våren på annan enhet p.g.a. covid.

Onkolog- och hematologmottagningen hade ett ökat antal remisser, under hösten, men inga väntetider och sköts av tre onkologkonsulter från Akademiska sjukhuset och en från ÅUCS.

Minnesmottagningen hade färre remisser under april-maj men sedan fler än vanligt i slutet av året. Kösituationen var då under kontroll.

Endoskopimottagningen köpte in förvaringsskåp för att försäkra aseptik och förlänga livstiden för de dyra medicintekniska instrument som används i verksamheten. En sköterska var utlånad till IVA p.g.a. covid från mars - augusti.

Lung- och sömnapné-mottagningen samt AK-mottagningen fick, under april – augusti, minskade och förändrade utrymmen p.g.a. covid. Sköterskorna arbetade även, under delar av året, på andra enheter.

Paramedicinska mottagningen

Enhetschef Marina Härtull

Handhar ergoterapi, fysioterapi, talterapi, näringsterapi, socialkuratorer, psykolog samt hjälpmedelscentral.

Paramedicinska mottagningen riktar sig mot ÅHS samtliga kliniker för att rehabilitera/habilitera patienter samt för att stödja patienter gällande sociala frågor. Verksamheten riktar sig till alla åldersgrupper och omspannar de flesta funktionsnedsättningar, från lindriga till grava besvär. Arbetet sker inom både somatisk som psykiatrisk vård på såväl primärvårds- som specialsjukvårdsnivå. Verksamheten handlar om allt från förebyggande arbete till rehabilitering av svåra sjukdomstillstånd.

Verksamhet 2020

Under 2020 var tanken att implementera de framtagna direktiven för multimodal rehabilitering för patienter med långvarig smärta. Denna förändring förutsätter rekrytering av specialistläkare med erfarenhet av behandling av kroniska smärttillstånd.

Under året genomgicks hur en framtida hemrehabilitering kunde förverkligas i ÅHS regi. Målsättningen med hemrehabilitering skulle vara att möjliggöra fortsatt boende i eget hem samt förkorta vårtiderna på avdelningen. För detta behövs ökade resurser i form av en ergoterapeut och en fysioterapeut. P.g.a.. pandemin pausades arbetet kring detta.

För att minska kön av planerade operationer av knän och höfter, opererades fler patienter än vanligt under hösten. Under 4 månader erbjöds patienter som opererades i slutet av veckan (med hemgång från kirurgiska avdelningen under helgen) ett hembesök av fysioterapeut på måndag förmiddag för att säkerställa att de kom igång med sin rehabilitering.

Hjälpmiddelscentralen har behov av ett nytt dataprogram för hjälpmedelhantering.

Paramedicins personal har deltagit i en 3-dagars digital utbildning inom ACT (Acceptance and Commitment -Therapy).

Näringsterapin har under en stor del av året haft endast en terapeut i jobb vilket har gjort att prioriteringar har behövts göras.

Kliniköverskridande tjänster

Samarbete mellan avd 2 och psykiatrikliniken har påbörjats.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå/mätare/euro
		Ökat utbildningsanslag. För att motsvara de kunskapskrav som kommer med ny medicinsk utveckling. Gäller både medicinteknik, läkemedel och vårdutveckling	500 €/person Ett utbildningstillfälle i Sverige eller Finland kostar ca 1000 - 1500€
I-IV	●		
		Bibehålla fysiska funktioner i samband med cancerbehandling, samt öka kunskapen inom hela ÅHS och hos allmänheten /med.pkl.	Öka kunskapen om cancerrehabilitering som en del i cancervården.
I-IV	●		
		Bibehålla och utveckla arbetet över verksamhetsgränserna/ med.pkl.	Personalen kan hospitera och upprätthålla kunskapen inom andra områden än den egna verksamheten.
I-IV	●		
		Läkarbemanningen inom verksamheterna hud,neurologi och onkologi säkrad/med.pkl.	Utredning utförd 2020
I-III	●		
IV	●		
		Psykologresurs för patienter med kroniska och livshotande sjukdomar	Patienter i behov av psykologkontakt kan remitteras och få behandling.
I-II	●		
III-IV	●		Samverkan med psykiatrin påbörjad
		Utarbeta plan för kompetenskartläggning	Planen klar 2020
I-IV	●		
		Eftersträvas att förverkliga tre mottagningsdagar på palliativa mottagningen per vecka. För detta krävs inskolning av en befintlig sjukskötare till.	4 Inskolade sjukskötare
I-III	●		
IV	●		
		Enhetlig evidensbaserad smärtrehabilitering	Minskat antal remisser gällande smärtpatienter skickas för vård utom Åland (minskad kostnad)
I-IV	●		Har ej kunnat påbörjas p.g.a. avsaknad av psykolog samt under hösten även avsaknad av smärtläkare

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Mäta antalet patienter med långvarig smärta och i vilken utsträckning vi kan hjälpa dem	Utforma ett mätinstrument/enkät med vilket man kan mäta patientens upplevelse av att ha blivit hjälpt.
I-III			
IV			
		Psykolog i rehabiliteringsteamet särskilt för patienter med långvarig smärta.	Samarbete med psykiatrin utreds
I-IV			Resurser från psykiatrin har ej kunnat erbjudas
		Ordinarie Fysiater/Rehabiliteringsläkare samt en ordinarie avdelningsläkare för rehabmedicin.	Effektiverad rekrytering
I-IV			
		Bedömning av om rehabprojekt ska startas.	Rehabiliteringens verksamhet kartlagd i relation till omvärlden
I-II			
III-IV			Konstaterat att det finns ett behov av hemrehabilitering, men personalresurser för förverkligandet saknas

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
170 (166,9)	172 (165,8)	173 (168,4)	173 (169,3)	173 (169,3)

Ekonomisk uppföljning

Medicinkliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-1 458 149	-1 666 000	-2 226 036		-2 226 036	560 036
Personalkostnader	10 854 496	10 998 327	11 449 986	383 438	11 066 548	-68 221
Köpta tjänster	1 493 720	1 496 900	1 221 154	27	1 221 127	275 773
Material	2 594 525	2 560 100	2 457 034	3 181	2 453 853	106 247
Inventarier och anskaffningar	118 947	31 000	108 011	33 596	74 415	-43 415
Övriga kostnader	15 793	12 000	10 307		10 307	1 693
DRIFTSKOSTNADER	15 077 481	15 098 327	15 246 492	420 242	14 826 250	272 077
NETTOKOSTNADER	13 619 332	13 432 327	13 020 456	420 242	12 600 214	832 113

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Trots annonsering och informella rekryteringsåtgärder lyckades vi inte anställa fast rehabiliteringsläkare/fysioterapeuter.

Specialist i neurologi anställdes på obesatt öltjänst för att säkra rehabverksamheten avseende kroniska neurologiska sjukdomar.

För att stärka kontinuitet och medicinsk teamdelaktighet inom palliativvård anställdes en legitimerad läkare på sk e-tjänst för 6 månader initialt med placering avdelning 1 och onkologi/hematologi mottagning. Utredning avseende behov och organisation av ökad palliativ vård i hemmiljö ska påbörjas, helst i samverkan med primärvård och hemsjukvård, samt kommuner och institutioner.

Vi har en ny onkologkonsult, sedan juni 2020 som kommer regelbundet och således nu tre externa onkologer som kommer regelbundet, samt ytterligare en ST-läkare som besökt oss med mål att komma regelbundet enligt behov framöver. ÅHS saknar anställd onkolog, men en legitimerad läkare före ST anställs med initial placering vid onk/hem/palliativ.

Hjärtmottagningen har tre anställda specialister, varav en delvis föräldraledig. Tillgången till vikarier har varit låg under pandemin.

Verksamheten innehåller stor volym fysiologiska undersökningar: ca 700 hjärtultraljud/år, 350 arbets-EKG och ca 150 bandspelar-EKG bland annat. Även stort antal pacemakerinläggningar och kontroller. Medicinkliniken har anställt en biomedicinsk analytiker med kompetens för fysiologiska undersökningar på prov från 1.9.2020 som ett projekt för att göra arbetet effektivare och frigöra tid för sjuksköterskor och läkare för andra patientrelaterade uppgifter. En flaskhals just nu är oändamålsenliga lokaler för hjärt/klinisk fysiologi-mottagning.

Neurologi-konsultmottagningen har inte haft tillgång till konsulterna från Uppsala mellan februari till augusti, vilket orsakat långa väntetider, ökad kontakt till ÅUCS som fått remisser och förhandlingar om avtalad konsult från Åbo. Konsulttillgången förbättras från augusti, men hela verksamheten vilar på osäker grund och dess innehåll och organisation kommer att omprövas närmaste tiden.

Väntetiden för icke-prioriterat besök anges till 9 månader. Hudkonsulterna fungerat tack vare

effektiv konsult från fastlandet som inte påverkats lika mycket av reserestriktioner och belastning på sin ordinarie verksamhet som svenska konsulter.

Jourarbetet har präglats av normal eller låg belastning, men hög beredskap. Vi har schemalagt en extra medicin bakjour under helgerna maj-aug för att ha möjlighet att bemanna en isoleringsavdelning, vilket inte har behövts. Således ökad beredskap men inte många extra aktiva timmar där. Även en geriatrik rond-jour som rondat avdelning 1 och 2 under helger kl. 9-12. Medbakjourer har ett högt kostnadsläge på grund av flera lönetillägg som sannolikt avspeglas i jourersättningen, och driver jour-kostnaden även om det är samma antal arbetstimmar och samma personer som går jour.

Läkemedelskostnader: kostnader för läkemedel som ges på ÅHS har minskat och går under budget. Bedömning efter genomgång är att det beror på minskad användning av cancerläkemedel, särskilt vissa mycket dyra behandlingar har minskat. Detta på grund av striktare följsamhet till rekommenderade behandlingsriktlinjer i första hand, men sannolikt även viss fördröjning och diagnostik av cancersjukdomar under början av pandemin, vilket kan behöva analyseras närmare. Även ökad användning av rekommenderade biosimilärer och upphandlade dyra läkemedel kan innebära en lägre läkemedelskostnad. Vårdpersonalen har blivit skolad i läkemedel under hela året och har även fått en ökad förståelse för läkemedelskostnader.

Primärvårdskliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Tora Woivalin

Verksamhetsbeskrivning

Primärvården bedriver verksamhet inom tre huvudområden:

Hälsocentraler

Hälsocentralerna i Mariehamn och Godby har läkar- och sjuksköterskamottagning. Man bedriver både planerad mottagning och jourverksamhet. Till hälsocentralerna hör även mental hälsa, diabetes- och livsstilmottagningen samt Tobakskampen. Sjukvårdsmottagning bedrivs förutom på Hälsocentralerna även av hemsjukvården på Södra Åland.

Hemsjukvård

Hemsjukvården har verksamhet över hela Åland. Hemsjukvården samarbetar med kommunal hemtjänst inom Sammanhållen hemvård. ÅHS genomför även förebyggande hembesök för äldre.

Preventivt arbete

Preventivt arbete bedrivs inom skol- och studerandehälsovård, barnrådgivning, mödrarådgivning samt preventivmedels- och PAPA-mottagning.

Utöver dessa:

- I **skärgården** arbetar hälsovårdare med arbetsuppgifter som hör till alla dessa områden.
- Primärvården bedriver också respiratorvård i hemmet, s.k. **extraordinarie sjukvård**.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Primärvården som helhet

Primärvården ser fortsättningsvis över sin organisation, så att avdelningssköterskornas ansvarsområden ska motsvara verksamhetsområdena. Arbetet fortsätter med att förenhetliga arbetsrutinerna inom de olika verksamhetsområdena, t.ex. inom hemsjukvården och rådgivningsverksamheten i Mariehamn jämfört med resten av Åland.

Detta innebär inte någon besparing i antalet tjänster, utan förändringen görs för att få bättre ledarskap, kunskapsnivå och informationsgång i organisationen.

Behovet av fortbildning till expertsjukskötare och sjukskötare med forskrivningsrätt utreds. En förutsättning är att arbetsuppgifterna klarläggs och ersättningsmodeller fastställs.

Utbildning inom säker läkemedelsbehandling fortsätter. Tre nya delar av LOVE erbjuds vårdpersonalen: HCI-läkemedel, Vaccinationer och Smärta.

Primärvårdens arbete görs tillgängligt genom sociala media där aktuell information och rådgivning presenteras för allmänheten efter att organisationen har lanserats via sociala media.

Hälsocentralerna

Ökad tillgänglighet genom bättre läkarbemanning

- Alla läkartjänster ska vara besatta. Underbemanning ska lösas med köpta tjänster. I Sverige rekommenderar Arbetsmiljöverket ett listningstak på 1500 invånare per läkare. Detta innebär för Ålands del att antalet läkare i primärvården som håller mottagning bör vara 19,3. Av nuvarande 16 inrättade tjänster arbetar en läkare med enbart geriatrik, en som chef. 13 läkare arbetar med mottagning. Skillnaden är alltså 6 tjänster. Inrättning av tjänster sker successivt.
- För närvarande är 8 / 15 tjänster fast besatta.
- Med otillräcklig bemanning når inte servicen den kvalitet och tillgänglighet som behövs.

Hudcancer är ett ökande folkhälsoproblem. Under 2019 satsade primärvården på utbildning i dermatoskopi för alla läkare för att höja kompetensen att upptäcka hudcancer och undvika att operera förändringar som sannolikt är godartade.

- Under 2020 satsar vi på att förbättra verksamheten ytterligare genom att införskaffa dermatoskop med fotograferingsfunktion. Detta förbättrar kvaliteten på dokumentation, konsultationer och remittering.
- Ytterligare fortbildning i området är också aktuell.

Tidiga insatser gällande alkohol. Alkoholkonsumtionen är ett våra största folkhälsoproblem, och är tabubelagt. Tröskeln att söka hjälp hos missbrukarvården är hög. Studier visar att lågröskelininsatser i samband med annan vård ger god effekt.

- Hälsocentralen implementerar "15-metoden". Patienter som önskar stöd gällande sitt alkoholbruk ska få det enligt 15-metoden.

Effektivering av dagjouren på hälsocentralen. P.g.a. läkarbristen är det långa köer till läkare, och jourmottagningen blir därför hårt belastad med även mindre akuta patienter. Arbetstakten är hektisk och väntrummet är fullt.

- Renodlad jourverksamhet i separata utrymmen, så att "friska" och "sjuka" patienter har separata väntrum och jourpersonalen arbetar effektivt med enbart denna patientgrupp. På hälsocentralen frigörs behövliga utrymmen för mottagningsverksamhet.

Förbättrad tillgänglighet genom ibruktage av nya metoder

- Försök med läkarmottagning på distans inleds i skärgården. Detta ska i första skedet möjliggöra distansbesök hos jourläkare med hjälp av skärgårdshälsovårdare.
- Webbokning hos sjukskötare på hälsocentralerna införs.
- Elektronisk patientanmälan införs. Detta förväntas frigöra personalresurser för vårdarbete
- ÅHS nya patientportal tas i bruk under 2020, och hälsocentralen strävar efter snabbt hitta användningsområden som förbättrar patientens delaktighet och kommunikation, t.ex. webbaserade frågeformulär

Utveckling av livsstilmottagningen.

Livsstilmottagningens patientmängd har ökat varje år, vilket gör att det finns ett behov av att utveckla mottagningen för att bemöta

remisstrycket från hela ÅHS, så att patienterna får ett större eget ansvar. Under 2020 får mottagningen utökad personalresurs, vilket ger förutsättningar för utvecklingsarbete.

Arbetsgruppen för "primärpsykiatri" färdigställer modellen för hur en gemensam lågtröskelmottagning för mental hälsa ska byggas upp i samarbete med primärvård och psykiatri.

- Mottagningen ska starta under verksamhetsåret om förutsättningarna uppfylls.

Hälsocentralen fortsätter med sjukskötarens kompetensutveckling genom återkommande utbildningsdagar. Det s.k Kunskapslyftet är en halv utbildningsdag med interna föreläsare, där alla sjukskötare från hälsocentralen har möjlighet att få aktuell kunskap om ämnen som i första hand tangerar triagering.

- Kunskapslyftet ordnades 6 ggr år 2019 och målet är 4 ggr under år 2020.

Arbetet som sjukskötare på hälsocentral är mångfasetterat. En kunskapskartläggning ska göras för sjukskötare för att synliggöra vad som krävs av en sjukskötare för att kunna arbeta självständigt inom hälsocentralens verksamhet.

Hemsjukvården

Säker läkemedelsbehandling. Under 2020 kommer dosdispensering av läkemedel att införas vid ÅHS hemsjukvård och i flera kommuner och institutioner. Detta kommer att förbättra servicen för klienterna och frigöra vårdpersonal för vårdarbete.

- Patienternas läkemedelslistor ska vara granskade av läkare för att förändringen ska kunna genomföras.

Mobila och digitala lösningar som en förbättring av tillgänglighet och förnyande av vårdmetoder

- Innefattar bl.a. möjlighet till dokumentering hemma hos patienten.

Mariehamns, Norra och Södra Ålands hemsjukvård har delvis olika rutiner och har utvecklat olika PM och checklistor.

- Under året ska man gå igenom dessa och sortera fram de relevanta; utforma dem så att de fungerar på alla tre verksamhetspunkter och publicera dem på intranätet.

Under året ska vi skapa en modell för hur arbetsrotation mellan enheterna ska genomföras.

Förändringar som förutsätts av den nya äldrelagen

- Verksamheten "preventiva hembesök hos äldre" (nuvarande 75+) behöver utvecklas för att motsvara lagens krav. Behovet av eventuella tilläggsresurser kartläggs.
- Samverkansavtalen gällande sammanhållen hemvård kommer att förändras på basen av lagen.

Preventivt arbete

Tidiga insatser och familjecentrerad vård. Förordningen 2015 ställer krav på högre servicenivå. Framför allt berörs studerandehälsan samt mödra- och barnrådgivningen. Ett genomgående drag i förordningen är att insatser ska sättas in tidigt och verksamheten ska vara familjecentrerad.

- Hembesök från barnrådgivning hos förstagångsföräldrar införs vid 6 mån ålder.
- Återinförande av hembesök från mödrarrådgivningen till förstagångsföräldrar efter utskrivning från BB.

Mobila och digitala lösningar som en förbättring av tillgänglighet och förnyande av vårdmetoder

- Webbokning av vissa hälsovårdarbesök införs på Studerandehälsan

Under verksamhetsåret ska primärvården vara delaktig i samhälleliga diskussioner om hur man kan stöda den mentala hälsan hos skolungdomar. Behov finns av mer hälso- och sjukvårdspersonal i skolorna. På sikt kunde modellen med psykiatrisk sjukskötare i skolorna vara aktuell.

ÅHS strävar efter att avtala med ÅUCS om köp av tjänster, så att den prenatala diagnostiken (KUB-undersökningarna) ska kunna utföras på Åland. Då behöver inte gravida resa till Åbo för denna undersökning.

- Denna förändring ger en stor samhällsekonomisk vinst även om kostnaderna för ÅHS blir högre.

På basen av den nya socialvårdslagen och KST kommer primärvården under året att vara aktivt delaktiga i planerna på ett kommande familjecenter i samarbete med KST.

Skärgården

Skärgårdshälsovårdarna har en viktig roll som stöd i den prehospitla verksamheten. Förutsättningarna är olika på de olika mottagningarna

- Under året kartläggs den medicinska utrustningen på mottagningarna och behoven fastställs. Arbete sker i samråd med Räddningsverket och Akuten

Mobila och digitala lösningar som en förbättring av tillgänglighet och förnyande av vårdmetoder

- Distansbesök hos läkare på hälsocentral införs för att förbättra stödet i brådskande situationer
- Möjligheterna till möten och utbildning på distans för skärgårdshälsovårdarna utvecklas.

Planerade förändringar

En sjuksköartjänst tillkommer på Hälsocentralen genom ombildning av en av tjänsterna på företagshälsovården. En del av tjänsten används till administrativa uppgifter som hör samman med ÅHS lagstadgade skyldighet att ordna företagshälsovård.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Hälsocentralen	
		Förbättrad läkarbemanning ger bättre tillgänglighet	10 av 15 överläkartjänster fast besatta
I-IV			Försämring av bemanning med 3 tjänster
		Effektivering av dagjouren på hälsocentralen	Renodlad jourverksamhet i separata utrymmen
I-IV			Utrymmen ej tillgängliga

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Förbättrad tillgänglighet med digitala lösningar	Primärvårdens arbete görs tillgängligt genom sociala media, där aktuell information/rådgivning presenteras för allmänheten.
I-IV	●		
		Förbättrad tillgänglighet med digitala lösningar	Webbokning hos sjukskötare på HC införs
I-II	●		Avbrutet införande p.g.a. covid-19
III	●		Planer för webbokning aktualiserade inför influensavaccinationerna
IV	●		Webbokning till sjukskötare på HC finns.
		Förbättrad tillgänglighet med digitala lösningar	Jourläkarbesök på distans införs för skärgården
I-III	●		Beställning gjord till IT, avbrutet p.g.a. covid-19
IV	●		Skärgårdshälsovårdarna har tagit del av utbildning om portalen för distansbesök.
		Förbättrad tillgänglighet med digitala lösningar	Elektronisk patientanmälan införs
I-IV	●		
		Förbättrad tillgänglighet och förebyggande av mental ohälsa	Lågtröskelmottagning i samarbete med psykiatrien införs
I	●		Planerad start september 2020, beroende på covid
II	●		Planerad start september 2020
III-IV	●		Mottagningen Mental Hälsa öppnade 7.9.2020
		Kompetensutveckling	Kunskapslyftet ordnas 2 ggr på våren och 2 ggr på hösten.
I	●		Mars och maj inhiherade p.g.a. covid
II	●		
III-IV	●		Personalresurser räcker inte för utbildningsinsatser
		Kompetensutveckling	Kunskapskartläggning genomförd
I-IV	●		Sjukskötarens på HC kunskapskartläggning klar. Diabetes, livsstil och tobakskampen ogjord p.g.a. covid
		Hemsjukvården	
		Säker läkemedelsbehandling	Dosdispensering införs
I	●		Uppskjutet p.g.a. besvär. Nytt avtal undertecknat först i maj

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II-III	●		Dosdispensering startar stegvis, med början på institutionerna och vissa ESB.
IV	●		Mariehamns HSV har påbörjat med vissa klienter
		Gemensamma rutiner och arbetssätt	Åtminstone 5 gemensamma PM produceras.
I-III	●		Ett PM klart.
IV	●		Vissa gemensamma arbetsrutiner utvecklade; t.ex. introduktion av studerande
		Gemensamma rutiner och arbetssätt	Arbetsrotation mellan enheterna påbörjas.
I-IV	●		
		Preventivt arbete	
		Tidiga insatser och familjecentrerad vård	Hembesök från barnrådgivning hos förstagångsföräldrar införs vid 6 mån ålder
I-IV	●		Beslöts i januari att skjuta upp start p.g.a. obesatta vikariat.
		Tidiga insatser och familjecentrerad vård	Återinförande av hembesök från mödrarrådgivningen till förstagångsföräldrar efter utskrivning från BB.
I-IV	●		Resurser + covid. Kan igångsättas senare.
		Förbättrad tillgänglighet med digitala lösningar	Webbokning av vissa hälsovårdarbesök införs på Studerandehälsan
I-III	●		Förberedelser gjorda
IV	●		
		Förbättrad tillgänglighet	KUB-undersökningar på Åland införs
I-IV	●		Avtalet med Åbo ej klart + covid.
		Skärgården	
		Höjd kvalitet på den prehospitala verksamheten	Den medicinska utrustningen på mottagningarna kartläggs och behoven fastställs.
I-IV	●		Kartläggning påbörjad. En samarbetsgrupp ska utses för att fortsätta utvecklingen.
		Digitala lösningar och nya arbetssätt	Personalens månadsmöten hålls med Skype eller andra distanslösningar.
I	●		Teamsmöten fr.o.m. maj
II-IV	●		

Analys av åtgärder

Verksamheten 2020 har dominerats av covid-åtgärder som genomsyrat hela primärvården. 2020 har primärvården startat en rådgivningstelefon för corona (13.3.2021), en

separat infektionsmottagning med särskild personal 7 dagar /vecka (fr.o.m. 17.3.2020), samt en drive-in mottagning för coronaprovtagning

(20.4.2020). Smittspåringsarbetet har utvecklats parallellt.

Klinikens fokus har varit på att få primärvårdens basverksamhet att fungera under dessa exceptionella förhållanden. Ledarskapet avseende andra områden har varit åsidosatt. Hälsocentralen har varit mest påverkad och har lagt allt annat utvecklingsarbete åt sidan. Preventiva tjänster har påverkats så att skolhälsovårdarna fick en kraftig vårdskuld under skolstängningarna våren 2020, som sakta

arbetades bort under hösten. Mödra- och barnrådgivningen fick också en liten vårdskuld under våren och har av andra orsaker haft personalbrist som omöjliggjort att de uppsatta målen har kunnat uppnås. I hemsjukvården har de nya hygienrutinerna p.g.a. covid ökat tidsanvändningen och minskat antalet dagliga besök per personal. Skärgården har på grund av sin mångsidiga verksamhet påverkats av samtliga förändringar som berör hälsocentral, hemsjukvård och preventivt arbete.

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
112 (105,4)	111 (106,7)	112 (109,1)	117 (115,1)	118 (116,1)

Ekonomisk uppföljning

Primärvårdskliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÄKTER	-1 366 498	-1 225 000	-1 426 058	0	-1 426 058	201 058
Personalkostnader	7 461 091	7 490 357	7 821 812	236 196	7 585 616	-95 259
Köpta tjänster	701 792	690 800	702 909	10 865	692 044	-1 244
Intern hyra						0
Material	1 401 195	1 551 200	1 494 323	1 785	1 492 538	58 662
Inventarier och anskaffningar	14 829	15 000	27 168	10 971	16 197	-1 197
Övriga kostnader	389		146		146	-146
DRIFTSKOSTNADER	9 579 297	9 747 357	10 046 358	259 817	9 786 541	-39 184
NETTOKOSTNADER	8 212 799	8 522 357	8 620 300	259 817	8 360 483	161 874

Psykiatriska kliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Sirpa Mankinen

Verksamhetsbeskrivning

Psykiatriska kliniken uppgift är att erbjuda patienter som är i behov av specialistpsykiatri insatser god och säker vård såväl inom öppen och slutenvård. Kliniken ska samarbeta och ge konsultativt stöd till andra aktörer som ansvarar för patienter med psykisk ohälsa och lättare psykiatriska diagnoser. Beroendevård hör till kliniken för den delen det handlar om sjukvårdens ansvarsområde.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Beaktande psykiatriutredningen 2018 - 19 är psykiatriens tyngdpunktsområden följande:

1. Fungerande psykiatrisk vård utgående från patientbehovet

Målet är att forma en fungerande, patientfokuserad helhet / vårdkedja. Detta är speciellt viktigt inom psykiatrisk vård då patienter ofta behöver olika vård över längre perioder på olika vårdnivåer. Risken i en organisation som är organiserat utgående från producentens perspektiv är att ingen bär helhetsansvaret för psykiatriska patientens vårdkedja. Psykiatriska vårflöden utvecklas till att utgå från patientperspektivet.

2. Utveckling på psykiatri

Ett litet patientunderlag på Åland ställer vissa utmaningar i att ordna vårdutbudet. Samma utbud och kvalitet av vård som på grannregionerna kan garanteras endast med tätt samarbete med universitetssjukhusen och genom kontinuerlig fortbildning.

3. Informationsteknologi och distansbaserade behandlingar

Psykiatri lämpar sig bra för olika distans- och informationsteknologibaserade behandlingar. Med hänsyn till Ålands särskilda geografiska förhållanden tas med hjälp av ny teknologi i bruk nya behandlingssätt.

4. Arbetsvälbefinnandet

Planerade förändringar

Förtydligad arbetsfördelningen i psykiatriska störningar mellan primärvården och psykiatriska specialvården
Utökad tillgång till tidiga interventioner och behandlingar
Förtydligat behandlingsutbud inom kliniken
Utvidgad tillgänglighet till externa rehabiliteringstjänster
Utökad användning av erfarenhetsexpertis

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
1		Fungerande helhet utgående från patientperspektivet	
		En ny verksamhetsmodell tillsammans med primärvården tas fram för att öka tillgång till tidiga vårdinsatser samt för att stöda likabehandling.	Beredningen för verksamhetsmodellen klar 6/2020
I		Planering i en gemensam arbetsgrupp för psykiatri och primärvården framskrider. Ledningsgruppen har beslutat att verksamheten inleds 1.9.2020. Remissmall till psykiatri framtaget.	
II		Se ovan. Arbetet framskrider. Utrymmen utsedda. Personalresurs klarlagd. LG § 145: Lågtröskelmottagning inom primärvården inleds 7.9.2020	
III-IV		Regelbundna uppföljningsmöten hålls mellan Mental hälsa och psykiatri.	
		Ny verksamhetsmodell i samarbete med primärvården testas under hösten 2020.	Antal patienter som vårdats på primärvården enligt nya modellen. Antal remisser till psykiatriska specialsjukvården minskat. Antal patienter som fått kontakt med sjukskötaren inom tre dagar från första kontakten/ väntat längre.
I-II		<i>Icke aktuell</i>	
III-IV		Delvis	
		Beroendevården utvecklas tillsammans med beroendemottagningen (Mariehamns stad), primärvården och akuten till en fungerande helhet.	Utredning på uppdaterat upplägg för beroendevården på Åland påbörjats
I		Uppdatering av riktlinjer för LARO-behandling i samarbete med Beroendemottagningen inlett.	
II		Riktlinjer för LARO-behandling framtagna.	
III		Planering av arbetsgrupp till 2021	
IV		Görs i anknytning till arbete med samverkansavtalen 2021	
		Samarbete med akuten förtydligas	Riktlinjer framtagna
I		Ett samarbetsmöte → utkast för överenskommelse vid inläggningar under covid-19 framtaget, implementerad med utvärdering	
II		Samarbetsmodell under covid-19 utvärderad och fungerar.	
III		Samarbetsmöten inbokat. Vissa interventioner fallit väl.	

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
IV		Arbetet fortsätter 2021. Tillfälliga riktlinjer för flöden framtagna i anknytning till covid-19-pandemin. Dessa fungerat. Utveckling av framtida upplägg anknys till akutens utvecklingsarbete 2021.	
Arbetet för att ta fram vårdprogram och -processer för olika psykiska störningar fortsätter.			Vårdprogram och -process framtagna (psykos)
I		Arbetsgruppen utsedd.	
II		Se ovan. Arbete för att uppdatera PM för kritiska medicinuppföljningar, inkl. psykosmedicinering, inlett.	
III			
IV		PM för medicinuppföljningar framtagna och implementerade	
2	Utveckling på psykiatrin		
Behandlingsutbud i klinikens verksamhet förtydligas			Kartläggning och utvärdering av klinikens behandlingsutbud gjort
I		Kompetenskartläggning beträffande terapipersonal gjort. Konstaterat behov av uppdaterat utbud av behandlingar beaktande evidens.	
II		I syfte att stöda inledning av korttidsterapier är en handledare till personal i korttidsterapier förankrat.	
III		Sammanställning av befintligt vårdutbud under arbete	
IV		Pågående	
Rehabiliterande psykoterapi (FPA) införs som del av vårdutbudet			Flödet framtaget och implementerat
I		Flödet framtaget och implementerat i verksamheten.	
II		Utvärdering planerat till början av höst.	
III		Används aktivt, flödet fungerar.	
IV		Statistik från FPA visar ökning av beviljade rehabiliterande psykoterapier för vuxna på Åland: 2016: 11 2017: 12 2018: 28 2019: 58 2020: 81	
Flödesbeskrivning för krävande medicinsk rehabilitering tas fram och implementeras			Flödet framtaget och implementerat
I-IV			

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Struktur för en intern fortbildningsplan tas fram	Framtagen
I-IV	●		
		Samarbete med universitetsklinik HNS fortsätter	Studiebesök/ hospitering på två områden gjorda Ett samarbetsprojekt startat
I	●	Samarbetsprojekt i nätterapier inlett.	
II-IV	●	Inga studiebesök i covid-19 omständigheterna.	
3		Informationsteknologi och distansbaserade behandlingar	
		Behandlingsutbudet utökas med nätbaserade alternativen.	Ett nätbaserat behandlingsprogram tagits i bruk.
I	●	Nätterapi för sömnlöshet under arbete.	
II	●	Hela mottagningen utrustad för distansmottagningsmöjlighet. En del i personal använt distansmottagning som komplement till besök på plats. Två online-kurser framtagna och genomförda.	
III	●	Utbildning av personal i användning av digital mottagning pågår. Patientanvisningar under arbete	
IV	●	Översättningen och ibruktage av för första programmet fördröjt p.g.a. programuppdatering i HUS.	
4		Arbetsvälbefinnande	
		Förfarandet gällande förebyggande av hot- och våld uppdateras	Verkställt
I	●	Delvis utvärdering + uppdatering av befintliga rutiner	
II	●		
III-IV	●	Utbildning i förebyggande arbetssätt planeras till 2021	

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2021	VP 2022
Rehabiliterande psykoterapi (FPA), antal			20	50	100
Nätterapi, antal patienter	0	0	50	100	150

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
68 (65,3)	68 (65,3)	68 (66,5)	62 (60,5)	62 (60,5)

Ekonomisk uppföljning

Psykiatriska kliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget- avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-99 624	-150 000	-170 952		-170 952	20 952
Personalkostnader	4 004 366	4 292 673	3 874 626	5 366	3 869 260	423 413
Köpta tjänster	223 875	125 500	235 769	8 520	227 249	-101 749
Material	63 829	75 500	85 338	468	84 870	-9 370
Inventarier och anskaffningar	15 158	7 000	22 858	230	22 628	-15 628
Övriga kostnader	15 943	14 000	6 461		6 461	7 539
DRIFTSKOSTNADER	4 323 172	4 514 673	4 225 052	14 584	4 210 468	304 205
NETTOKOSTNADER	4 223 547	4 364 673	4 054 100	14 584	4 039 516	325 157

Radiologiska kliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Kristian Eriksson

Verksamhetsbeskrivning

Att erbjuda radiologiska undersökningar, utredningar och behandlingar både akut och elektivt.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Kvalitetskontroller

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Bedömning av inkomna remisser, Utförs under 1 eller 2 separata veckor	Kvalitet – berättigande - indikation (andel av remisser som är av god kvalitet),
I-IV			85 % av remisserna är av god kvalitet
		Analys av kasserade bilder/omtagning av bilder (knä och lungor)	Förbättring jmf med föregående mätning
I-II			Utförs i augusti
III-IV			Förbättring
		Dosmätning datortomografi	Stabilitet jmf med föregående mätning
I-III			Utförs i maj- september
IV			Stabilt
		Revidering av metodbok för konventionella röntgenundersökningar	Anpassning till ny utrustning
I-III			Utförs kvartal 4
IV			Arbetet är påbörjat

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2021	VP 2022
Totala antalet undersökningar	17884	18867	17800		
Antal datortomografier	3565	3529	3500		
Antal MRT undersökningar	1029	1572	1400		

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2021	VP 2022
Antal UL undersökningar	3005	2890	3000		

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
15 (14,8)	15 (15,0)	15 (15,0)	16 (15,0)	16 (15,0)

Ekonomisk uppföljning

Radiologiska kliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-117 430	-135 000	-126 444		-126 444	-8 556
Personalkostnader	1 035 683	1 011 888	1 131 657	7 996	1 123 661	-111 773
Köpta tjänster	348 871	371 200	384 924	571	384 353	-13 153
Material	82 996	75 800	88 768		88 768	-12 968
Inventarier och anskaffningar	3 544	5 000	3 105	3 073	32	4 968
Övriga kostnader	10 654		2 033		2 033	-2 033
DRIFTSKOSTNADER	1 481 749	1 463 888	1 610 487	11 640	1 598 847	-134 959
NETTOKOSTNADER	1 364 319	1 328 888	1 484 043	11 640	1 472 403	-143 515

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Budgeten överskreds kraftigt detta år av både kända och okända anledningar. Inkomsterna var väldigt högt budgeterade (+ 35 % jmf med 2019). Personalkostnaderna ökade mer än förväntat av flera orsaker. Två ordinarie läkare arbetade nästan hela året. Mängden arbete på jourtid ökade betydligt.

Köpta tjänster: Underhållskostnaden för magnetresonanstomografen var budgeterad bara till 50 % vilket var 45 000 euro för lite.

Sjukhusapoteket 2020

Ansvarsperson	Ylva Lindström, sjukhusapotekare t.o.m. 16.1.2020 Ilona Ettanen-Valkamaa, vik sjukhusapotekare från 17.1.2020, sjukhusapotekare från 1.11.2020
Verksamhetsbeskrivning	I sjukhusapotekets verksamhet ingår följande ansvarsområden: <ul style="list-style-type: none">• övervaka att läkemedelslagstiftningen följs• läkemedelsbeställningar och anskaffning från partihandeln• lagring av läkemedel och kontroll av läkemedelslager• obligatorisk lagring av läkemedel och basläkemedelsurval• förvaring och uppföljning av konsumtion av läkemedel som förutsätter särskilda lagerförhållanden eller särskild bokföring• att läkemedelsinformationen sker på ett ändamålsenligt sätt så att det främjar läkemedelssäkerheten• specialtillstånd för läkemedel (läkemedel som inte är registrerade i Finland)• ex tempore tillverkning samt tillverkning och iordningställande av cytostatika i bruksfärdigt skick• rådgivning kontroll och granskning av förvaring och handläggning av läkemedel på enheterna – i vilket ingår inspektioner, lagstadgade

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

1. Övergå till slutet system vid beredning av cytostatikadoser (överfört från 2019, då det inte hade genomförts)

Ett slutet system ökar skyddet för den beredande personalen samt ger även ökad säkerhet för den personal som ger cytostatikan till patienten. Sluten läkemedelshantering gör att tryckutjämning och läkemedelsöverföring sker helt inneslutet vilket förhindrar spill och spridning av toxiska läkemedel i arbetsmiljön under hela hanteringsprocessen såväl beredning, administrering som avfallshantering.

En helt sluten hantering av läkemedel innebär, förutom skydd av arbetstagarna, även att läkemedlet kan skyddas från mikrobiologisk kontaminering.

2. Starta verksamheten i det aseptiska laboratoriet för att blanda epiduralsprutor eller/och t.ex. smärtekassetter till vissa patienter i palliativ vård som är hemma och sköts av hemsjukvården - förutsatt att det finns tillräckligt med personalresurser vid sjukhusapoteket

Enligt "Säker läkemedelsbehandling" utgivet av Institutet för hälsa och välfärd (THL) så gäller följande för smärtpumpar och smärtekassetter:

"Smärtekassetter och smärtpumpar innehållande narkotika ska i första hand beredas på sjukhusapoteket eller läkemedelscentralen. Endast om möjligheten inte finns att bereda dessa på ett sjukhusapotek eller en läkemedelscentral är det är möjligt för legitimerad vårdpersonal att bereda dessa ute på enheten".

3. Sjukhusapotekets verksamhet inspekterades under hösten 2019 av Fimea och som följd av inspektionen krävs att resurser inriktas på:

Att under året 2020 åtgärda och följa upp de brister som iaktogs under inspektionen, med tyngdpunkt på bristen gällande

läkemedelsleveranser inom ÅHS dvs "Kvalitetssäkring av läkemedelstransporter inom Ålands hälso- och sjukvård" vilket innebär att:

- Undersöka vilka alternativ som finns för att transportera läkemedel till de ställen inom organisationen som ligger längst bort från Sjukhusapoteket
- Göra upp skriftliga direktiv för läkemedelstransporterna och hur förhållanden under transporten ska följas upp och dokumenteras
- Även utbilda personal (både internt och externt) hur läkemedel som transporteras bör hanteras

Kvalitetssäkring av läkemedelstransporter är ett fortlöpande arbete som måste fortgå hela tiden för att förhållandena under läkemedelstransporterna ska uppfylla kraven och för att transporterna inom ÅHS ska kunna fortgå.

Planerade förändringar

IT - Anskaffning av nytt lagerprogram till Sjukhusapoteket.

- Nytt lagerprogram då det nuvarande lagerprogrammet (från Abilita) inte fyller de behov och krav som finns vid sjukhusapoteket. Vårt nuvarande lagerprogram utvecklas inte mera och det är även svårt att få någon hjälp/support från Abilita. Även många funktioner saknas i det nuvarande lagerprogrammet såsom t.ex.:
- Program för att kunna beställa och administrera cytostatikaberedningar
- Funktioner för ex tempore beredningar och analyser
- Direktbeställning av läkemedel från partihandeln
- E- recept införs vid Sjukhusapoteket

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Börja verksamhet i aseptiska laboratoriet	Antal beredningar/år i aseptiska laboratoriet
I			Vi har inte kommit vidare med planen att börja verksamheten i aseptiska laboratoriet. Utrymmet är kontrollerat 01-2020 och uppfyller kraven. Planen är att börja tillverkningen i liten skala. Planen är att farmaceutisk personal gör klädvalidering och arbetstekniktest för smärtekassetter/smärtsprutor. Vi ska också kartlägga avdelningars behov för smärtekassetter och planera praktiska rutiner kring beställningar. Vi måste ha tillräckligt med personal för att kunna börja tillverkningen. Under våren har vi inte hunnit arbeta vidare mot målet då sjukhusapoteket saknat ansvarig provisor för läkemedelstillverkningen. coronasituationen har också orsakat mera arbete.
II			Vi har inte kommit vidare med planen men vi har fått vikarie till provisorstjänsten. Planen är att börja göra EDA-sprutor till BB-Gyn avdelningen, men vi har ännu inte planerat det med avdelningen. Vi måste göra instruktioner och kontroller (klädvalidering, arbetstekniktester, mikrobiologisk kontroll av produkten) före vi kan börja tillverkningen. Utrymmena ska kontrolleras i september och ska vara ok efter det om allt går bra. Vi är ganska få i personalen och har också andra saker

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
			som måste göras. coronasituationen kan påverka personalresurser under hösten.
III	●		Vi har kommit vidare med planen att ta aseptiska labben i bruk. Utrymmen är kontrollerade 10-2020 och uppfyller kraven. Vi har börjat med aseptiska arbetstekniktesten för smärtekassetter. Anvisningar är under arbete. En del är redan skrivna.
IV	●		Vi har fortsatt med testerna och planerat rutiner för arbete i aseptiska labben, men ännu inte börjat använda utrymmet.
		Börja med slutna system vid beredning av cytostatika	Antal cytostatikaberedningar där det används slutna system
I	●		Utbildning behövs före vi kan börja använda slutna system. Inbokat info- tillfälle i mars blev inställt p.g.a. corona och vi har inte hunnit jobba vidare med saken. Nytt info tillfälle är nu bokat till 27.5. och efter det planeras hur vi kommer vidare med saken.
II	●		Braun har hållit skolning/info för oss om deras slutna system Teva adaptor 20.5.20. Vi använder slutet system till cytostatika sprutor och användning till Sendoxan och Epirubicin infusioner är under prövning. Vi utvärderar användningen av Teva adaptor efter sommaren och bestämmer hur vi kommer att utvidga användningen av slutna system.
III	●		Vi använder Tevadaptor till utvalda cytostatika, Sendoxan, Velcade, Bendamustin, Epirubicin. Vi fortsätter så här resten av året. Slutet system för cytostatika är med i upphandling för IV material, sprutor och nålar och vi ser vilken produkt bli vald i sortimentet enligt upphandlingen. Vi utvärderar användningen och bestämmer vilka produkter vi kommer använda systemet på när upphandlingen är klar.
IV	●		Vi har börjat använda slutna system för utvalda cytostatika. De slutna systemen är med i ÅHS upphandling av IV-material och vi kommer att utvärdera användningen av de slutna systemen när upphandling är klart (våren 2021).
		Kvalitetssäkra läkemedelstransporterna inom ÅHS, i första hand till de utdelningspunkterna som ligger längst bort	Antal kvalitetssäkrade transporter vilket inkluderar temperaturuppföljning
I	●		Rutinerna kring läkemedelstransporter är de samma som förut. Vi har tagit reda på och funderat på olika alternativ som finns att transportera läkemedel till skärgården, men ingenting är bestämt eller färdigt.
II	●		Vi har börjat skriva skriftlig anvisning och inskolning material för vaktmästare, transport firmornas personal och hälsovårdare som transporterar läkemedel. Vi har bestämt utbilda vaktmästrarna i oktober via Teams eller här i sjukhusapoteket i grupper. Vi har undersökt transport

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
			alternativer som levererar på skärgården och testat våra transportlådor men inte gjort inga avtal med transportfirmor.
III			Vi har haft ett skolningstillfälle för ÅHS vaktmästare i oktober. Vi har arbetat vidare med anvisningar, men ingenting är godkänt ännu.
IV			Vi har förberett upphandling av transporter till skärgårdskommunerna Brändö, Kökar, Sottunga, Kumlinge och Föglö. Upphandling borde vara färdig 05-2021. Vi har fortsatt arbete med anvisningar, men är inte färdiga.

Analys av åtgärder

Verksamhetens tyngdpunktsområden 2 och 3 är omfattande och det krävs mycket arbete att kunna verkställa målet. För att kunna börja tillverkningen i aseptiska labben behövs mera farmaceutisk personal som vi inte har haft under året 2020. Byte av sjukhusapotekare och provisor har orsakat extra arbete, därför att uppläring tar

tid. Vi har dessutom saknat provisor under 3,5 månads tid. Corona har orsakat extra arbete och stress och tagit tid från utvecklingsarbetet.

Vi har arbetat med anskaffning av nytt lagerprogram, men mycket återstår, vi fortsätter under 2021.

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2020
Antalet beredda patientdoser cytostatika/år	1 011	1187	1 200	865
Antalet beredningar, icke sterila/år	67	63	70	79
Antalet beredningar, sterila/år		6		23
+ omförpackning och omettiketering	22	35	30	14
	Totalt: 89	Totalt:104	Totalt: 100	Totalt: 116
Antalet beställningsrader/expeditioner	34 933 (internt) 5 361 (externt)	34 293 (internt) 4 879 (externt)	34 500 (internt) 5000 (externt)	31 46 internt 4527 externt
	Totalt: 40 294	Totalt: 39 172	Totalt: 39 500	Totalt: 35 992

Läkemedels förbrukning (€) enligt ATC-grupp

ATC-grupp	Förklaring till ATC-grupp	Förbrukning (€) 2020	Förbrukning (€) 2019	Förändring €	Förändring %
A	MATSMÄLTNINGSORGAN OCH ÄMNESOMSÄTTNING	66 782	68 560	-1 778	-3 %
B	BLOD OCH BLODBILDANDE ORGAN	170 277	146 254	24 023	14 %
C	HJÄRTA OCH KRETSLOPP	81 233	60 000	21 233	26 %
D	HUD	27 648	27 270	378	1 %
G	URIN- OCH KÖNSORGAN SAMT KÖNSHORMONER	60 601	67 928	-7 327	-12 %
H	HORMONER FÖR SYSTEMISKT BRUK, EXKL. KÖNSHORMONER	24 037	26 890	-2 853	-12 %
J	SYSTEMISKT VERKANDE MEDEL MOT INFEKTIONER	551 528	498 700	52 828	10 %
L	TUMÖRER OCH RUBBNINGAR I IMMUNSYSTEMET	793 341	1 154 570	-361 229	-46 %
M	STÖD- OCH RÖRELSEAPPARATEN	42 369	36 393	5 976	14 %
N	NERVSYSTEMET	170 332	183 000	-12 668	-7 %
P	ANTIPARATISÄRA, INSEKTSDÖDANDE OCH	843	364	479	57 %
R	ANDNINGSORGANEN	82 456	90 595	-8 139	-10 %
S	ÖGON OCH ÖRÖN	164 180	135 240	28 940	18 %
V	VARIA	152 696	150 655	2 041	1 %
	TILLSAMMANS	2 388 323	2 646 419	-258 096	-11 %

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
8 (8,0)	9 (8,8)	9 (9,0)	10 (10,0)	10 (10,0)

Ekonomisk uppföljning

Sjukhusapoteket	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget- avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-35 977	-26 000	-33 184		-33 184	7 184
Personalkostnader	463 476	479 296	446 903		446 903	32 393
Köpta tjänster	115 001	115 100	114 711	566	114 145	955
Material	130 753	125 900	133 898	20	133 878	-7 978
Inventarier och anskaffningar	4 420	3 000	6 335		6 335	-3 335
Övriga kostnader	25 352	26 000	45 524		45 524	-19 524
DRIFTSKOSTNADER	739 002	749 296	747 371	586	746 785	2 511
NETTOKOSTNADER	703 024	723 296	714 187	586	713 601	9 695

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Personalkostnaden har varit mindre än budgeterat p.g.a. provisor tjänsten har varit obesatt mellan 17.1–31.3.2020.

Övriga kostnader (förändring i lager): Kostnader för avskrivna läkemedel har varit högre än 2019 och högre än budgeterat, totalt 45 524 euro. Flera basläkemedel t.ex. Adrenalin, Sukolin, Jodix, Pro-Epanutin har haft dåligt datum och blivit gamla i vårt lager. Några dyra antidoter har blivit gamla med totalt summa 9500 euro. Annars är summan för avskrivna läkemedel 1000-2000 euro per månad.

Inventeringar och anskaffningar: Immateriella rättigheter 5511 euro för Content Online AB (Micromedix program) har inte tidigare varit under inventeringar, men vi har haft programmet flera år.

Materialkostnader har varit större än budgeterat, så som de var också 2019. Bland annat kostnader för medicinsk gas och städmaterial har varit större än budgeterat.

Tandvårdskliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Riikka Lindholm

Verksamhetsbeskrivning

Tandvårdskliniken bedriver tandvård för barn och ungdomar upp till 28 år och patienter enligt landskapsregeringens beslut om prioriterade grupper.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

1. Uppföljning av tandvårdsprogram 2018
2. Tidigare prioriterade grupper kvarstår
3. Tandvårdsavgifter inkluderades i högkostnadsskyddet för 2019. Uppföljning av effekten då allt fler uppnår högkostnadsskydd. Detta ger en påverkan på ÅHS intäktsnivå gällande patientavgifter.
4. Förutsättningarna för bastandvård i skärgården förbättras. Anskaffning av tandvårdsbil.

Planerade förändringar

Ortodontist tjänsten tillsätts 2020

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Förbättra förutsättningarna för bastandvård i skärgården och inom institutionerna.	Anskaffning av tandvårdsbil
I-IV	●		Väntar på svar på utredning av chefläkare Lehtonen.
		SUHAT projekt	Ibruktagnning av mätninginstrument för kvalitetssäkring
I-III	●		P.g.a. coronasamarbetet flyttas till hösten2020
IV	●		Nytt SUHAT-projekt på kommande. Vi avvaktar.
		Kompetenskartläggning för vårdpersonal	Framtagning av kompetenscarda för tsk och munhygienister
I-III	●		P.g.a. corona flyttas projektet till hösten 2020
IV	●		Projektet skjuts på framtiden i väntan på att ÖSK har resurs för Tandvårdens kompetenskartläggning.
		Värdegrund för tandvård	Riktlinjer för personalens värdegrund
I-IV	●		Avslutat
		Fortsatt digitalisering inom tandvård	Scanner utrustning utökas
I-IV	●		Äskat budgetanslag för 2021

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Fortsatt kvalitetsäkning via förnyade tandläkar unitar	2 st förnyade stolar
I-III	●		P.g.a. coronainställning samt beställning flyttas till hösten 2020
IV	●		En unit till Godby, en unit till Mariehamn
		Fortsatt hygien säkring inom sterilen	En ny Dac apparat anskaffas
I-III	●		Budget anslag saknas ev pengar sökes
IV	●		Ev. tas pengar från medicintekniskt konto, väntar på offert, utreds.
		Ergonomi tänkande inom reception /sköterskerummet	
I-II	●		Ansvarig skötare har kontaktat leverantör för höj och sänkbar bord
III-IV	●		Köpt och klart

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
Antal patienter inom tandvården (tot)	8018	7604	7445		
Antal besök inom tandvården (tot)	15339	13703	14158		

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
21 (20,0)	21 (20,8)	21 (21,0)	21 (21,0)	21 (21,0)

Ekonomisk uppföljning

Tandvårdskliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-383 406	-353 000	-524 092		-524 092	171 092
Personalkostnader	1 258 239	1 469 110	1 260 507		1 260 507	208 603
Köpta tjänster	222 964	198 500	250 670	57	250 613	-52 113
Material	164 591	178 500	178 496	8 860	169 636	8 864
Inventarier och anskaffningar	5 956	5 000	6 774	137	6 637	-1 637
Övriga kostnader			5		5	-5
DRIFTSKOSTNADER	1 651 750	1 851 110	1 696 452	9 054	1 687 398	163 712
NETTOKOSTNADER	1 268 344	1 498 110	1 172 360	9 054	1 163 306	334 804

Ögonkliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Börje Lignell

Verksamhetsbeskrivning

Ögonkliniken arbetar utifrån ett teamarbete där all personal tillsammans verkar för att ögonpatienter ska omhändertas och behandlas på bästa sätt. Den medicinska grunden är att vi behandlar och diagnostiserar synhotande sjukdomar. Det betyder att exempelvis mer utseendemässiga hudförändringar, som inte påverkar synen, runt ögonen inte behandlas. Till verksamheten hör också synhabiliteringen som utprovar hjälpmedel för synskadade.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

- Hög vårdkvalitet. Åtgärd: Uppdatering av medicinska riktlinjer.
- Gott patientbemötande. Åtgärd: patientenkät, genomgång av process "ta emot patient" och "patientinfo".
- Flytt av IVT till samma våning som ögonmottagningen
- Lösning på avdelningsskötars-frågan

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Vårdkvalitet	Medicinska riktlinjer uppdateras
I-IV	●		Inte hunnits med/bl
		Bemötande, Process "ta emot patient"	
I-IV	●		Inte hunnits med/bl
		Bemötande, Process "patientinfo"	
I-II	●		
III	●		Själva översynen av hur info görs är ej påbörjat
IV	●		Processgenomgången ej påbörjad/bl
		Bemötande, Patientinfo på hemsidan	
I	●		
II-III	●		Info har lagts in på hemsidan men är levande och kommer kompletteras regelbundet
IV	●		
		Patientenkät bemötande	
I-IV	●		Ej påbörjat/bl
		IVT-rum intill ögonmottagning	Ssk-resurs
I-IV	●		
		Lokal	
I-IV	●		

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Avd-ssk	Beslut hur det ska bli med befattningen
I			
II-IV			Hatti gör en provperiod som avdssk från 1/9/bl

Verksamhetsmålen: Patientinfo har lagts ut på hemsidan. Annars har vi inte lyckats komma i mål med övriga mål. En ljuspunkt är att avdssk-frågan är tillfälligt löst. Vi hoppas nuvarande lösning kan fortsätta.

Verksamheten i siffror

Nyckeltal i relation till verksamhetens tyngdpunktsområden

Nyckeltal	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2021	VP 2022
Antal operationer	367	388		380	
Väntetid till mottagningen	13 v		17 v	12 v	
Väntetid till kataraktoperation	14 v	12 v	18 v	12 v	

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
6 (5,4)	6 (5,4)	6 (5,4)	7 (6,3)	7 (6,3)

Ekonomisk uppföljning

Ögonkliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-135 141	-128 000	-159 368		-159 368	31 368
Personalkostnader	403 522	416 000	379 590	4 683	374 907	41 093
Köpta tjänster	64 138	70 300	75 561		75 561	-5 261
Material	217 918	169 700	223 697		223 697	-53 997
Inventarier och anskaffningar	3 420	3 000	3 381	260	3 121	-121
Övriga kostnader		10 000	0		0	10 000
DRIFTSKOSTNADER	688 997	669 000	682 229	4 943	677 286	-8 286
NETTOKOSTNADER	553 856	541 000	522 861	4 943	517 918	23 082

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Nyckeltal:

12/1 var kö-tiden enl op-korren ca 17 v för kataraktop.

Mottagningens remisskö är nu ca 17 v och 4 mån eftersläpning i recall.

Öron-näsa-halskliniken 2020

Ansvarsperson

Klinikchef Tapio Karhuketo tom 30.08.2020

T.f. klinikchef Olli-Pekka Lehtonen från 01.09–31.12.2020

Verksamhetsbeskrivning

ÖNH utför diagnostik och behandling av sjukdomar i öron, näsa, hals och svalg samt struphuvud.

Verksamheten omfattar poliklinisk verksamhet på egen mottagning och kirurgiska ingrepp utförda i operationssal. Patienter som opereras sköts dagkirurgiskt eller på kirurgavdelningen.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Hörsel rehabilitering - hörapparater inom 3 månader	
I			70+ åriga har väntat på grund av corona
II-IV			Inga begränsningar på 3. kvartal
		Poliklinikpatienter ses inom akut-brådskande-1-2-3-månads tid enligt bedömning	
I			70+ åriga har väntat på grund av corona
II-IV			Inga begränsningar på 3. kvartal
		Operationer görs enligt behov och bedömning inom 6 månader	
I-II			Kapacitetet i op.salen är reducerat
III-IV			Köerna betats av
		Tidskrävande och special utrustning behövande cancer-, cochlea-implant etc. skickas till universitet sjukhus	
I-IV			
		Kunskapskartläggning av personalen	
I-IV			pågående

Analys av åtgärder

Rekrytering av en anställd överläkare som kunde fungera som klinikchef är avgörande för framtiden. Kirurgklinikens klinikchef har den 1.1.2021 fått uppdraget att hjälpa i rekryteringen.

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	VP 2021	VP 2022
6 (5,0)	6(0,5)	8	8	8

Ekonomisk uppföljning

ÖNH-kliniken	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-67 229	-75 000	-136 355		-136 355	61 355
Personalkostnader	435 370	544 592	371 759	-8	371 767	172 825
Köpta tjänster	159 691	183 500	305 534		305 534	-122 034
Material	48 447	40 500	36 035		36 035	4 465
Inventarier och anskaffningar	5 062	5 000	5 222		5 222	-222
Övriga kostnader					0	0
DRIFTSKOSTNADER	648 568	773 592	718 550	-8	718 558	55 034
NETTOKOSTNADER	581 339	698 592	582 195	-8	582 203	116 389

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Sedan 1.9.2020 har öronkliniker använt köpläkartjänster som är orsaken för prognosen för överskridning av anslaget, som resulterade i underskott -122 034 € i köpta tjänster. Om användning av köpta tjänster skulle fortsätta på samma sätt i hela 2021 skulle det markant äventyra klinikkens budgetbalans i 2021.

HSD-enheten 2020

Ansvarsperson

Hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen

Verksamhetsbeskrivning

Hälso- och sjukvårdsdirektörens enhet med förvaltningskansliet ansvar för styrelsearbetet, ledningsgruppens arbete, arbete med kommunikations- och informationsfrågor samt samordning av arbete i relation till verksamheterna. Vid enheten finns hälso- och sjukvårdsdirektören, förvaltningssekreteraren, kommunikations-samordnare samt verksamhetsstrateg från 1.10.2020.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Administrativa processer

- Införande av elektronisk postbok och diarium

Extern kommunikation

- Aktiv användning av sociala media
- Skyltningen utomhus och inomhus förnyad

Intern kommunikation

- Arbetet med att arbeta utgående ifrån dialog istället för information fortsätter
- Digitalisering av möten och fortsatt ibruktagning av digitala verktyg som stöd i kommunikationen mellan ledning och personal

Säkerhetskultur

- Säkerhetsutbildningar
- Digital säkerhetsintroduktion
- Utveckling av säkerhetsarbetet

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Implementering av nytt elektroniskt system för postbok och diarium	Ibruktagningen helt genomförd, processerna nedskrivna
I			Processen på gång
II-III			Förstudien sgs färdig. Arbetet pausat under covidpandemin. Upphandlingen beräknas göras under hösten 2020.
IV			Upphandlingen genomförs våren 2021 om pandemisituationen det tillåter
		Policy för sociala media framtagen	Interna utbildningar genomförda
I-II			
III			Arbetet påbörjat

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
IV			En grund för policy framtagen men inte färdigt behandlad och förd till beslut.
		Konton på Facebook, Instagram mm	Sociala media i aktivt bruk
I			
II			Konto på LinkedIn grundat och i användning
III			Framtagning av Facebook konto under arbete
IV			Hör ihop med arbetet kring policy för sociala media
		Pappersfria möten	Styrelsens möten hanteras helt digitalt
I-III			
IV			Styrelsen har sammankommit digitalt och hanterat sitt mötesmaterial digitalt
		Digital säkerhetsintroduktion	Digitala program har tagits fram och har implementerats och används inom hela organisationen.
I			Arbetet påbörjat
II			Innehåll nästan klart, arbete med program på gång
III			Innehållet är klart, testning pågår
IV			Digital säkerhetsintroduktion tagen i bruk hösten 2020.
		Polycys, riktlinjer och processer för fysisk avgränsning finns dokumenterade	Policy, riktlinjer och processbeskrivning om passersystem och kameraövervakning är färdiga.
I			Arbetet påbörjat
II			Kameraövervaknings beskrivning publicerat på hemsida. Internt dokument påbörjat. Passersystem dokument första utkast nästan klar.
III			Kameraövervakningens interna dokument är under arbete, utkastet till passerssystemsdocument är klart.
IV			

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
4 (4,0)	4 (4)	4 (4)	5 (5)	5 (5)

Ekonomisk uppföljning

HSD-enheten	Bokslut 2019	Budget 2020 exkl Corona	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavikel se exkl corona
INTÄKTER	-389 831	-115 000	-4 345 815	-4 344 749	-1 066	-113 934
Personalkostnader	176 148	451 148	411 673		411 673	39 475
Köpta tjänster	543 507	340 000	684 401	342 262	342 139	-2 139
Material	46 353	30 000	264 182	246 037	18 145	11 855
Inventarier och anskaffningar	38 876	33 000	32 313	21 505	10 808	22 192
Övriga kostnader			226 724		226 724	-226 724
Extern vård utanför Åland		0			0	0
Avskrivningar	1 863 565	1 800 000	1 679 115		1 679 115	120 885
DRIFTSKOSTNADER	2 668 449	2 654 148	3 298 408	609 804	2 688 604	-34 456
NETTOKOSTNADER	2 278 618	2 539 148	-1 047 407	-3 734 945	2 687 538	-148 390

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Budgeten för covidkostnaderna lades på HSD men uppföljningen ovan är exklusive covidkostnaderna. Covidkostnaderna redovisas i den allmänna delen.

Ekonomienheten 2020

Ansvarsperson

Ekonomichef Ulrika Österlund

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomienheten ger ekonomistöd till verksamhetsföreträdare och användarstöd gällande patientavgifter.

Ekonomiavdelningen ansvarar för redovisning, bokslutsunderlag, kontroll av betalningsunderlag som betalningsförbindelser och beslut, ersättningsansökningar till FPA och försäkringsbolag, statistikföring

av vård utanför Åland per patient, fakturor, högkostnadsskydd, gränsöverskridande vård och patienttransporter samt systemförvaltning.

Verksamhetsstyrningen ansvarar för budgetering, budgetuppföljning, kostnadsberäkningar samt verksamhetsstatistik och specialrapporter, uppföljning av nyckeltal, systemansvar för ett antal system samt användarstöd för statistikföring.

Information/växeln sköter om växeluppgifter, information, passerkort för personalen, förändringar gällande telefoni, konferensbokningar samt hantering av aktivkort för e-recept.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Samarbete och kommunikation

- Ekonomienheten är en stödfunktion som ska ge en hög service externt och internt.
- Enheten ska stöda ÅHS verksamhet genom löpande rådgivning och stöd.
- Enheten ska kännetecknas av gott samarbete och god kommunikation

Processer – effektivitet och kvalitet

- Enheten ska aktivt delta i projektet för ibruktagande av nytt vårdinformationssystem.
- Enheten ska kartlägga och utvärdera processerna för beräkningen av fullkostnadsberäkning, fakturering och övriga ersättningar.
- Enheten ska utveckla processerna för månadsrapportering, prognos, bokslut och budgetering.

Digitalisering

- Enheten ska förstärka sin kunskap i systemanvändning
- Enheten ska utveckla processer och digitalisera och automatisera dem kontinuerligt.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Ekonomiavdelningen	
		Förbättrat arbetsklimat	Kiva Q index höjs
I	●	Fastställt ramar för avdelningen	
II	●	Ekonomichefen har haft enskilda genomgångar utgående från senaste KivaQ enkäten – sammanfattningen ska ännu kommuniceras ut till avdelningen	
III	●	Sammanfattningen kommunicerad till avdelningen. Fortsatt arbete delvis tillsammans med Företagshälsovården.	
IV	●		
		God information och kommunikation	Regelbundna möten och avstämningar
I-IV	●	Kontinuerliga möten inom grupperna och ekonomiavdelningen	
		Förbättra och effektivera processerna	Goda rutiner gällande avstämning och sökande av ersättningar
I	●	Pågående arbetsbeskrivningar och avstämningsrutiner	
II-IV	●	Arbetsbeskrivningar ökar vi på vartefter vi jobbar med back-up inskolning. Avstämningsrutinerna är nertecknade och flertalet har kommit igång och börjat jobba med tätare avstämning	
		Ökad digitalisering	Minskade utskrifter och effektivare processer. Ökad systemkunskap.
I-IV	●	Minskade utskrifter, kurser i excel finns tillgängliga, mallar skapas.	Ett kontinuerligt arbete som förbättras hela tiden (därav gul)
		Verksamhetsstyrningen	
		God information och kommunikation	Regelbundna möten
I	●	Teamsmöten med hela gruppen	
II-IV	●	Gemensamma EKO-möten efter sommaren för att förbättra infospridningen	
		Förbättra och effektivera processerna	Identifiera, utreda och åtgärda "flaskhalsar" och bristfälliga processer och rutiner.
I	●	Påbörjat processer ss budgetering och prognosarbete	
II-IV	●	Budgetprocessen förtydligades	
		Säkra kunskapsöverföringen i gruppen	Dokumenterad handlingsplan
I-III	●		

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
IV		Påbörjat kunskapsövf gällande uppdatering av priser och databasen Domino	
		Implementera och utveckla budgetprocessen och den ekonomiska uppföljningen i Hypergene	Alla budgetansvariga har tillgång till budgetuppföljning i Hypergene
I-IV		Resultat (ekonomisk) uppföljningen i bruk Q2. Tidsplan och beställning finns för prognos och budgetering i Hypergene Påbörjat arbete med personalbudgetering i Hypergene i samarbete med LR	
		Aktivt delta i projektet för ibruktage av nytt vårdinformationssystemförberedelser inför VIS	Kartläggning av ekonomiska processer och statistik.
I-IV		Pågår enligt projektplan	
		Kartlägga och utvärdera processerna för beräkningen av prissättningen	
I-II			
III-IV		Uppdaterat nuvarande modell som en början för kartläggningen	
		Information/Växeln	
		Förbättra arbetsmiljön	
I		Nya möbler och möblering pågår	
II		Väntar på offert på möbler. Skärmskydd och åtgärder för att minimera ljudnivån i växeln är högt prioriterad. Test av nya headset görs just nu och införskaffas under hösten.	
III		Möbler och skärmskydd är beställda	
IV		Första omgången av möbler och skärmskydd är på plats. (ny beställning görs 2021)	
		Förbättra gruppdynamiken	
I		Tema/röd tråd i personalmötena under hela året	
II-IV		Fortsätter	
		God information och kommunikation	Moderna och alternativa sätt
I		Pågår, teamschatten under testning av personalen, samarbetsrum sedan januari	
II		Teamschatten ska utvärderas under september växel-personalmötet.	
III		Teamschatten utvärderad och skulle vara riktigt bra men bättre om skulle vara i telefonisystemet, blir för många system nu.	

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
IV		Teamschatten har använts dagligen av alla i växeln sedan dec 2020, viktigt arbetsredskap p.g.a. kohortering av verksamheten.	
		Digitalisera och effektivera processer	Utreda möjligheter med datoriserat telefonsvar för växelreceptionister. Utreda möjligheter med språk-app eller annat verktyg för språköversättning
I		Väntar på svar från Ålcom angående kostnad och funktionalitet	
II-III		Datoriserade telefonsvar är lagt på is p.g.a. kommande telefonupphandling. Vi tittar på olika språk-appar, tex "care to translate" och "Sayhi".	
IV		Vi har inte hittat någon passande språk-app för vårt behov.	

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
21 (21,0)	21 (21,0)	21 (21,0)	19 (19,0)	19 (19,0)

Ekonomisk uppföljning

Ekonomienheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-60 750	-45 000	-79 137		-79 137	34 137
Personalkostnader	960 414	1 098 333	1 072 810	918	1 071 892	26 441
Köpta tjänster	122 848	164 045	203 150	29	203 121	-39 076
Material	9 046	5 000	6 260	64	6 196	-1 196
Inventarier och anskaffningar	2 314	5 000	10 429	199	10 230	-5 230
Övriga kostnader	37 515	21 000	84 911		84 911	-63 911
DRIFTSKOSTNADER	1 132 137	1 293 378	1 377 560	1 210	1 376 350	-82 972
NETTOKOSTNADER	1 071 387	1 248 378	1 298 423	1 210	1 297 213	-48 835

Intern service 2020

Ansvarsperson

Enhetschef Eeva Jansson

Verksamhetsbeskrivning

Intern service är en ny enhet fr.o.m. 1.1.2020. Enheten består av fyra avdelningar: städavdelningen, centralköket, varuförsörjningen och bostadsservice.

Städavdelningen handhar städningen av alla utrymmen inom ÅHS, totalt ca 38 000 m²

Centralköket ombesörjer patient- och personalmaten.

Varuförsörjning servar enheterna med förnödenheter via centrallagret och patient- och personalkläder via klädförsörjningen.

Bostadsservicen förvaltar och hyr personalbostäder (ca 66 lägenheter varav 28 är ÅHS egna" bostäder).

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

En hög och mätbar kvalitet inom servicen

Med olika mätinstrument har man kunnat garantera att de höga standarden inom servicen genomfördes.

En motiverad och kompetent personal

Regelbundna personalmöten kunde inte hållas på ett traditionellt sätt. Teams-möten samt andra ersättande metoder togs i bruk. De planerade gemensamma interna utbildningar kunde inte ordnas.

Glädjande var att anstaltsvårdare utbildning startades 2020 och 7 sjukhusbiträde från ÅHS började sin utbildning.

Tidig invention gällande sjukfrånvaron fortsatt enligt planen.

Aktivt arbete att kunna tillmötesgå snabba verksamhetsförändringar

Snabba förändringar har varit centralt i alla enhetens avdelningar under coronaåret 2020 och enheten har fungerat flexibelt.

I stort sätt har intern service nått alla sina mål under 2020

Planerade förändringar

Fr.o.m. 1.1.2020 en gemensam interservice-enhet

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Gemensamt mål: Mätbar kvalitet och kundnöjdhet	Bostad, lagret samt klädförsörjning: kundnöjdhet: kundenkät Städ; ATP (juni, december), kundnöjdhet. Köket; fråge enkät till personalen samt kvalitetsmätningar. En trådlös kundfeedback- mätninginstrument borde införskaffas till ÅHS
IV			Alla planerade mätningar genomfördes. En trådlös kundfeedback- mätninginstrument borde införskaffas till ÅHS i framtiden.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Gemensamt mål: En motiverad och kompetent personal	Ökad arbetsnärvaro Kunskapsuppdatering (möten, skolningar osv) enligt avdelningarnas "årsklocka"
IV	●		Inom enheten totalt 3037 sjukfrånvarodagar (2019; 3300). Medelsjukdag: 29,20 dagar per anställt.
		STÄD: Jämn resurs och personalplanering utgående städdimensioneringen.	Hålla inom städdimensioneringsramen (genomgång per kvartal)
IV	●		Ökad dimensionering p.g.a. covid-19. Dimensioneringsuppdatering borde göras med konsulten snarast möjligast verksamheten mer normal.
		STÄD: Aktiv samarbete med olika aktörer för att öka utbildade sjukhusbiträden inom ÅHS.	Öka antalet utbildade sjukhusbiträden 4/år. Förutsätter att landskapet startar planerade anstaltsvårdare utbildningen hösten 2020.
IV	●		Utbildningen pågår och alla 7 sjukhusbiträden fortsätter sina studier enligt planen.
		KÖK: Tillmötesgå verksamheternas önskemål om förändrade tider för måltider för att säkerställa patienternas regelbundna och goda näringsintag.	Middagen serveras senare
IV	●		Köket har kunnat anpassa sin verksamhet efter olika behov. Mångårig plan att servera middagen senare genomfördes.
		KÖK: Arbeta med hållbarhetsfrågor	Undersöka möjlighet till en egen kompostering av bioavfall Inom budgetramen införa fler ekologiska produkter i mattillverkningen samt fler vegetariska dagar under året
IV	●		Arbetet fortsätter.
		KÖK: Nytt alarmsystem för kylar och frysar och i samband med detta förnyas egenkontrollprogrammet	Detta möjliggör att ÅMHM automatiskt kan få rapporter ur programmet
IV	●		Metos loLIVING, ett helautomatiskt temperaturövervakningssystem har tagits i bruk men det nya systemet fungerar inte nöjaktigt. Fastighetsverket leder projektet gällande problemlösningen.
		KÖK: Utveckla samarbetet med vårdavdelningarna via näringsterapeuten	Regelbundna möten med näringsterapeuten och vårdavdelningarna
IV	●		Aktivt samarbete fortsätter.
		LAGER: Påbörja arbetet med att få en uppgradering av nuvarande lagersystem till ett modernt IT-stöd för avdelningen	

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå/mätare/euro
IV			Uppgraderingsarbetet av lagerprogrammet fortsätter och tester pågår fortlöpande. Planeras vara färdig under sommaren 2021.
		LAGER: Förbättring av rutiner. Målet är att få en optimal beställning- och leveransrutiner till interna och externa kunderna.	En processgenomgång inom verksamheten. Förbättra beställningsrutiner. Förbättra leveranserna möjligheter tex med direktleveranserna
IV			Fungerande beställningsrutiner genomförts Q1-Q3. Arbetet fortsätter. Ny rutin Q4: Bitr. lagerchef bistår upphandlingsenheten 1 dag/vecka för att stöda denna i dess arbete. Fortsatt utökad samarbete med upphandlingsenheten
		LAGER: Genomgång av lagrets produktsortiment	Justering av lagrets alla produkter och deras säkerhetsgränser klart 1.dec 2020
IV			Lagernivån har nått säkerhetsgränserna på dom mest kritiska produkterna. Utvecklingsarbetet fortsätter efter covid-19.
		LAGER/KLÄDFÖRSÖRJNING: Utvecklingsarbete gällande textilier och förråd	Utredning gällande övergång till leasing eller om ÅHS ska behålla nuvarande system med egen patient/personalkläder och köp av tvättertjänster. Minskning av nuvarande lager
IV			Förarbete startat men tillfälligt nedprioriterat p.g.a. covid-19. Fortsättning i april 2021.
		LAGER/KLÄDFÖRSÖRJNING: Satsning på hållbarhetsfrågor	Återvinning av textilier samt ökad kunskap om kemikalier och nya material enligt gällande miljönormer.
IV			Ny plan behövs för återanvändning av textilier. Transportfråga (covid-19 påverkan).
		BOSTAD: Satsning på hållbarhetsfrågor	
IV			Arbetet pågår. Målet är att ha hållbarhetstanken i fokus i all arbete.

Analys av åtgärder

Alla planerade målen kunde i stort sätt genomföras helt eller delvis enligt planer. Vissa fördröjningar samt uppskjutningar är p.g.a. corona.

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
-	-	106 (104,7)	106 (104,7)	106 (104,7)

Ekonomisk uppföljning

Intern service	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget- avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-707 729	-738 000	-647 093		-647 093	-90 907
Personalkostnader	4 433 271	4 447 479	4 550 827	123 798	4 427 029	20 450
Köpta tjänster	644 184	640 000	718 289	59 244	659 045	-19 045
Material	796 256	809 000	814 404	51 960	762 444	46 556
Inventarier och anskaffningar	32 769	29 000	35 064	6 882	28 182	818
Övriga kostnader	10 750	10 000	865		865	9 135
DRIFTSKOSTNADER	5 917 230	5 935 479	6 119 449	241 884	5 877 565	57 914
NETTOKOSTNADER	5 209 501	5 197 479	5 472 356	241 884	5 230 472	-32 993

IT-enheten 2020

Ansvarsperson

IT-chef Anders Svensson

Verksamhetsbeskrivning

Enheten ansvarar för den sammanlagda tjänsteleveransen av IT inom ÅHS, innefattande även IT- och informationssäkerhet. I uppdraget ingår även att driva den strategiska IT-utvecklingen.

I och med att IT-enheten har ansvaret för tjänsteleveransen ingår även uppdraget med systemansvar för flertalet system, inklusive det patientadministrativa systemet Abilita hälsovård. IT-enheten förväntas producera en tjänstekatalog till verksamheten bestående av de tjänster som enheten levererar. Tjänstekatalogen ska vara baserad på tjänsteportföljen som beslutas av Digitaliseringskommittén tillsammans med verksamheten.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Införande av ledningssystem för informationssäkerhet

- Ett ledningssystem för informationssäkerhet ger stöd för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete med bättre möjlighet till uppföljning.

Nytt vårdinformationssystem (VIS)

- Potentialen med ett nytt VIS för ÅHS är stor, både i form av minskad administration inom vård och förvaltning samt en effektivisering och kvalitetshöjning i patientservicen.

Ny lösning för telefoni

- ÅHS har idag en föråldrad lösning för sin hantering av telefoni och telefonirelaterade tjänster. En modern lösning för telefoni skulle utöver en kostnadsreducering och minskad/förenklad intern administration göra det möjligt för ÅHS att stegvis införa nya kommunikationsmöjligheter för patienter och personal.

Patientportal

- En portal/e-tjänstplattform där vi initialt samlar existerande e-tjänster (ÅHS olika tidsbokningar) samt där man som patient kan kontrollera och uppdatera sin kontaktinformation.

IT:s roll i organisationen

- Kostnadsfördelning och budgetering av IT-kostnader ses över och förtydligas.
- IT-enheten fortsätter att förbättra sina interna processer och gränssnittet mot verksamheten med hjälp av införande av ITIL och förvaltningsstyrning.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Informationssäkerhet	Implementering av ISO27001 är påbörjad
I			Ej påbörjat.
II-IV			Implementering av ledningssystem för informations-säkerhet är påbörjat och kommer att fortgå de närmaste åren.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Telefoni	Upphandling genomförd
I-II	●		Upphandlingsunderlaget färdigt. Ej utannonserat.
III	●		Upphandlingen utannonserad.
IV	●		Upphandlingen är utannonserad och slutförs i början av 2021.
		IT-tjänsteförvaltning	Förvaltningsorganisationer för pilotjänster är implementerade
I-III	●		Implementeringsarbete pågår.
IV	●		Förvaltningsorganisationer är implementerade för några pilotjänster och resultatet kommer att utvärderas under 2021.
		E-tjänster	Patientportalen är klar för lansering
I	●		Grundfunktionalitet färdigställs.
II-III	●		Användargränssnitt utvecklas.
IV	●		Utveckling av en plattform för e-tjänster som riktas till patienter har utvecklats under året och beräknas färdigställas under 2021.
		Infoskärmar	Informationsskärmar finns installerade på alla avdelningar/enheter och personalen är utbildade i hur de ska användas.
I-III	●		Några installationer gjorda. Många återstår att göras.
IV	●		Informationsskärmar som riktas till både patienter och anställda har installerats på flertalet ställen på ÅHS. Fler installationer beräknas färdigställas under 2021.

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
7 (7,0)	7 (7,0)	10 (10,0)	10 (10,0)	13 (13,0)

Ekonomisk uppföljning

IT-enheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-134 934		126		126	-126
Personalkostnader	594 648	621 037	721 001		721 001	-99 964
Köpta tjänster	964 133	1 180 000	1 243 467	53 090	1 190 377	-10 377
Material	39 923	2 000	96 957	77 859	19 098	-17 098
Inventarier och anskaffningar	129 161	146 000	129 590	78 659	50 931	95 069
Övriga kostnader					0	0
DRIFTSKOSTNADER	1 727 866	1 949 037	2 191 015	209 608	1 981 407	-32 370
NETTOKOSTNADER	1 592 932	1 949 037	2 191 141	209 608	1 981 533	-32 496

Personalenheten 2020

Ansvarsperson

Personalchef Terese Åsgård

Verksamhetsbeskrivning

Personalavdelningen

Företräder arbetsgivaren i frågor som rör personalens allmänna anställningsförhållanden och tjänstekollektivavtal samt bistår chefer och förmän inom organisationen i dessa frågor. Vidare ingår handläggning av lönetillägg, uppgörande personalboksutslut samt friskvård. I verksamhetsområdet ingår ansvar för det övergripande arbetsmiljöarbetet. Säkerhetschefen fungerar som ÅHS arbetarskyddschef. Administration av personalens företagshälsovård och sjukvård på allmän läkarnivå ingår i uppdraget.

Löneavdelningen

Ansvarar för att löneutbetalningar till alla anställda sker på rätt grunder samt att lagstadgade arbetsgivaravgifter, skatter och avgifter för löntagarna erläggs på ett korrekt sätt.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Implementering av ett det nya löne- och personaladministrativa systemet UBW (Unit4 Business World). Driftsätta löneräkning och HR-funktioner enligt separat tidtabell så att det kan tas i bruk 2020.

- Förenhetliga de löne- och personaladministrativa processerna inom och ÅHS och i tillämpliga delar inom övriga landskapsförvaltningen. Utöka möjligheten för både chefer och medarbetare att sköta löne- och personaladministrativa ärenden elektroniskt.

Införandet av ett digitalt friskvårdssystem som breddar utbudet av friskvårdssubventioner och utökar valmöjligheten för den anställda.

Arbetet med att utveckla introduktionsprogram för nyanställd personal och chefer fortsätter.

- Enhetliga rutiner för introduktion av personal och nya chefer bidrar till att nyanställda snabbt kommer in i arbetet, känner sig välkomna, får bra och adekvat information samt stärker ÅHS-anda och vi-känslan. Introduktion av personal är ett omfattande område. Arbetet pågår under flera år förverkligas i etapper.

Planerade förändringar

Personalens företagshälsovård och sjukvård på allmänläkarnivå övergår till Cityläkarna Ab från och med 1.1.2020. Personalavdelningen får därmed en tydligare roll som beställare av företagshälsovårdstjänster. Personalavdelningens uppdrag breddas då det innebär större budgetansvar och att nya administrativa uppgifter tillkommer.

Hälsa- och sjukvårdsdirektören har det övergripande ansvaret för säkerhetsarbetet vid ÅHS. Därför flyttas tjänsten som säkerhetschef organisatoriskt från personalavdelningen till förvaltningskansliet från och med 1.1.2020.

Bostadsservice som varit en avdelning inom personalenheten kommer att ingå i den nya enheten för intern service från och med 1.1.2020.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Löne- och personaladministrativa systemet UNIT 4 i drift från och med årsskiftet 2020/2021 januari 2021.	UBW har implementerats. Löneutbetalningar, anställningar och frånvaro hanteras i UBW från årsskiftet. Chefer och medarbetare har utbildats så att anställningar och frånvaro samtidigt börjar skötas digitalt via webben
I	●		Projektet har gått in i en intensiv fas. Konvertering av uppgifter från gamla lönesystemet till UBW-testmiljö. Tre utbildningstillfällen för löneredovisare. Förberedelse för konvertering av historiska uppgifter. Fortsatt utvecklingsarbete kring webbportal och modulerna frånvaro och anställning. Introduktion av kompetensmodulen.
II	●		Uppbyggnaden av ett nytt tjänste- (plats) registret påbörjades. Utbildningsdag för löneredovisare. Genomfört leveransprov av webbfunktionerna frånvaro och anställning. Fungerar tillfredställande men ytterligare utveckling/anpassning behövs innan ibruktagande. Kontroll av konverterade historiska anställningsuppgifter och tjänstgöringsintyg. Ytterligare anpassningar behövs. Testning av utvalda delar av de löneadministrativa funktionerna. Planeringsmöten om samarbetet kring tekniska driftsfrågor hållits med landskapsregeringen, Åda Ab och Abilita.
III	●		Leverantören har återgått till att kalla systemet Unit4. Implementering fortsatt enligt plan. Konvertering av uppgifter från gamla lönesystemet till Unit4 produktionsmiljö. Utbildningsdag för löneavdelningen. Löneredovisarna har kompletterat alla anställningar med sådana uppgifter som inte fördes över från det gamla systemet. Bistått leverantören vid utveckling av funktioner för automatisk tjänsteårsberäkning beräkning av semesterrätt. IT-enheten har aktualiserat fråga om egen server för att underlätta driftsstöd och skapa möjlighet för egna tillämpningar.
IV	●		Hela hösten har inneburit dubbelarbete för löneavdelningens personal. Löneadministrationen har skötts både i det gamla systemet och i det nya. Kontinuerlig utbildning och utveckling av funktioner i samarbete med leverantören. Utbildning för anställda. Digitala anställningar togs i bruk i december. Användarmanualer har utarbetats. Utbildning för chefer har hållits. Det gamla lönesystemet upphörde vid årsskiftet. I januari 2021 betalades första lönen ut via Unit4.
		Digitalt friskvårdssystem som ger personalen tillgång till friskvårdspeng i fullt bruk.	Friskvårdsleverantörer har utökats och omfattar även kultur. Administrationen har förenklats.
I	●		Det digitala friskvårdssystemet "ÅHS friskvård" togs i bruk 1 februari. Personalen får tillgång till en digital friskvårdsförmån som är 240 euro per år. Utbetalningen görs i två rater om 120 euro per halvår.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
			Förmånen kan i inledningsskedet användas hos 22 olika friskvårdsleverantörer för motion, kultur och massage. Per sista mars hade friskvårdsförmånen använts till ett belopp om sammanlagt 31.382 euro.
II	●		Systemet fungerar i det stora hela bra för både personal och leverantörer. Vissa störningar i de automatiska friskvårdsutbetalningarna har noterats och behöver åtgärdas. Antalet leverantörer har utökats och uppgår till 27. Coronapandemin har även inverkat negativt på personalens möjligheter att använda friskvårdsförmånen. Under andra kvartalet användes 17.976 euro.
III	●		Systemet fungerar bra för personal och leverantörer. Smärre bakomliggande justeringar behövs ännu för att automatiken ska fungera enligt plan. För att friskvårdssystemet ska fungera från årsskiftet behöver det kommunicera med Unit4. Arbetet har påbörjats.
IV	●		Eftersom personalens julfest ställdes in p.g.a. av pandemin gjordes istället en extra friskvårdsutbetalning via det nya friskvårdssystemet a' 40 euro per anställd. Beloppet fick disponeras valfritt för motion, kultur eller massage. Vid årsskiftet hade ÅHS avtal med 34 olika friskvårdsleverantörer. Kostnaden för personalens friskvård uppgick till 148.107 euro. En avsevärd personalsatsning då kostnaden tidigare legat kring 70.000.
		Program för central, övergripande gemensam introduktion för nyanställd personal och chefer framtaget.	Gemensamma rutiner för mottagandet av nyanställd personal har skapats. Program för introduktionsutbildning har tagits fram. Introduktionsutbildning har hållits.
I	●		En arbetsgrupp har tagit fram ett underlag för checklista och introduktionsutbildning.
II-IV	●		Inga åtgärder under kvart 2-4.

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
12 (12,0)	12 (12,0)	9 (9,0)	9 (9,0)	9 (9,0)

Ekonomisk uppföljning

Personalenheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget- avvikelse exkl covid
INTÄKTER	160	-100 000	-110 155		-110 155	10 155
Personalkostnader	643 087	548 666	627 750		627 750	-79 084
Köpta tjänster	144 791	531 500	381 620		381 620	149 880
Material	41 462	45 500	8 082		8 082	37 418
Inventarier och anskaffningar	165	20 000	3 048		3 048	16 952
Övriga kostnader	4		5 638		5 638	-5 638
DRIFTSKOSTNADER	829 508	1 145 666	1 026 138	0	1 026 138	119 528
NETTOKOSTNADER	829 668	1 045 666	915 983	0	915 983	129 683

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Nytt för 2020 är att det upptagits budgetmedel för köp av företagshälsovårdstjänster till en nettokostnad om 250.000 euro. (Intäkter i form av FPA-ersättning 100.000 och kostnader 350.000 euro). Det har funnits stora osäkerhetsmoment kring budgeteringen. Nettokostnaden för det första verksamhetsåret uppgick till 93.696 euro. Den betydligt lägre kostnadsnivån beror till viss del på att verksamheten kom igång fullt ut först under andra halvan av året och att personal med förkylningssymtom varit hänvisade till ÅHS infektionsmottagning istället för Cityläkarna. Efter ca tre verksamhetsår bör den verkliga kostnadsbilden ha klarnat. Men 2020-års utfall antyder dock att den budgeterade kostnadsnivån är fullt tillräcklig och i viss mån eventuellt även kan sänkas.

Sekreterarenheten 2020

Ansvarsperson

Sekreterarchef Britt Danielsson

Verksamhetsbeskrivning

Sekreterarenheten består av medicinska sekreterare, arkivbiträden, arkivarie, byråsekreterare, biträdande sekreterarchef och sekreterarchef. Verksamhetens syfte är att tillhandahålla sekreterarservice för att bidra till ett effektivt patientflöde.

Arbetsuppgifterna är patientrelaterade och sekreterarna arbetar i huvudsak inom två områden, medicinsk dokumentation och övriga vårdadministrativa arbetsuppgifter kring patienten. Arbetsuppgifterna utförs för att läkare och annan vårdpersonal ska kunna ägna sig åt den direkta patientvården. Sekreterarenhetens personal är integrerad i övrig verksamhet inom ÅHS och resurserna fördelas utgående från verksamheternas behov. Personalen samarbetar inom enheten för att tillgodose behovet av sekreterarservice inom samtliga verksamhetsområden inom ÅHS.

Sekreterarenhetens personal arbetar inom nästan alla verksamhetsområden inom ÅHS. Målsättningen är att all verksamhet ska ha tillgång till sekreterarservice, måndag till fredag, i den utsträckning som efterfrågas. Detta gäller såväl vid den dagliga fortlöpande verksamheten, som vid frånvaro, både planerad och oplanerad.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Sekreterarenhetens personal arbetar inom så gott som samtliga verksamhetsområden inom Ålands hälso- och sjukvård. Målsättningen är att hålla en hög nivå på sekreterarservicen. För att kunna säkerställa en god sekreterarservice vid såväl planerad som oplanerad frånvaro av sekreterare behöver det finnas kunskap inom sekreterarenhetens personal för att kunna vikariera varandra.

Upprättande av arbetsbeskrivningar för samtliga tjänster inom sekreterarenheten för att få ökad tydlighet avseende tjänsterna och arbetsuppgifterna.

Avsaknaden av arkivbildningsplan inom Ålands hälso- och sjukvård innebär att arkiveringen blir väldigt omfattande. Det krävs verksamhetsförändringar inom hanteringen av journaler och journalkopiebegäran.

Planerade förändringar

Anpassningar inom journalarkivet utgående från vad som regleras i arkivbildningsplanen. Upprätta arbetsbeskrivningar för samtliga tjänster inom sekreterarenheten. Uppgöra förbättringsförslag angående processen för godkännande av journalkopiebegäran. Förverkliga målet att samtliga medicinska sekreterare är inskolade på minst en arbetsplacering förutom sin dagliga arbetsplacering.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Utvidga inskolningen för alla medicinska sekreterare med målsättningen att alla ska vara inskolade på minst en alternativ placering förutom sin dagliga arbetsplacering. Inskolningen sker för att bättre kunna säkerställa sekreterarservice både vid planerad och oplanerad frånvaro.	Inom år 2020 är samtliga medicinska sekreterare inskolade på minst en arbetsplacering till, förutom sin dagliga arbetsplacering.
I-III		På grund av rådande omständigheter med covid-19 har utökad inskolning av ordinarie personal inte förverkligats i den takt som det var tänkt. Nyanställda har skolats in vid ett flertal arbetsplaceringar.	Inom år 2020 är samtliga medicinska sekreterare inskolade på minst en arbetsplacering till, förutom sin dagliga arbetsplacering.
IV		Inskolning av medicinska sekreterares alternativa placeringar för att säkerställa sekreterarservice både vid planerad och oplanerad frånvaro pågår.	Inskolning av alternativa arbetsplaceringar pågår och det är nu färre medicinska sekreterare som inte har någon alternativ placering.
		Sammanföra alla patienters journaler, förutom psykiatrins patientjournaler, till ett arkiv. För att möjliggöra detta behövs en rensning av patientjournaler utgående från arkivbildningsplanen då den blir fastställd.	Inom år 2020 är målsättningen att sammanföra samtliga patientjournaler till ett arkiv.
I-IV		Arkivbildningsplanen har inte blivit fastställd ännu och avsaknaden av den stannar upp mycket utvecklingsarbete inom journalarkiven.	Det har påbörjats ett arbete med att flytta journaler så att det frigörs utrymme för att sammanföra specialsjukvårdens och primärvårdens journaler så att alla patienter har en journal.
		Upprätta förslag till arbetsbeskrivningar för samtliga tjänster inom sekreterarenheten.	Målet är att inom år 2020 ska det finnas förslag till arbetsbeskrivningar för samtliga tjänster inom sekreterarenheten.
I-IV		På grund av rådande omständigheter med covid-19 har arbetet med att upprätta förslag till arbetsbeskrivningar inte påbörjats. I rapporten från effektivitetsgranskningen av Sekreterarenheten från år 2019 påtalas avsaknaden och behovet av arbetsbeskrivningar.	Målet att upprätta förslag till arbetsbeskrivningar har inte förverkligats under år 2020.
		Utreda möjligheten att förenkla processen för godkännande av journalkopiebegäran.	Inom år 2020 finns en utredning som visar på möjligheter för att förenkla processen för godkännande av journalkopiebegäran.
I-IV		Processen för att godkänna journalkopiebegäran har förändrats och förenklats så att det är kvalitetssamordnaren som granskar och godkänner journalkopiebegäran för både specialsjukvården och primärvården.	Processen för att förenkla godkännande av journalkopiebegäran har permanentats så att det är kvalitetssamordnaren som hanterar dessa.

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
47 (47,0)	47 (47,0)	47 (47,0)	49 (49,0)	49 (49,0)

Antalet tjänster kommer att ändras till 47 igen i budget 2020 i och med att överföringen av två byråsekreterartjänster till Sekreterarenheten inte har förverkligats enligt plan.

Därefter ändras de till 49 på nytt från år 2021 då två tjänster som patientadministratörer överförs till Sekreterarenheten.

Ekonomisk rapportering

Sekreterarenheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER					0	0
Personalkostnader	2 075 723	2 083 331	2 127 698	54 080	2 073 618	9 713
Köpta tjänster	7 936	1 400	913		913	487
Material	6 914	7 600	10 052	265	9 787	-2 187
Inventarier och anskaffningar	10 389	10 000	7 893	661	7 232	2 768
Övriga kostnader					0	0
DRIFTSKOSTNADER	2 100 962	2 102 331	2 146 556	55 006	2 091 550	10 781
NETTOKOSTNADER	2 100 962	2 102 331	2 146 556	55 006	2 091 550	10 781

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Det ekonomiska utfallet för år 2020 var i enlighet med budgeten för år 2020. De absolut största kostnaderna inom Sekreterarenheten är personalkostnader och de förverkligades enligt plan.

Tekniska enheten 2020

Ansvarsperson

T.f Teknisk chef Stefan Sundberg

Verksamhetsbeskrivning

Tekniska avdelningen har ansvaret för den sjukhusrelaterade utrustningen inkl. service och reparationer av hjälpmedel. Fastighetsunderhållet övergick fr.o.m. 2018 till landskapets fastighetsverk varav ett hyresavtal med gränsdragnings- och ansvarslista har tagits fram. Gränsdragningslistan är ett levande dokument som ska ses som riktgivande och revideras vid behov efter gemensamma diskussioner mellan hyresgästen och hyresvärden. Tekniska avdelningen och fastighetsverket samarbetar i upprätthållandet av dygnet runt beredskap för teknisk support.

Vaktmästeriet handhar många olika transporter, visningar, posthantering, monteringsarbeten och skötsel av uteområden, inkl. snöplogning av sjukhusområdet m.m.

Medicintekniska avdelningen sköter om underhåll och service av medicintekniska apparater. De bistår också vid upphandlingar och utför leveranskontroll och registrering av nya apparater.

Tekniska tjänster på fastigheterna inom ÅHS beställs numera från fastighetsverket (utföransvar) genom tekniska enheten (beställansvar).

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020

Tekniska avdelningen

Verksamheten följer och utvecklas i enlighet med den gränsdragnings- och ansvarslista som reglerar ansvaret mellan tekniska avdelningen och fastighetsverket. Tekniska avdelningens tyngdpunkt är att sköta sjukhusrelaterade frågor medan de fastighetsrelaterade frågorna är fastighetsverkets ansvarsområde.

Vaktmästeriet

Vaktmästeriet handhar många olika transporter, visningar, posthantering, monteringsarbeten och skötsel av uteområden, inkl. snöplogning av sjukhusområdet, mm. Vissa uppgifter som har en långsiktig effekt på fastighetsbeståndet har övergått till fastighetsverkets ansvarsområde och vaktmästeriet har en fortsatt viktig betydelse för uppgifter som i hög grad är specialiserad för sjukhusverksamhet.

Medicintekniska avdelningen.

Avdelningen handhar bl a förebyggande underhåll, akut service, stöd vid upphandlingar, utbildningar, installationer och anpassningar av medicinteknisk utrustning.

Beredskap

Fastighetstekniken och tekniska avdelningens verksamhet kräver beredskap dygnet runt, veckans alla dagar med en inställetid på 30 minuter. Beredskapen sker tillsvidare som ett samarbete mellan fastighetsverket och ÅHS tekniska avdelning. Den personal som ingår i beredskapslinjen ska ha tillräckliga kunskaper om utrustning och rutiner, inom fastighetsteknik och sjukhusteknik.

Planerade förändringar

Tekniska enheten är idag utspridd på olika platser i sjukhuset. För att förbättra det interna samarbetet kommer tekniska enheten samlas i gemensamma ändamålsenliga utrymmen. Inventariesystemet Medusa, som idag används av medicinteknikerna, är planerat att börja användas fullt ut av hela tekniska enheten för att få till ett mer systematiskt förebyggande underhåll på sjukhustekniken.

Vissa personella förändringar kommer att ske i perioden. Ordinarie teknisk chef är tjänstledig för en mandatperiod i lagtinget och biträdande teknisk chef är t.f teknisk chef över perioden. Ersättande resurs för biträdande teknisk chef kommer att behöva ordnas. Övervakningsmästaren har planerat att gå i pension, ersättare kommer att behöva rekryteras. Ledande medicinteknikern är för närvarande tjänstledig och det är oklart om denne återvänder till sin tjänst. Ny ledande medicintekniker kommer i så fall att behöva rekryteras.

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå/mätare/euro
		Säkerställa en avbrottsfri verksamhet på ÅHS	Beredskapslinje inom medicin- och sjukhusteknik utarbetas.
I-IV	●	Beredskapen (jouren) inom sjukhusteknik sköts tillsvidare som ett samarbete mellan tekniska avdelningen och fastighetsverkets personal. Medicintekniska avdelningens personal kan kallas in på krysslista (övertid), men har ingen schemalagd säkerlagd beredskap.	
		Samla tekniska enheten i mer ändamålsenliga utrymmen.	Genomförd flytt i samlokaliserade utrymmen.
I	●	Planeringen av samlokalisering av medicinteknikavdelningen intill övriga avdelningar vid tekniska enheten har genomförts. Flytten beräknas ske efter att fastighetsverkets personal flyttar till fuktsanerade utrymmen i källaren på hus A. Detta beräknas ske under hösten 2020.	
II	●	Arbetet fortskrider.	
III-IV	●	Medicinteknik har nu flyttat till tekniska enhetens utrymmen. Hela enheten är nu samlad i gemensamma utrymmen.	
		Utveckla bättre samordning mellan enhetens avdelningar.	Ett systematiskt arbetssätt med planerade och förebyggande underhåll av sjukhustekniken.
I	●	Inventariesystemet Medusa som länge har använts av medicintekniska avdelningen har också börjat användas av tekniska avdelningen. Sjukhusteknisk utrustning har inventerats och förts in i Medusa där varje inventarie har tilldelats ett periodiskt förebyggande underhåll.	
II-IV	●	Arbetet fortskrider.	

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Revidera hyresavtalet med landskapets fastighetsverk gällande ÅHS lokaler i FAB Godbycenter.	Hyresavtal med tillhörande gränsdragningslista.
I-IV	●	Ett förslag till hyresavtal med tillhörande gränsdragningslista är framtaget. Ägandeskapet av FAB Godbycenters aktier behöver klargöras innan avtal mellan ÅHS och Fastighetsverket kan tecknas.	
		Tydliggöra ansvarsfrågan för den tekniska skötseln av ÅHS fordon.	En mer kostnadseffektiv lösning än tidigare.
I-IV	●	Arbetet forskridder.	
		Fortsätta genomförandet av gemensamma tekniska ronder för tekniska avdelningen och medicintekniska avdelningen.	Tekniska ronder genomförda i minst fyra avdelningar.
I-IV	●	Arbetet fortskrider med beaktande av situationen kring covid-19.	

Analys av åtgärder

Ett hyresavtal med tillhörande gränsdragningslista för ÅHS lokaler i Godbycenter är inte ännu framtaget med Fastighetsverket (FV). I skrivande stund är det oklart ifall aktiebrevet för FAB Godbycenter som tidigare varit bokförda i landskapsregeringens balansräkning har överförts och bokförts i FV:s balansräkning. Denna ändring medför att ÅHS och FV kan arbeta vidare med att ta fram ett hyresavtal och

tillhörande gränsdragningslista med Fastighetsverket som hyresvärd och ÅHS som hyresgäst.

Tekniska enhetens verksamhet och målsättningar har påverkats av covid-19. Arbetsätten har krävt stor flexibilitet från personalen. På det hela taget har uppfyllelsen av målen kunnat uppnås med god belåtenhet.

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
15 (14,5)	15 (14,6)	15 (15,0)	15 (15,0)	15 (15,0)

Ekonomisk uppföljning

Tekniska enheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-10 062	-26 000	-8 887		-8 887	-17 113
Personalkostnader	733 086	856 148	736 837	4 021	732 816	123 332
Köpta tjänster	301 369	395 000	394 379	45 984	348 395	46 605
Intern hyra	6 573 322	7 614 000	7 730 893		7 730 893	-116 893
Material	120 692	98 000	83 122	8 008	75 114	22 886
Inventarier och anskaffningar	70 110	15 000	49 168	17 678	31 490	-16 490
Övriga kostnader	125	2 000	84		84	1 916
DRIFTSKOSTNADER	7 798 705	8 980 148	8 994 483	75 691	8 918 792	61 356
NETTOKOSTNADER	7 788 643	8 954 148	8 985 596	75 691	8 909 905	44 243

Kommentarer och uppföljning av verksamheten i siffror

Tekniska enhetens budget belastades år 2020 med ÅHS interna hyreskostnadshöjning på 17,4%, dvs ca 1 140 000€.

Verksamhetens driftsutgifter följer på det hela taget budget (ramen).

Upphandlingsenheten 2020

Ansvarsperson	Enhetschef Christina Nukala-Pengel
Verksamhetsbeskrivning	Upphandlingsenheten samordnar upphandlingar för övriga enheter, samt bistår med råd, samordning och uppgörande av förfrågningsunderlag.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020	Kompetensförhöjning Samarbete/kommunikation Hållbarhetsfrågor
Planerade förändringar	En ordinarie tjänst som upphandlare inrättas

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Utbildning av ÅHS personal i offentlig upphandling. Fokus på att förbättra kravställningsprocessen.	Utbildningen sker i tre steg: 1) Allmän information om upphandling, 2) Genomgång av obligatoriska krav och utvärderingskriterier, samt uppgörande av testprotokoll och genomförande av provperioder (del 2 delas upp i två dagar och i del 2 ingår workshopar). I del två ingår även diskussioner om hur vi kan upphandla mer hållbart och 3) Information om e-Avrop. Kursdeltagare som deltagit i alla tre utbildningar får ett intyg/diplom. Utbildningen görs varje år.
I	●		Utbildningen inleddes i mars 2020. Vid första tillfället var 18 närvarande av 25 anmälda till kurstillfället. P.g.a. undantagsförhållandet har resterande delar av utbildningen skjutits fram till hösten 2020
II	●		Planen är att fortsätta utbildningen hösten 2020 om detta godkänns enligt reglerna för covid-19.
III	●		Utbildningen i offentlig upphandling har återupptagits. Tre delar kommer att genomföras under okt-nov.
IV	●		Utbildningen genomfördes digitalt i Teams. Sista delen hölls i november enligt plan. 29 personer var anmälda till utbildningen totalt.
		Kompetensförhöjning för upphandlingspersonalen	Utbildning enligt utbildningsplan, handledning och planeringsdagar
I	●		Med hänvisning till undantagsförhållande har inte personalen deltagit i utbildningstillfällen under första delen av året.
II-III	●		Upphandlaren har deltagit i och kommer att delta i utbildningar på distans.

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
IV			Personalen har deltagit i olika webinarier.
		Spendanalys/Avtalsuppföljning	Anställning av högskolepraktikant för att göra grundarbetet (AMS betalar lön upp till 10 veckor)
I			Detta har inte verkställts ännu. Istället har en ny rekrytering gjorts till tjänsten som upphandlare
II			Diskussioner kommer att föras med högskolan under hösten, när verksamheten startat upp igen.
III-IV			Detta skjuts fram till år 2021 med hänvisning till pandemiläget.
		Regelbundna leverantörsträffar med i första hand åländska leverantörer	Inför upphandlingar där ÅHS till största delen har avtal med åländska leverantörer träffar upphandlingsavdelningen leverantörerna
I-II			Inleds från och med hösten 2020 när personalstyrkan på upphandlingsenheten är fulltalig
III			Skjuts fram till år 2021 med hänvisning till pandemiläget.
IV			En del träffar har genomförts digitalt med både åländska leverantörer och andra under hösten 2020

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
		3 (3,0)	3 (3,0)	3 (3,0)

Ekonomisk uppföljning

Upphandlingsenheten	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budgetavvikelse exkl covid
INTÄKTER	-8 992		-16 701		-16 701	16 701
Personalkostnader	155 905	167 815	155 759		155 759	12 056
Köpta tjänster	28 480	17 600	16 719		16 719	881
Material	1 747	1 400	2 036		2 036	-636
Inventarier och anskaffningar	6 045	1 000	821		821	179
Övriga kostnader	210	1 000			0	1 000
DRIFTSKOSTNADER	192 388	188 815	175 335	0	175 335	13 480
NETTOKOSTNADER	183 396	188 815	158 634	0	158 634	30 181

Vårdchefens enhet 2020

Ansvarsperson	Vårdchefsuppdraget är uppdelat mellan översköterna och hälso- och sjukvårdsdirektören. Hälso- och sjukvårdsdirektören har det övergripande ansvaret.
Verksamhetsbeskrivning	Vårdchefens enhet ska leda och utveckla vårdarbetet och dess funktioner inom ÅHS. Till enhetens uppgifter hör bl.a. att eftersträva effektiv och ändamålsenlig resursanvändning, att planera och ordna vårdpersonalens kompetensutveckling så att den stöder direkt patientarbete, att utveckla kvaliteten på vårdarbete samt ansvara för organisering av studerandehandledning.

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetens tyngdpunktsområden och centrala förändringar 2020	<p>Arbetet med kompetenskartläggning, kompetensnivåer och kompetensutvecklingsplan för vårdpersonal inom ÅHS prioriteras. För att ÅHS kan erbjuda vård av god kvalitet behöver ÅHS ha kännedom om kompetens som ska eftersträvas vid anställning av vårdpersonal samt med utbildningsinsatser för vårdpersonal. Kompetensutveckling ska följa ÅHS strategiska målsättningar, stöda patientsäker vård och gott bemötande som beaktar patientens rättigheter. Vidare ska ÅHS både för att uppmuntra vårdpersonal att utveckla sig samt för att behålla kompetent personal, ha möjligheter till karriärutveckling inom klinisk vård. Samarbetet med sjukhus i närregioner i form av hospiteringar, benchmarking och utveckling av kliniska färdigheter för personalen för ÅHS.</p> <p>Vårdpersonalen utsätts i situationer som har ett etiskt perspektiv och för att öka den etiska medvetenheten behöver kunskap inom vårdetik förstärkas.</p>
Planerade förändringar	<p>ÅHS har kompetenskartor och övergripande kompetensstege, vilket förstärker patientens rätt till god vård, effektiviserar och strukturerar kompetensutvecklingen.</p> <p>För att stöda effektiv användning av befintlig vårdpersonalresurs inom ÅHS ska vårdtyngtymätning tas i beaktande vid upphandling av VIS. Samtidigt ska förutsättningar för en modell för gränsöverskridande poolfunktion och vårdkoordinator planeras.</p>

Verksamhetsmål 2020

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
		Höja vårdpersonalens kunskap inom etik	Minst två föreläsningar arrangeras för vårdpersonalen 1/3 av vårdpersonalen har genomfört nätbaserad tentamen om etik
I-IV			Flyttad till senare tillfället p.g.a.. covid-19
		Kunskapskartläggning för vårdpersonal	Verksamhetspunkterna arbetar med kunskapskartläggning med stöd av översköterna
I			På börjat på några enheter

Kv	Status	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå/mätare/euro
II-IV	●		Fortsätter i den mån covid-19 tillåter och i den mån personal resurser tillåter
		Upprätthållande av vårdpersonalens yrkeskompetens	Hospitering i andra sjukhus möjliggörs
I-IV	●		Paus p.g.a.. covid-19
		Definiering av nivåerna i kompetenstege	En övergripande kompetensstege för sjukskötare finns
I-II	●		Paus p.g.a.. covid-19
III-IV	●		Paus p.g.a.. covid-19 och personalresurs
		Plan för poolfunktion och vårdkoordinator	En plan finns
I-IV	●		Inte påbörjat

Verksamheten i siffror

Antal tjänster och (budgeterade årsarbeten)

Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	VP 2021	VP 2022
7 (7,0)	6 (6,0)	7 (7,0)	7 (7,0)	7 (7,0)

Ekonomisk uppföljning

Vårdchefens enhet	Bokslut 2019	Budget exkl covid Totalt 2020	Bokslut 2020	Utfall covid 2020	Utfall exkl covid 2020	Budget-avvikelse exkl covid
INTÄKTER	-633	-35 000	-112 205		-112 205	77 205
Personalkostnader	467 671	537 334	390 288	15 806	374 482	162 852
Köpta tjänster	306 951	407 700	241 131	3 717	237 414	170 286
Material	10 787	23 300	11 151		11 151	12 149
Inventarier och anskaffningar	734	2 000	593		593	1 407
Övriga kostnader			136		136	-136
DRIFTSKOSTNADER	786 143	970 334	643 299	19 523	623 776	346 558
NETTOKOSTNADER	785 510	935 334	531 094	19 523	511 571	423 763

**Ålands hälso-
& sjukvård**

PB 1091
AX-22111 Mariehamn ÅLAND
www.ahs.ax